

ผลกระทบของโรคไข้หวัดนกต่ออุตสาหกรรมการส่งออกไก่แช่แข็งของไทย

ไปยังตลาดหลักในยุโรป และเอเชีย ปี 2545 – 2548

จารุวรรณ เหลือล้ำ

ภาคนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2550

Impacts of Bird Flu on Thai Frozen Poultry Export Industry

To Major Market In Europe and Asia , 2002 – 2005

JARUWAN LUALON

เลขทะเบียน.....	0196308
วันลงทะเบียน.....	1.8 ก.ย. 2550
เลขเรียกหนังสือ.....	382.456649353
	๓๓๓๗
	[๒๕๕๑]
	๙๒

A Term Paper Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Economics

Department of Economics

Graduate School, Dhurakij Pundit University

2007

ใบรับรองภาคนิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

ปริญญา เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

หัวข้อภาคนิพนธ์ ผลกระทบของโรคไข้หวัดนกต่ออุตสาหกรรมส่งออกไก่แช่แข็งของไทย
ไปยังตลาดหลักในยุโรป และเอเชีย ปี 2545-2548

เสนอโดย จารุวรรณ เหลือกลิ่น

สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์

กลุ่มวิชา เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ

อาจารย์ที่ปรึกษาภาคนิพนธ์

ผศ.ดร.ธรรมบุญ พงษ์ศรีกูร

ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบภาคนิพนธ์แล้ว

.....
.....ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร.เขวาลักษณ์ ราชแพทยาคม)

.....
.....อาจารย์ที่ปรึกษาภาคนิพนธ์

(ผศ.ดร.ธรรมบุญ พงษ์ศรีกูร)

.....
.....กรรมการ

(รศ.ดร.บรรเทิง มาแสง)

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

.....
.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผศ.ดร.สมศักดิ์ คำริชอบ)

วันที่ 30 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2550

หัวข้อภาคนิพนธ์	ผลกระทบของโรคไข้หวัดนกต่ออุตสาหกรรมการส่งออกไก่แช่แข็งของไทยไปยังตลาดหลักในยุโรป และเอเชีย ปี 2545-2548
ชื่อผู้เขียน	จรรวธรรม เหลือกลิ่น
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผศ.ดร. ชรรมนุญ พงษ์ศรีกูร
สาขาวิชา	เศรษฐศาสตร์
ปีการศึกษา	2549

บทคัดย่อ

การศึกษาได้วิเคราะห์ถึงผลกระทบของโรคไข้หวัดนกต่อปริมาณส่งออกปศุสัตว์หลักในยุโรป และเอเชีย ศึกษาโครงสร้างการส่งออกของอุตสาหกรรมส่งออกไก่แช่แข็งทั้งก่อนและหลังเกิดโรคไข้หวัดนก และศึกษาแนวนโยบายของภาครัฐในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก ในการศึกษาได้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิรายไตรมาสระหว่างปี 2545 – 2548 โดยใช้แบบจำลองทางเศรษฐมิติได้แก่ สมการอุปสงค์นำเข้า เป็นตัวแบบในการศึกษาสำหรับประเทศหลักในเอเชียใต้ ญี่ปุ่น และประเทศหลักในยุโรป ได้แก่ เยอรมนี

ผลการศึกษาพบว่า สัดส่วนการส่งออกไก่สดแช่แข็ง และไก่แปรรูปของไทยก่อนเกิดการระบาดของโรคไข้หวัดนกเป็น 70 ต่อ 30 โดยประเทศญี่ปุ่นนำเข้าไก่แช่แข็งสูงสุด รองลงมา คือ เยอรมนี ในปีที่เกิดการระบาดของโรคไข้หวัดนกทำให้ทุกประเทศไม่นำเข้าไก่สดแช่แข็ง แต่ยังคงนำเข้าไก่แปรรูป สัดส่วนการส่งออกไก่สดแช่แข็งและไก่แปรรูปจึงปรับเปลี่ยนเป็น 10 ต่อ 90

ผลการศึกษาการส่งออกไก่สดแช่แข็งพบว่า การระบาดของโรคไข้หวัดนกในไทยมีผลกระทบต่อปริมาณนำเข้าไก่สดแช่แข็งของประเทศญี่ปุ่น กล่าวคือเมื่อเกิดการระบาดของโรคไข้หวัดนก จะนำเข้าลดลงอย่างมาก ส่วนประเทศเยอรมนีพบว่า รายได้ประชาชาติของประชากรเยอรมนี และอัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทเทียบกับเงินยูโร เป็นปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์การส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทย กล่าวคือ ในสายตาของคนเยอรมนี ไก่สดแช่แข็งเป็นสินค้าด้อย (Inferior Goods) เมื่อคนเยอรมนีมีรายได้สูงขึ้น จะบริโภคลดลง และถ้าเงินยูโรแข็งค่าขึ้นจะนำเข้าไก่สดแช่แข็งเพิ่มขึ้น

ผลการศึกษาการส่งออกไก่แปรรูปพบว่า รายได้ประชาชาติของประชากร และอัตราแลกเปลี่ยน เป็นปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์การส่งออกไก่แปรรูปของไทยไปเยอรมนี กล่าวคือ ในสายตาของคนเยอรมนี ไก่แปรรูปเป็นสินค้าปกติ (Normal Goods) เมื่อคนเยอรมนีมีรายได้สูงขึ้น จะบริโภคเพิ่มขึ้นด้วย และถ้าเงินยูโรแข็งค่าขึ้น จะนำเข้าไก่แปรรูปจากไทยเพิ่มขึ้น

ผลการศึกษาครั้งนี้เป็นประโยชน์ต่อผู้ส่งออก ภาครัฐ และเกษตรกร สามารถใช้เป็น
แนวทางในการกำหนดนโยบาย วางแผนการผลิตและส่งออกไก่เนื้อได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น
โดยเฉพาะในช่วงที่เกิดการระบาดของโรคไข้หวัดนก

Term Paper Title	Impacts of Bird Flu on Thai Frozen Poultry Export Industry to major markets in Europe and Asia, 2002 - 2005
Author	Jaruwan Lualon
Term Paper Advisor	Asst.Prof.Dr. Thammanoon Pongsrikul
Department	Economics
Academic Year	2006

ABSTRACT

The objective of this study is to analyze the significant impacts of Avian Influenza or Bird Flu disease on Thai Frozen poultry export industry particularly major markets in Europe and Asia. The project aims to determine situation of exporters of poultry industry before and after Avian Influenza or Bird Flu crisis and the government policy regarding to the matter. The study employs a greater degree of secondary data on quarterly basis during year 2002 until 2005 applying with the econometrics model for instance import demand equation with the key export countries in Asia and Europe such as Japan and Germany respectively.

Following is the result of the project :

Firstly, the extent of Export market for frozen chicken and cooked chicken prior Avian Influenza is at proportion of 70:30 mostly imported to Japan and Germany. During the widespread outbreak of this infectious disease therefore the export of mentioned frozen and cooked chicken has reduced to only 10:90

Secondly, the result has shown that the epidemic in Thai has impacted to the decreasing import of frozen chicken in Japan. However, the major market of frozen chicken has shifted to Germany which demand has increased in greater amount as of the higher capital income of German and the weakening of Baht currency versus Euro

Lastly, the outcome of the study towards the export of cooked chicken has resulted that the capita income of German and the strength of Euro currency is the key factor of the export

demand to Germany. In point of view of German people, cooked chicken is normal goods, with higher income and strong Euro as a result has caused greater consumption.

From the above findings, the study would be much benefit to the importer and exporter, entrepreneur and the government especially to effectively implement the correction action for the exporter of poultry business.

กิตติกรรมประกาศ

ภาคนิพนธ์ฉบับนี้สามารถสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ผศ.ดร. ธรรมนุญ พงษ์ศรีกูร เป็นอย่างสูงที่ได้กรุณาให้คำแนะนำแนวทางที่เป็นประโยชน์ กรุณาให้ข้อคิดต่าง ๆ ที่สามารถนำไปใช้ได้เป็นอย่างดี ตลอดจนกรุณาแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จึงทำให้ภาคนิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์และทรงคุณค่ามากยิ่งขึ้น

พร้อมกันนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่และครอบครัว ที่ได้ให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือสนับสนุนในการศึกษา และเรียบเรียงภาคนิพนธ์ฉบับนี้ นอกจากนี้ผู้เขียนใคร่ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้เขียน ตลอดจน เพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ นักศึกษาปริญญาโทคณะเศรษฐศาสตร์ทุกท่านที่คอยให้กำลังใจมาโดยตลอด และนอกจากนี้ผู้เขียนขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่าง ๆ อาทิเช่น เจ้าหน้าที่ธนาคารแห่งประเทศไทย อีกทั้งเจ้าหน้าที่ในบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ที่ได้ให้ความสะดวกต่าง ๆ ตลอดจนคำแนะนำแก่ผู้เขียนเป็นอย่างดี ความสำเร็จของภาคนิพนธ์เล่มนี้ ข้าพเจ้าขอมอบให้แด่ทุกคนที่เกี่ยวข้อง

จารุวรรณ เหลือสั้น

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ฅ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ซ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	6
1.3 ขอบเขตการศึกษา.....	6
1.4 วิธีการศึกษา.....	6
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
1.6 นิยามคำศัพท์.....	9
2. แนวคิดทางทฤษฎีและทบทวนวรรณกรรม.....	10
2.1 ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศ.....	10
2.2 ทบทวนวรรณกรรม.....	16
3. สถานการณ์อุตสาหกรรมการผลิตเพื่อการส่งออกของไทย.....	25
วิวัฒนาการของอุตสาหกรรมการผลิตไก่เนื้อ.....	25
สถานการณ์การผลิตและการบริโภคไก่เนื้อในไทย.....	29
สถานการณ์การส่งออกไก่เนื้อ.....	32
4. สถานการณ์และนโยบายเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก.....	33
ประวัติการเกิดโรคไข้หวัดนก.....	33
การแพร่ระบาดของเชื้อโรค.....	34
อาการของโรคไข้หวัดนก.....	35
สถานการณ์โรคไข้หวัดนกในประเทศไทย.....	36
สถานการณ์โรคไข้หวัดนกในต่างประเทศ.....	38

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกในประเทศไทย.....	40
5. ผลการศึกษา.....	42
5.1 การวิเคราะห์กรณีนำเข้าไก่แช่แข็งจากไทยของประเทศญี่ปุ่น.....	42
5.2 การวิเคราะห์กรณีนำเข้าไก่แช่แข็งจากไทยของประเทศเยอรมนี.....	44
นโยบายของรัฐเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก.....	47
6. สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ.....	52
6.1 สรุป.....	52
6.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับนโยบาย.....	53
6.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานวิจัยครั้งต่อไป.....	54
บรรณานุกรม.....	55
ภาคผนวก.....	59
ภาคผนวก ก.....	60
ภาคผนวก ข.....	63
ประวัติผู้เขียน.....	70

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1 ปริมาณการส่งออกไก่แช่แข็ง ปี 2545 – 2549	2
1.2 ตลาดส่งออกไก่สดแช่แข็ง และเนื้อไก่แปรรูปของไทย ปี 2545-2549	5
3.1 อุตสาหกรรมไก่เนื้อของไทย ปี 2545 – 2548	31
3.2 ราคาเฉลี่ยในประเทศของไก่เนื้อ ปี 2545-2549	32
4.1 จำนวนผู้ป่วยและผู้เสียชีวิตด้วยโรคไข้หวัดนก	35
4.2 จำนวนการระบาดของโรคไข้หวัดนกในประเทศไทย	37
4.3 สถานการณ์โรคไข้หวัดนกในต่างประเทศ	38
5.1 สรุปผลการศึกษาทางสถิติ	46

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 แบบจำลองการวิเคราะห์การค้าระหว่างประเทศ	14
3.1 โครงสร้างของอุตสาหกรรมไก่เนื้อครบวงจร.....	28

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นประเทศผู้ส่งออกไก่อันดับ 4 ของโลก รองจากสหรัฐอเมริกา บราซิล และสหภาพยุโรป โดยไทยมีส่วนแบ่งการตลาดประมาณร้อยละ 7 ของมูลค่าตลาดส่งออกไก่ทั้งหมด โดยส่งออกเป็นผลิตภัณฑ์ไก่สดแช่แข็ง ประมาณร้อยละ 70 และไก่แปรรูป ประมาณร้อยละ 30 ซึ่งสินค้าไก่ส่งออกของไทยมี 2 ประเภท ได้แก่ เนื้อไก่สดแช่แข็ง โดยใช้ไก่ทั้งตัวมาชำแหละเป็นชิ้นส่วน ได้แก่ หัว คอ ขา น่อง สะโพก ปีก ออก และเครื่องใน ซึ่งส่วนใหญ่จะส่งออกเป็นเนื้อไก่ถลอกกระดุก ส่วนการส่งออกชนิดไก่ชำแหละแช่แข็งทั้งตัวมีสัดส่วนน้อยมาก เนื่องจากไทยมีต้นทุนการผลิตที่สูงกว่าคู่แข่งที่สำคัญคือ สหรัฐอเมริกา และอีกประเภทคือ เนื้อไก่แปรรูป ประกอบด้วย ไก่ชุบแป้งทอดแบบญี่ปุ่น ขาไก่ย่าง ลูกชิ้นไก่ ไก่เสียบไม้ย่าง ออกไก่ทอด นักเก็ตไก่ สเต็กไก่ แองไก่ต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งส่วนใหญ่จะส่งออกเป็นอาหารแช่แข็งที่ผู้บริโภคสามารถนำไปอุ่นรับประทานได้ทันที

ในปี 2545 ประเทศไทยส่งออกไก่และผลิตภัณฑ์ไก่ได้ 431,940 ตัน คิดเป็นมูลค่าส่งออกทั้งสิ้น 38,316 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2544 ประมาณร้อยละ 5 แม้ว่าจะต้องประสบกับข้อจำกัดทางภาษีนำเข้าในตลาด EU ซึ่งปรับปรุงพิกัดภาษีนำเข้าเนื้อไก่หมักเกลือเพิ่มขึ้น ทำให้ส่งออกเนื้อไก่ชนิดนี้ลดลงถึง 15 % ก็ตาม จากข้อมูลในตารางที่ 1.1 พบว่า ในปี 2546 ไทยส่งออกเนื้อไก่สดแช่แข็งและเนื้อไก่แปรรูป 485,509 ตัน คิดเป็นมูลค่าส่งออก 41,317 ล้านบาท ขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปี 2545 ร้อยละ 7.83 โดยผู้ประกอบการหันมาแปรรูปเนื้อไก่ส่งออกมากขึ้น เนื่องจากหลีกเลี่ยงการกีดกันทางการค้าในเนื้อไก่สดในตลาด EU ในปี 2547 ไทยเป็นผู้ส่งออกอันดับ 5 ของโลก ส่งออกได้ 217,720 ตัน มูลค่า 25,648 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 37.9 เมื่อเทียบกับปี 2546 เนื่องจากเกิดการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนก ช่วงไตรมาสแรกจนถึงไตรมาสที่ 2 ไทยไม่สามารถส่งออกไก่สดแช่แข็งได้ แต่ต้องเปลี่ยนเป็นส่งออกเนื้อไก่ปรุงสุก หรือไก่แปรรูปเพิ่มมากขึ้น มีสัดส่วนการส่งออกมากถึงร้อยละ 87 และมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 32.8 ซึ่งมีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยตลาดที่สำคัญสำหรับการส่งออกเนื้อไก่ปรุงสุกของไทย คือ สหภาพยุโรป ฮังการี ญี่ปุ่น สิงคโปร์ และเกาหลีใต้ แต่สำหรับการส่งออกไก่สดแช่แข็งมีปริมาณและมูลค่าลดลงร้อยละ 93 คือส่งออกเป็นปริมาณ 23,954 ตัน จากที่เคยส่งออกได้ 331,045 ตันในปี 2546 ข้อจำกัดในการ

ส่งออกได้เฉพาะเนื้อไก่ปรุงสุก ทำให้ไทยต้องแข่งขันการส่งออกเนื้อไก่ปรุงสุกกับประเทศคู่แข่งที่สำคัญอย่างจีน บราซิล และสหรัฐอเมริกา ทำให้ต้องมีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงอุตสาหกรรมการผลิตเนื้อไก่ เพื่อการส่งออกจากผลิตไก่สดแช่แข็งเป็นเนื้อไก่ปรุงสุก ทำให้อุตสาหกรรมไก่เนื้อของไทยต้องประสบการขาดทุนอย่างหนัก โดยเฉพาะผู้ผลิตไก่เนื้อขนาดเล็กและขนาดกลางซึ่งไม่เคยส่งออกเนื้อไก่ปรุงสุกมาก่อน ดังนั้นผู้ประกอบการเหล่านี้จึงไม่มีศักยภาพพอในการส่งออกเนื้อไก่ปรุงสุก และที่สำคัญในปี 2547 ความต้องการบริโภคเนื้อไก่ปรุงสุกไม่ได้เพิ่มขึ้น การส่งออกเนื้อไก่ในปี 2548 มีปริมาณ 263,483 ตัน มูลค่า 31,553 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 21 หรือ 45,763 ตันจากปี 2547 แต่อย่างน้อยกว่าปริมาณการส่งออกในช่วงปี 2545-2546 (ช่วงก่อนเกิดการระบาดของเชื้อไข้หวัดนก) โดยไทยสามารถส่งออกเนื้อไก่แปรรูปได้เท่านั้น หลังจากที่ผู้ส่งออกไทยได้ปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตเพื่อนำเนื้อไก่ไปแปรรูป และภาครัฐยังได้มีกิจกรรมส่งเสริมการบริโภคสินค้าไก่แปรรูปของไทยทั้งในประเทศและต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง รวมถึงโรงงานแปรรูปของไทยได้รับการรับรองด้านสุขอนามัยจากประเทศญี่ปุ่น และเกาหลีใต้เพิ่มขึ้น

ตารางที่ 1.1 ปริมาณการส่งออกไก่แช่แข็ง ปี 2545 – 2549

หน่วย : ตัน

ประเภทสินค้า	2545	2546	2547	2548	2549
ไก่สดแช่แข็ง	303,966	331,045	23,954	65	2,285
เนื้อไก่แปรรูป	127,974	154,464	193,767	263,419	270,345
รวม	431,940	485,509	217,720	263,483	272,631
% Growth	5%	7.8%	37.9%	21%	3%

หน่วย : ล้านบาท

ประเภทสินค้า	2545	2546	2547	2548	2549
ไก่สดแช่แข็ง	22,591	22,686	1,738	2	96
เนื้อไก่แปรรูป	15,725	18,631	23,910	31,551	32,075
รวม	38,316	41,317	25,648	31,553	32,170

ที่มา : สมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อส่งออกไทย

บริษัทส่งออกเนื้อไก่ที่สำคัญ 4 อันดับของไทย ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของโรคไข้หวัดในปี 2547 เปรียบเทียบกับช่วงก่อนเกิดการระบาดของโรคไข้หวัดนก ได้แก่

กลุ่มบริษัทเจริญโภคภัณฑ์ ส่งออกเนื้อไก่ได้ 28,336 ตัน มูลค่า 3,484.86 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 55.7 เป็นการส่งออกเนื้อไก่สดแช่แข็งและเนื้อไก่แปรรูปในสัดส่วน 10:90 โดยส่งออกเนื้อไก่แปรรูปเพิ่มขึ้นจากปี 2545 ร้อยละ 34.3 หรือ 6,515 ตัน

กลุ่มบริษัทเบทาโกร ส่งออกเนื้อไก่ได้ 22,811 ตัน มูลค่า 2,764.11 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 55.1 เป็นการส่งออกเนื้อไก่สดแช่แข็งและเนื้อไก่แปรรูปในสัดส่วน 14:86 โดยส่งออกเนื้อไก่แปรรูปเพิ่มขึ้นจากปี 2545 ร้อยละ 212 หรือ 13,393 ตัน

บริษัทชวลาลักษณ์ ส่งออกเนื้อไก่ได้ 50,111 ตัน มูลค่า 6,374.21 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 1.7 เป็นการส่งออกเนื้อไก่สดแช่แข็งและเนื้อไก่แปรรูปในสัดส่วน 2:98 โดยส่งออกเนื้อไก่แปรรูปเพิ่มขึ้นร้อยละ 67.6 จากปี 2545 หรือ 19,885 ตัน

บริษัทสหฟาร์ม ส่งออกเนื้อไก่ได้ 17,388 ตัน มูลค่า 1,985.21 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 76.9 เป็นการส่งออกเนื้อไก่สดแช่แข็งและเนื้อไก่แปรรูปในสัดส่วน 28:72 โดยส่งออกเนื้อไก่แปรรูปเพิ่มขึ้นร้อยละ 289 จากปี 2545 หรือ 9,343 ตัน

ตลาดส่งออกเนื้อไก่ที่สำคัญของไทยในเอเชีย และยุโรป จากข้อมูลตารางที่ 1.2 ได้มีการวิเคราะห์รายละเอียดดังนี้

ตลาดเอเชีย ที่สำคัญได้แก่ ญี่ปุ่น

จากตารางที่ 1.2 ในปี 2545 ไทยส่งออกไปยังญี่ปุ่นได้ 236,015 ตัน หรือร้อยละ 55 ของการส่งออกไก่จากไทย ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2544 ร้อยละ 18 โดยเฉพาะในช่วงครึ่งปีแรกไทยสามารถส่งเข้าญี่ปุ่นได้อย่างมาก เนื่องจากญี่ปุ่นเป็นเจ้าภาพบอลโลกร่วมกับเกาหลีใต้ รวมทั้งในช่วงปลายปี 2544 สหรัฐอเมริกาเกิดไข้หวัดนกกระบาดทำให้มีการสั่งซื้อสินค้าจากไทยเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ราคาขยับเพิ่มเป็น 2,500 – 3,000 เหรียญสหรัฐต่อตัน ปี 2546 ญี่ปุ่นนำเข้าจากไทยลดลงร้อยละ 6 คิดเป็นปริมาณ 220,921 ตัน มากเป็นอันดับหนึ่ง มาจากการที่ญี่ปุ่นได้ระงับการนำเข้าไก่จากจีนในช่วงครึ่งปีแรก เนื่องจากมีการระบาดของโรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (ซาร์ส) นอกจากนี้ในช่วงกลางปีตั้งแต่พฤษภาคม มีการตรวจพบเชื้อไข้หวัดนกในสินค้าเนื้อเป็ดของจีน ทำให้ญี่ปุ่นระงับการนำเข้าเนื้อสัตว์ปีกจากจีนอีกครั้ง และหันมานำเข้าสินค้าไก่จากไทยและบราซิลแทน จนกระทั่งปลายปี 2546 ไทยมีข่าวการระบาดของเชื้อไข้หวัดนกทำให้ญี่ปุ่นระงับการนำเข้าสินค้าไก่ทุกประเภทจากไทยอย่างไม่มีกำหนด และหันไปนำเข้าจากบราซิลแทน แต่การระบาดของไข้หวัดนกตั้งแต่ต้นปี 2547 มีผลให้ญี่ปุ่นนำเข้าจากไทยเพียง 111,764 ตัน ลดลงร้อยละ 50 จากปี 2546 เป็นการนำเข้าไก่แปรรูปปรุงสุกร้อยละ 90 และส่งผลให้ปริมาณนำเข้าจากบราซิลซึ่งเป็นประเทศที่ไม่มีการระบาดของไข้หวัดนก สูงขึ้นเป็นอันดับหนึ่ง มีการขยายตัวเพิ่มขึ้น 76 เปอร์เซ็นต์

กลายเป็นผู้ส่งออกเนื้อไก่รายใหญ่ของโลก ส่งออกเนื้อไก่ไปยัง 134 ประเทศทั่วโลก ในขณะที่การนำเข้าจากไทยลดลงเป็นอันดับสามรองจากประเทศจีน จนกระทั่งต้นปี 2548 กระทรวงเกษตร ฐิ่ปุ่่นอนุญาตการนำเข้าไก่แปรรูปปรุงสุกจากผู้ผลิตไทย จำนวน 22 รายซึ่งได้รับการรับรอง สุขอนามัยจากฐิ่ปุ่่นแล้ว ไทยจึงส่งออกไก่แปรรูปให้ฐิ่ปุ่่นได้ 143,697 ตัน เพิ่มขึ้นเล็กน้อยประมาณ 41,000 ตัน โดยยังส่งออกเนื้อไก่สดแช่แข็งไม่ได้เลย

ตลาดยุโรป ที่สำคัญได้แก่ เยอรมนี

จากตารางที่ 1.2 ในปี 2545 ประเทศเยอรมัน นำเข้าเนื้อไก่แช่แข็งจากไทย เป็น ปริมาณ 38,270 ตัน มีสัดส่วนนำเข้าเนื้อไก่สดแช่แข็งและเนื้อไก่แปรรูปเป็น 90:10 จากการที่ค่าเงิน เรียลของบราซิลลดลงอย่างมาก ทำให้สามารถตัดราคาขายเนื้อไก่เข้าสู่ยุโรป ผู้เลี้ยงภายใน EU ขยาย การเลี้ยงเพิ่มขึ้น ดังนั้นการนำเข้าเนื้อไก่จากไทยเพิ่มมากขึ้นจะส่งผลกระทบต่อผู้เลี้ยงภายใน ทำให้ EU เริ่มเข้มงวดเนื้อไก่นำเข้า คือใช้เครื่องตรวจที่มีประสิทธิภาพสูงกว่าของไทย โดยไม่แจ้งให้ ทราบล่วงหน้าก่อน ทำให้ตรวจพบสารใน ไตรฟูแรนส์ในเนื้อไก่ของไทยและบราซิล เป็นผลให้ EU ดำเนินตรวจเข้มงวดเนื้อไก่จากไทยทันที ขณะที่บราซิลยังไม่ถูกเข้มงวด ด้วยเหตุผลว่าของไทยพบ สารตกค้างมากกว่า ปี 2546 ประเทศเยอรมนีนำเข้าเนื้อไก่ปริมาณ 54,016 ตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2545 ร้อยละ 41 หรือคิดเป็น 15,746 ตัน เนื่องมาจากการที่สหภาพยุโรปได้ยกเลิกมาตรการกีดกันทาง การค้าด้านสารตกค้างที่ต้องผ่านการตรวจสอบ 100% เหลือเพียงการสุ่มตรวจร้อยละ 20 ในช่วง กลางปี และเป็นร้อยละ 10 ในช่วงปลายปี ทำให้ไทยสามารถส่งออกเนื้อไก่ไปสหภาพยุโรปมากขึ้น นอกจากนี้จากการระบาดของไข้หวัดนกในสหภาพยุโรปในช่วงต้นปีทำให้มีการฆ่าไก่ไปหลาย ล้านตัว และจากสภาพอากาศที่แปรปรวนทำให้ผลผลิตไก่ไม่เพียงพอต่อความต้องการ ส่งผลให้ การส่งออกสินค้าไก่ของไทยโดยเฉพาะไก่แปรรูปที่ผู้บริโภคนิยมมากขึ้นขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่าง ต่อเนื่องในสหภาพยุโรป แต่อย่างไรก็ตาม สหภาพยุโรปได้ปรับค่าเข้มข้นของเกลือที่ใช้หมักไก่ คลุกเกลือ จากเดิมร้อยละ 1.2-1.4 มาเป็นร้อยละ 2 ซึ่งเต็มมาก ทำให้ไก่ไทยที่ส่งออกโดยวิธีนี้เพื่อ เสียภาษีนำเข้าเพียงร้อยละ 15.4 จะต้องปรับไปเป็นไก่สดแช่แข็งและเสียภาษีในอัตราร้อยละ 60 ซึ่ง จะส่งผลให้การส่งออกชะลอตัวลง

จากสถานการณ์การระบาดของเชื้อไข้หวัดนกในไทยในปี 2547 ไทยส่งออกเนื้อไก่ไป เยอรมัน ปริมาณ 13,479 ตัน ลดลงจากปี 2546 อย่างมากประมาณร้อยละ 75 หรือ 40,537 ตัน มี สัดส่วนการนำเข้าเนื้อไก่สดแช่แข็งและเนื้อไก่แปรรูปเปลี่ยนไปเป็น 30:70 เนื่องจากสหภาพยุโรป ได้ประกาศห้ามนำเข้าไก่มีชีวิต เนื้อไก่สด และไข่ไก่ทั้งไก่ป่าและไก่ฟาร์ม เพื่อใช้บริโภคในคนและ สัตว์จากประเทศไทยที่มีการเชือดหลังวันที่ 1 มกราคม 2547 เป็นต้นไป แต่เนื้อไก่ที่ได้รับการปรุง (Treated) ด้วยความร้อนไม่ต่ำกว่า 70 องศา ได้รับความอนุญาติให้นำเข้าได้ ซึ่งตลาดสหภาพยุโรปก็ถือ

เป็นคู่แข่งที่สำคัญของไทยในการส่งออกไก่ไปยุโรปตะวันออก บราซิล และสหรัฐอเมริกา ในปี 2548 ประเทศเยอรมัน ไม่นำเข้าเนื้อไก่สดแช่แข็งจากไทย แต่นำเข้าเนื้อไก่ปรุงสุก ปริมาณรวม 8,557 ตัน ลดลงจากปี 2547 ร้อยละ 36 หรือ 471 ตัน โดยที่การส่งออกเนื้อไก่แปรรูปของไทยมีแนวโน้มจะขยายตัวเพิ่มขึ้นมากเมื่อเทียบกับปีก่อน เนื่องจากสินค้าไก่ของไทยมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับในตลาดโลก

ตารางที่ 1.2 ตลาดส่งออกไก่สดแช่แข็งและเนื้อไก่แปรรูปของไทย ปี 2544 - 2549

หน่วย : ตัน

ประเทศ	2544	2545	2546	2547	2548	2549
ตลาดเอเชีย :						
ญี่ปุ่น	199,930	236,015	220,921	111,764	143,697	146,631
อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)	(14.8)	(18)	(-6.4)	(-49.4)	(28.6)	(2.04)
ตลาดยุโรป :						
เยอรมนี	49,377	38,270	54,016	13,479	8,557	8,576
อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)	(48.6)	(-22.5)	(41.1)	(-75)	(-36.5)	(0.2)
ประเทศอื่น ๆ :						
อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)	(6.3)	(3.6)	(8.7)	(-20.1)	(4.5)	(-9.1)
รวม	413,076	431,940	485,509	217,720	263,483	272,571

ที่มา : สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์

จากการวิเคราะห์ข้างต้นจะเห็นว่า ในปีก่อนหน้าจะมีการระบาดของไข้หวัดนกในสัตว์ปีก อุตสาหกรรมการส่งออกไก่เนื้อแช่แข็ง เป็นธุรกิจที่สร้างรายได้ให้แก่ประเทศไทยเป็นจำนวนมากจากการส่งออกสูงสุดถึงปีละ 48.55 พันล้านบาทในปี 2546 คิดเป็นร้อยละ 1.2 ของมูลค่าการส่งออกสินค้าทั้งหมด ขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 12.1 ต่อปี หรือคิดเป็นร้อยละ 92 ของมูลค่าส่งออกสินค้าปศุสัตว์ โดยตลาดส่งออกใหญ่อันดับหนึ่งคือ ญี่ปุ่น รองลงมาคือ สหภาพยุโรป แต่จากการระบาดของโรคไข้หวัดนกมีผลให้ปริมาณการส่งออกเนื้อไก่ในปี 2547 ลดลง 15.7

พันล้านบาท หรือขยายตัวลดลงร้อยละ 55 และยังส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการผลิตไก่ รวม ทั้งสิ้น 1 แสนล้านบาทโดยผู้ประกอบการ โรงงานชำแหละเสียหายมากที่สุดคือ 28,400 ล้านบาท ธุรกิจผลิตอาหารสัตว์เสียหาย 12,430 ล้านบาท และผู้เลี้ยงพ่อแม่พันธุ์และผลิตลูกไก่เนื้อเสียหาย 4,420 ล้านบาท จึงเป็นเรื่องน่าสนใจที่จะศึกษาว่า เมื่อเกิดวิกฤตการณ์ใช้หวัดนกในประเทศไทย จะมีผลต่อการส่งออกเนื้อไก่แช่แข็งของไทยไปยังตลาดหลักในเอเชีย และยุโรปหรือไม่ อย่างไร นอกจากนั้นยังส่งผลกระทบต่อธุรกิจผลิตไก่เนื้อเพื่อการส่งออกของไทยอย่างไรบ้าง เพื่อเป็น ประโยชน์ต่อการวางแผน นโยบาย และมาตรการป้องกัน เพื่อให้สอดคล้องกับสภาวะที่เกิดขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1.2.1 เพื่อศึกษาสถานการณ์ของอุตสาหกรรมการผลิตสัตว์ปีก ในช่วงก่อนและหลังเกิด การระบาดของโรคไข้หวัดนกในไทย
- 1.2.2 เพื่อศึกษาสถานการณ์ และโครงสร้างการส่งออกของอุตสาหกรรมส่งออกไก่แช่ แข็งของไทยไปยังตลาดหลักในเอเชีย และยุโรป
- 1.2.3 เพื่อศึกษาถึงผลกระทบจากการระบาดของโรคไข้หวัดนก ต่อการส่งออกไก่แช่ แข็งของไทยไปยังตลาดหลักในเอเชีย และยุโรป
- 1.2.4 เพื่อศึกษาถึงนโยบายของภาครัฐในการแก้ปัญหาไข้หวัดนก

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

- 1.3.1 ทำการศึกษาเฉพาะผลิตภัณฑ์ 2 ประเภท คือ
  - 1.3.1.1 ไก่สดแช่แข็ง
  - 1.3.1.2 ไก่แปรรูป
- 1.3.2 ข้อมูลทุกข้อมูมิ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 – 2548
- 1.3.3 ศึกษาเฉพาะลูกค้าสำคัญในตลาดเอเชีย ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น และตลาดยุโรป ได้แก่ ประเทศเยอรมนี
- 1.3.4 เปรียบเทียบการส่งออกก่อน และหลังเกิดโรคไข้หวัดนกในประเทศไทย

1.4 วิธีการศึกษา

- 1.4.1 การนำเสนอ เพื่อให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาในข้างต้น สามารถแบ่งการศึกษาได้ดังนี้
  - 1.4.1.1 เป็นการนำเสนอในเชิงพรรณนา จากการศึกษาภาพรวมของการ ส่งออกไก่แช่แข็งของไทย โดยจัดทำตารางข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ถึง มูลค่าการส่งออกไก่แช่แข็งที่

ประเทศไทยส่งไปต่างประเทศ โดยเฉพาะส่งออกไปยังตลาดหลักในเอเชีย และยุโรป เป็นการวิเคราะห์ถึงผลกระทบต่อ การส่งออกไก่ โดยการประมวลข้อมูลจาก ผลวิเคราะห์เกี่ยวกับอุตสาหกรรมการผลิตไก่เนื้อเพื่อการส่งออก ในช่วงก่อนและหลังเกิดการระบาดของโรคไข้หวัดนก , สรุปรูปสถานการณ์การส่งออกไก่ของไทย , รายงานสถานการณ์เศรษฐกิจด้านปศุสัตว์ระหว่างประเทศ , สถิติเนื้อไก่สดที่ส่งไปจำหน่ายต่างประเทศรายปี , ตารางสรุปข้อมูลสินค้าส่งออกที่สำคัญของไทย และตลาดส่งออกที่สำคัญของไทย , รายงานสรุปรูปสถานการณ์และการควบคุมโรคไข้หวัดนก

1.4.1.2 การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Method) เป็นการศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงใน ปริมาณ และมูลค่าการส่งออกไก่แช่แข็งของไทย โดยใช้แบบจำลองทางเศรษฐมิติ คือ

$$QJM = f(EJ, GDPJ, D_t) \dots\dots\dots \text{สมการที่ 1}$$

$$QJC = f(EJ, GDPJ, D_t) \dots\dots\dots \text{สมการที่ 2}$$

$$QGM = f(EG, GDPG, D_t) \dots\dots\dots \text{สมการที่ 3}$$

$$QGC = f(EG, GDPG, D_t) \dots\dots\dots \text{สมการที่ 4}$$

โดยที่

QJM = ปริมาณส่งออกไก่สดแช่แข็งจากประเทศไทยไปยังประเทศญี่ปุ่น

QJC = ปริมาณส่งออกไก่แปรรูปจากประเทศไทยไปยังประเทศญี่ปุ่น

QGM = ปริมาณส่งออกไก่สดแช่แข็งจากประเทศไทยไปยังประเทศเยอรมนี

QGC = ปริมาณส่งออกไก่แปรรูปจากประเทศไทยไปยังประเทศเยอรมนี

EJ = อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาท เทียบกับสกุลเงินของประเทศญี่ปุ่น

EG = อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาท เทียบกับสกุลเงินของประเทศญี่ปุ่น

$GDPJ$ = รายได้ประชาชาติของประชากรของประเทศญี่ปุ่น

$GDPG$ = รายได้ประชาชาติของประชากรของประเทศเยอรมนี

D_t = ตัวแปรหุ่นแทนเดือนที่เกิดการระบาดของโรคไข้หวัดนกในประเทศไทย

สมมุติฐานในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เพื่อดูผลกระทบ ดังนี้

- อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทกับเงินสกุลของประเทศผู้นำเข้า มีความสัมพันธ์กับปริมาณส่งออกไก่แช่แข็ง เนื่องจาก ถ้าอัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทกับเงินสกุลของประเทศผู้นำเข้าสูงขึ้น นั่นคือ ค่าเงินของเงินสกุลของประเทศผู้นำเข้าแข็งค่าขึ้น จึงทำให้สินค้าไทยในสายตาของประเทศผู้

นำเข้าถูกลง ส่งผลให้มีการนำเข้าไก่แช่แข็งจากไทยมากขึ้น ดังนั้นความสัมพันธ์ของอัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทกับเงินสกุลของประเทศผู้นำเข้าจึงมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน

- รายได้ประชาชาติของประชากรในประเทศผู้นำเข้า จะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับปริมาณส่งออกไก่แช่แข็งจากประเทศไทย ก็ต่อเมื่อ ไก่แช่แข็งของไทยมีลักษณะเป็นสินค้าปกติ (Normal Goods) หมายความว่า ถ้าคนในประเทศผู้นำเข้ามีรายได้สูงขึ้น จะบริโภคไก่แช่แข็งเพิ่มขึ้น และจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับปริมาณส่งออกไก่แช่แข็งจากไทย ก็ต่อเมื่อ ไก่แช่แข็งมีลักษณะเป็นสินค้าด้อย (Inferior Goods) หมายความว่า ถ้าคนในประเทศผู้นำเข้ามีรายได้สูงขึ้น จะบริโภคไก่แช่แข็งลดลง

- ตัวแปรหุ่นแทนเดือนที่เกิดการระบาดของโรคไข้หวัดนก ได้มาจากเดือนใดที่มีการระบาดของโรคไข้หวัดนกในไทยบ้าง ซึ่งอุปสงค์การนำเข้าของประเทศผู้นำเข้าจะแปรผกผันกับตัวแปรหุ่น

1.4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาจะใช้ข้อมูลประเภททุติยภูมิ (Secondary Data) ที่เกี่ยวกับปริมาณส่งออกเนื้อไก่ ปริมาณการส่งออกไก่ไปยังประเทศต่าง ๆ ปริมาณการผลิตไก่เนื้อในประเทศ ราคาจำหน่าย สถานการณ์การระบาดของโรคไข้หวัดนกในประเทศไทย และทั่วโลก และโครงสร้างของสินค้าส่งออก โดยรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานราชการ และเอกชน ได้แก่ สำนักบริการส่งออก กรมส่งเสริมการส่งออก สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ กรมปศุสัตว์ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด สมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อส่งออกไทย สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สำนักโรคระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค ศูนย์ควบคุมโรคไข้หวัดนก สำนักควบคุมป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ เพื่อให้ทราบถึงสถานการณ์ส่งออกสินค้าไก่ของไทย ภาวะของผู้ผลิตไก่เนื้อเพื่อส่งออก รวมถึงนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ของรัฐบาลเกี่ยวกับอุตสาหกรรมผลิตไก่เนื้อเพื่อการส่งออก และผู้เลี้ยงไก่เนื้อในประเทศ

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 เพื่อให้ทราบสถานการณ์การส่งออกไก่แช่แข็ง และโครงสร้างการส่งออกไก่ของอุตสาหกรรมส่งออกไก่แช่แข็งในภาพรวม และโดยเฉพาะที่ส่งไปตลาดหลักในเอเชีย และยุโรป ช่วงก่อนและหลังเกิดการระบาดของโรคไข้หวัดนกในไทย

1.5.2 เพื่อให้ทราบผลกระทบจากการระบาดของโรคไข้หวัดนกต่ออุตสาหกรรมการผลิตสัตว์ปีก และรับทราบแนวทางป้องกัน แก้ไขเมื่อเกิดการระบาดของโรค

1.5.3 เพื่อเป็นประโยชน์ต่อภาครัฐในการกำหนดนโยบายหรือมาตรการควบคุม ให้เหมาะสมกับลักษณะของอุตสาหกรรมส่งออกไก่แช่แข็ง และสอดคล้องกับสถานการณ์โลก

ตลอดจนทั้งเกษตรกร และผู้ส่งออก สามารถใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการผลิตไก่เนื้อ ให้สอดคล้องกับความต้องการในประเทศ และการส่งออกได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.6 นิยามศัพท์

1.6.1 ไก่สดแช่แข็ง ได้แก่ ไก่ทั้งตัว, เนื้อไก่ชำแหละเป็นชิ้นส่วนแช่แข็ง เป็นเนื้อไก่ที่เข้าห้องแช่เย็นอุณหภูมิต่ำ 0 องศาเซลเซียส แล้วจึงเข้าห้องแช่แข็งอุณหภูมิต่ำประมาณ -40 องศาเซลเซียส ประมาณ 8 ชั่วโมงจนแข็ง จึงนำไปบรรจุกล่องและเก็บรักษาในห้องเย็นอุณหภูมิต่ำ 0.2 องศาเซลเซียส เพื่อรอการจำหน่าย

1.6.2 เนื้อไก่แปรรูป คือการนำเนื้อไก่สดมาปรุงแต่งรสชาติแล้วพร้อมที่จะนำไปรับประทาน หรือนำไปประกอบอาหาร โดยนำชิ้นส่วนต่าง ๆ มาผ่านกระบวนการแปรรูป เช่น นึ่ง ทอดหรือย่าง แล้วใส่ส่วนผสมต่าง ๆ เช่น แป้ง ผักและปรุงรสด้วยเครื่องเทศ ซึ่งไก่แปรรูปที่ส่งออกไปยังต่างประเทศแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ สินค้าประเภทพร้อมปรุง (Ready to Cook) เป็นสินค้าที่มีการปรุงสุกในลักษณะกึ่งสุกกึ่งดิบ เช่น เนื้อหน้าอกนึ่ง เป็นต้น ส่งออกไปประเทศกลุ่มสหภาพยุโรปเพื่อนำไปใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตอาหาร เช่น สลัด พิซซ่า เป็นต้น และสินค้าประเภทพร้อมรับประทาน (Ready to Eat) จะเป็นสินค้าที่มีการปรุงสุกจนถึงภายใน เช่น เนื้อไก่เสียบไม้ย่าง ไก่ทอด เป็นต้น ส่งออกไปยังประเทศญี่ปุ่น เพื่อวางขายตามภัตตาคาร ร้านอาหาร ร้านสะดวกซื้อต่าง ๆ

1.6.3 โรคไข้หวัดนก หรือไข้หวัดใหญ่สัตว์ปีก (Avian Influenza หรือ AI) เป็นโรคระบาดของสัตว์ปีกที่เกิดจากเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ชนิด A ในตระกูล Orthomyxoviridae ซึ่งแบ่งเป็น Type A, B และ C ตามลักษณะของโปรตีนภายในอนุภาคของเชื้อไวรัส โดย Type A จะแบ่งย่อยเป็น 15 subtypes ตามความแตกต่างของ H และ N antigen พบได้ในคน และสัตว์ต่าง ๆ เช่น สุกร และสัตว์ปีกทุกชนิด

บทที่ 2

แนวคิดทางทฤษฎีและทบทวนวรรณกรรม

บทนี้เป็นการนำเสนอแนวคิดทางทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ความสามารถในการส่งออกไถ่แข่งของไทย ไปยังตลาดสำคัญของโลก ซึ่งได้แก่ ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศ ตลอดจนนำเสนอผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้

2.1 แนวคิดและทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศ

ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศเริ่มต้นขึ้นตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 16 โดยเริ่มต้นจากแนวคิดพาณิชย์นิยม (Mercantilism) ซึ่งเชื่อว่าความมั่งคั่งของประเทศจะวัดได้จากปริมาณของทองและเงินตราที่แต่ละประเทศนั้นมีอยู่เป็นสำคัญ โดยพยายามให้ประเทศของตนได้เปรียบดุลการค้าให้มากที่สุด คือให้ส่งสินค้าไปขายต่างประเทศมากขึ้น และนำสินค้าเข้าประเทศให้น้อยลง เพื่อให้ทองคำเข้าประเทศมากขึ้น แต่ย่อมเป็นไปได้ที่ทุกประเทศจะสามารถเกินดุลได้ตลอด หรือเกินดุลได้พร้อม ๆ กันในทุก ๆ ประเทศ ดังนั้นแนวคิดนี้จึงค่อย ๆ ลดความสำคัญลง นักเศรษฐศาสตร์ฝ่ายพาณิชย์นิยมในสมัยนั้นมุ่งใช้นโยบายการค้าโดยคุ้มกัน (Protective Trade Policy) ต่อมาในช่วงกลางคริสต์ศตวรรษที่ 18 นักเศรษฐศาสตร์กลุ่มคลาสสิก (Classical Economy) เริ่มตั้งแต่ อדם สมิท ได้ชี้ให้เห็นว่าการที่กลุ่มพาณิชย์นิยมเชื่อว่าประเทศที่มีปริมาณทองคำและเงินสูงนั้นไม่ถูกต้อง เพราะถ้ามีทองคำหรือเงินมากเกินไป ค่าของเงินจะต่ำลง และราคาสินค้าจะสูงขึ้น หรืออาจจะเกิดภาวะเงินเฟ้อขึ้นนั่นเอง อדם สมิท จึงเน้นให้มีนโยบายการค้าเสรี (Free Trade Policy) โดยไม่มีการควบคุมแทรกแซงใด ๆ จากรัฐ

ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศ แบ่งออกได้เป็น 2 ยุค ได้แก่

1. ทฤษฎียุคเก่า (Classical Theory)

อดัม สมิท (Adam Smith) ค.ศ. 1723 - 1790 คือ นักเศรษฐศาสตร์ที่สร้างทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศเป็นคนแรก เป็นผู้วางรากฐานของแนวความคิดที่เรียกว่า “ทฤษฎีมูลค่าแห่งแรงงาน” (Labor Theory of Value) ซึ่งถือว่ามูลค่าแลกเปลี่ยนของสินค้าต่าง ๆ ย่อมขึ้นอยู่กับแรงงานที่ใช้ผลิตสินค้านั้น ๆ ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศจึงตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่า แรงงานเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการผลิต และในขณะเดียวกันการเคลื่อนย้ายแรงงานจะต้องทำได้อย่างเสรีด้วย ระบบเศรษฐกิจเป็นระบบที่ให้เสรีเต็มที่ มีมือที่มองไม่เห็น (The Invisible Hand) กำกับ

ให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจดำเนินไปได้โดยปราศจากการแทรกแซงของรัฐ ซึ่งการเข้าแทรกแซงของรัฐบาลจะทำให้เกิดการจำกัดสินค้า โดยการตั้งกำแพงภาษี หรือการห้ามสินค้านำเข้า ซึ่งเป็นสาเหตุของการผูกขาดสินค้าและผู้ได้รับประโยชน์ คือ พ่อค้า ผู้เสียผลประโยชน์ คือ ผู้บริโภค

อดัม สมิท ซึ่งให้เห็นว่า การที่ประเทศต่าง ๆ มีความสามารถในการผลิตสินค้าแต่ละชนิดไม่เท่าเทียมกัน คือ ในสินค้าชนิดเดียวกันและปริมาณเท่ากัน ประเทศหนึ่งอาจจะผลิตได้โดยใช้แรงงานน้อยกว่าอีกประเทศหนึ่ง กรณีนี้ได้เป็นแนวคิดทฤษฎีที่สำคัญ นั่นคือ ทฤษฎีความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ (Theory of Absolute Advantage) อธิบายได้ว่า สำหรับการแลกเปลี่ยนการค้าระหว่างประเทศกันนั้น ประเทศควรจะซื้อสินค้าจากต่างประเทศ ถ้าราคาสินค้าหรือต้นทุนการผลิตต่ำกว่าภายในประเทศ หรือเป็นสินค้าที่ตนไม่มีความถนัดในการผลิต โดยแลกเปลี่ยนเป็นสินค้าที่ประเทศผลิตได้ดีกว่าถูกกว่า ดังนั้นทุกประเทศควรเลือกผลิตสินค้าที่ตนเองถนัดและผลิตได้ด้วยต้นทุนต่ำกว่าประเทศอื่น ๆ และควรเป็นผู้ส่งออกสินค้าชนิดนั้น ๆ ต่างฝ่ายจะได้รับประโยชน์จากการค้าระหว่างประเทศ ภายใต้สมมติฐานว่า แรงงานเป็นปัจจัยการผลิตชนิดเดียวและมีคุณสมบัติเหมือนกันทุกประการ (Homogeneous) ไม่สามารถเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศได้ จำนวนแรงงานต่อหน่วยที่ใช้ในการผลิตสินค้าแต่ละหน่วยคงที่ ดังนั้น ต้นทุนการผลิตสินค้าของประเทศใดประเทศหนึ่งจึงขึ้นกับประสิทธิภาพในการผลิตสินค้าของแรงงาน การเคลื่อนย้ายแรงงานเป็นไปโดยเสรี โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีการผลิต และทุกประเทศใช้นโยบายการค้าระหว่างประเทศแบบเสรี

เดวิด ริคาร์โด (David Ricardo) ค.ศ. 1772 - 1823 เป็นนักเศรษฐศาสตร์ชาวอังกฤษ ได้ริเริ่มเสนอแนวคิดเรื่อง ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (Comparative Advantage) ไว้ในหนังสือชื่อ The Principles of Political Economy and Taxation ในปีค.ศ. 1817 ซึ่งเป็นหนังสือที่ทำให้ริคาร์โดมีชื่อเสียงอย่างมากและนับเป็นหนังสือทางเศรษฐศาสตร์เล่มแรกที่ทำให้ความสนใจกับการวิภาค (Distribution) แนวคิดดังกล่าวอยู่ภายใต้ข้อสมมติฐานเหมือน อดัม สมิท คือ แรงงานเป็นปัจจัยเดียวที่ใช้กำหนดต้นทุนในการผลิต เขาแสดงให้เห็นว่าการค้าระหว่างประเทศเกิดขึ้นได้แม้ว่าประเทศผู้ส่งออกจะไม่มี ความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ในการผลิตสินค้าที่ส่งออกนั้น ต้นทุนการค้าระหว่างประเทศมิได้ขึ้นอยู่กับความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ที่ประเทศผู้ส่งออกมีเหนือประเทศคู่ค้า แต่ขึ้นอยู่กับความแตกต่างโดยเปรียบเทียบในต้นทุนการผลิต (The Comparative Cost) ของประเทศทั้งสอง หมายความว่า ประเทศใดที่ผลิตสินค้าชนิดหนึ่งด้วยต้นทุนเชิงเปรียบเทียบที่ต่ำกว่าประเทศอื่น ประเทศควรเป็นผู้ส่งออกสินค้านั้นๆ เพื่อแลกกับสินค้าที่ประเทศตนผลิต แล้วต้นทุนเชิงเปรียบเทียบสูงกว่าประเทศอื่น ซึ่งถ้าแต่ละประเทศมีต้นทุนเปรียบเทียบเท่ากัน การค้าระหว่างประเทศจะไม่เกิดขึ้น

2. ทฤษฎียุคใหม่ (Modern Theory)

ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศยุคใหม่ เน้นต้นทุนการผลิตที่ใช้ปัจจัยหลัก 2 ประการเป็นตัวกำหนดคือ สัดส่วนของปัจจัยการผลิตของแต่ละประเทศมีอยู่ และสัดส่วนของการใช้ปัจจัยการผลิตสำหรับสินค้าแต่ละชนิด ซึ่งจะเป็นไปตามลักษณะทางเทคโนโลยีของการผลิตสินค้าชนิดนั้น โดยใช้ทฤษฎีราคา (Price Theory) เข้ามาช่วยอธิบาย ทฤษฎีที่น่าสนใจคือ

ทฤษฎี Heckscher-Ohlin ค.ศ. 1941 ทฤษฎีนี้เป็นแนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์ชาวสวีเดน 2 ท่านคือ เฮกเซอร์ กับ โอห์ลิน ที่เรียกว่า “ ทฤษฎีการค้าที่พิจารณาปริมาณทรัพยากร (Factor Endowment Approach) หรือ ทฤษฎีเฮกเซอร์ – โอห์ลิน “ ซึ่งเห็นว่าปริมาณปัจจัยการผลิตและทรัพยากรที่ประเทศต่าง ๆ มีอยู่ จะเป็นตัวกำหนดรูปร่างลักษณะของเส้นการผลิตที่เป็นไปได้ (Production Possibilities Curve) หรือ PPC ของแต่ละประเทศให้แตกต่างกัน และเงื่อนไขทางด้านรสนิยมจะเป็นตัวกำหนดตำแหน่งของจุดสมดุลของการผลิตและการบริโภค และการที่แต่ละประเทศมีเส้น PPC แตกต่างกัน จึงเกิดการค้าระหว่างประเทศขึ้นตามทฤษฎีการค้าได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ

เส้นการผลิตที่เป็นไปได้ (PPC) คือเส้นที่แสดงถึงความสามารถในการผลิตของแต่ละประเทศจากทรัพยากรที่มีอยู่ เช่น ปัจจัยทุน แรงงาน ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น และปรากฏให้เห็นในลักษณะของการขยายตัวทางเศรษฐกิจจากการที่เราผลิตสินค้าทุกชนิดได้มากขึ้น ซึ่งเรียกว่าเป็นผลประโยชน์เชิงพลวัตคือส่งผลกระทบต่อภายนอก (Externalities) ก่อให้เกิดคุณประโยชน์ต่อเศรษฐกิจทั้งระบบ ซึ่งผลประโยชน์เชิงพลวัตเกิดขึ้นจากต้นเหตุต่าง ๆ ต่อไปนี้

- 1) ความก้าวหน้าทางวิชาการที่เกิดขึ้นจากการขยายการผลิตสินค้าส่งออก เมื่อเราต้องการผลิตเพิ่มเป็นจำนวนมาก ผู้ผลิตจะแสวงหาวิธีการใหม่ที่สามารถผลิตออกมาได้เป็นจำนวนมากจากการใช้ปัจจัยการผลิตจำนวนเท่าเดิม และความรู้จากการใช้วิธีใหม่นี้จะแพร่ขยายไปสู่ส่วนอื่น ๆ ของระบบเศรษฐกิจต่อไป
- 2) เมื่อขยายการผลิตเพื่อการส่งออกเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดผลเชื่อมโยง (Linkage Effects) ทั้งในส่วนที่เชื่อมโยงไปข้างหลัง (Backward Linkage) ที่ไปกระตุ้นการลงทุนและการผลิตวัสดุปัจจัยการผลิตที่ใช้ และเชื่อมโยงไปข้างหน้า (Forward Linkage) ได้แก่ บริการทางการเงิน และการตลาดเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของการค้า
- 3) เมื่อมีการส่งออกเกิดขึ้น ประเทศนั้นจะได้รับเงินตราต่างประเทศซึ่งสามารถนำไปในการซื้อเครื่องจักรอุปกรณ์ที่ทันสมัยมีประสิทธิภาพสูง และผู้ใช้งานจะต้องเรียนรู้

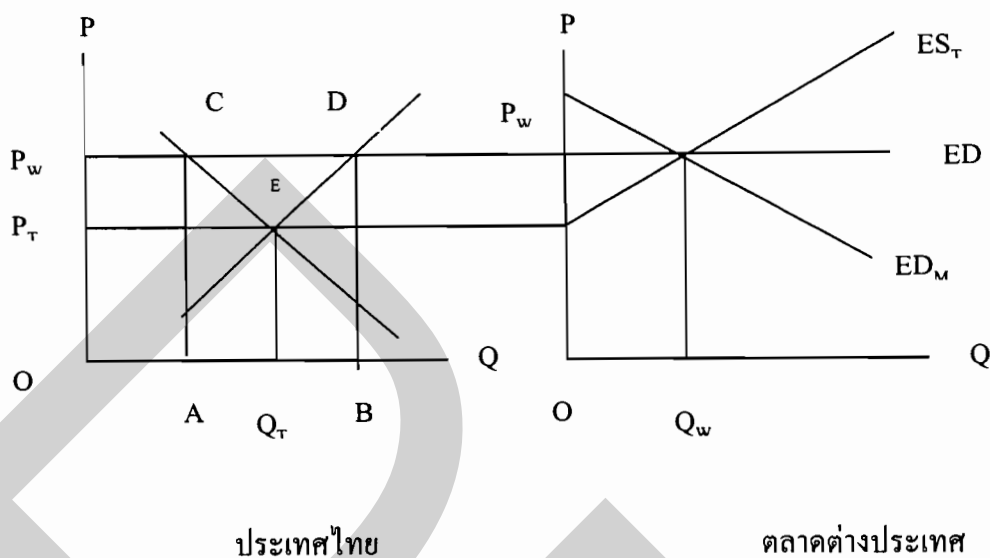

วิธีการใหม่ ๆ ที่ติดเข้ามากับเครื่องจักรนั้น จึงเป็นแหล่งที่มาของความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอีกทางหนึ่ง และเป็นการเสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์ (Human Capital)

ผลประโยชน์จากการค้าระหว่างประเทศ การเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศ ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ อาจก่อให้เกิดข้อดีต่าง ๆ ที่สำคัญ ดังนี้

1. การค้าระหว่างประเทศสามารถปรับปรุงสวัสดิการของผู้บริโภคให้สูงขึ้น ทั้งนี้เพราะ การที่สินค้าจากต่างประเทศที่สามารถแข่งขันได้ด้วยคุณภาพที่ดีกว่า และ/หรือด้วยราคาที่ต่ำกว่า จะทำให้ผู้ผลิตในประเทศต้องหันมาปรับปรุงและพัฒนาการผลิตของตน เพื่อให้สามารถที่จะแข่งขันกับสินค้าต่างประเทศได้ ทำให้ผู้บริโภคมีทางเลือกในการบริโภคสินค้ามากขึ้นด้วยราคาและคุณภาพที่ดีขึ้น
2. การค้าระหว่างประเทศสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร คือ ผู้บริหารการผลิตจะต้องคำนึงกิจการอย่างเต็มความสามารถ ปัจจัยการผลิตต่าง ๆ จะต้องนำมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องมีการกระจายแรงงานต่าง ๆ เพื่อให้เหมาะสมกับทุนที่ใช้ในการผลิต
3. การค้าระหว่างประเทศทำให้เกิดการพัฒนาเทคโนโลยี ทั้งนี้ การผลิตส่วนประกอบสินค้าของประเทศหนึ่ง ซึ่งมีพื้นฐานการผลิตที่ใกล้เคียงกัน อาจจะถูกการเลียนแบบเทคโนโลยีจากอีกประเทศหนึ่งที่มีเทคโนโลยีการผลิตที่ต่ำกว่า การบวกรวมการโลกาภิวัตน์อาจจะช่วยทำให้เกิดการแพร่กระจายของความรู้ทางด้านเทคโนโลยี ซึ่งจะทำให้ลดความแตกต่างของแต่ละประเทศลงได้

แบบจำลองการวิเคราะห์การค้าระหว่างประเทศ ตามปี 2545 การเกิดการค้าขายระหว่างประเทศนั้น มีสาเหตุสำคัญมาจากการที่แต่ละประเทศมีทรัพยากรหรือปัจจัยการผลิต และความรู้ความชำนาญในการผลิตไม่เท่ากัน ดังนั้นแต่ละประเทศจึงพยายามส่งสินค้าที่ตนผลิตได้ในต้นทุนต่ำหรือมีปริมาณมากเกินความต้องการออกไปขายต่างประเทศ ขณะเดียวกันก็จะนำสินค้าและบริการที่ไม่สามารถผลิตได้หรือราคาต่ำกว่าที่ผลิตได้ในประเทศเข้ามาสนองความต้องการของผู้บริโภค ซึ่งความสัมพันธ์ทางการค้าสามารถแสดงได้ดังรูปภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 แบบจำลองการวิเคราะห์การค้าระหว่างประเทศ

จากภาพที่ 2.1 กรณีไม่มีการค้าระหว่างประเทศ ดุลยภาพในประเทศอยู่ที่จุด E ณะระดับราคา OP_T ปริมาณสินค้าที่ซื้อขายเท่ากับ OQ_T เมื่อระดับราคาสินค้าในประเทศเพิ่มสูงขึ้นเป็น OP_w ส่งผลให้ความต้องการสินค้าภายในประเทศลดลงเป็น OA ในขณะที่ปริมาณการผลิตเพิ่มขึ้นเป็น OB และจากการผลิตสินค้าที่มีปริมาณมากเกินไปเกินความต้องการบริโภคในประเทศ จึงทำให้เกิดอุปทานส่วนเกิน (Excess Supply) เท่ากับช่วง AB ส่งผลให้มีสินค้าที่สามารถส่งออกได้มากขึ้น โดยผู้ผลิตในประเทศจะมีรายได้ทั้งหมดเท่ากับพื้นที่ OP_wDB และมีรายได้เฉพาะที่เป็นเงินตราต่างประเทศเพิ่มขึ้นเท่ากับพื้นที่ ACDB

เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศผู้ส่งออกไก่แช่แข็งที่เมื่อคิดเทียบกับสัดส่วนปริมาณการส่งออกทั้งหมดของโลก จะมีปริมาณการส่งออกทั้งหมดเพียงร้อยละ 5 ของปริมาณการส่งออกทั้งหมดของโลก ดังนั้นประเทศไทยจึงเป็นประเทศผู้ส่งออกรายเล็กที่ไม่มีอำนาจในการกำหนดราคาในตลาดโลก (Price Taker) นั่นคือ อุปสงค์นำเข้าไก่แช่แข็งของไทยในตลาดโลกจะเป็นเส้น ED ที่มีความยืดหยุ่นสูงถึงค่าอนันต์ (Perfectly Elasticity of Demand) หรือเป็นเส้นขนานกับแกนนอน และราคาในตลาดโลกจะเกิดจากเส้น ED ตัดกับเส้น ES_T โดยมีปริมาณสินค้าที่ซื้อขายเท่ากับ OQ_w แต่ถ้าเราพิจารณาอุปสงค์นำเข้าไก่แช่แข็งของไทยจากต่างประเทศเป็นรายเฉพาะตลาดหรือภูมิภาคแล้ว อุปสงค์นำเข้าไก่แช่แข็งดังกล่าวไม่จำเป็นต้องมีลักษณะความยืดหยุ่นสูงเสมอไป แต่จะเปลี่ยนเป็นเส้น ED_M ที่ลาดลงจากซ้ายไปขวา เนื่องจากรูปแบบสินค้าที่ประเทศไทยส่งออกไปยังตลาดนั้น ๆ มีลักษณะเฉพาะตรงกับความต้องการของประเทศลูกค้า หรือสินค้ามีความแตกต่างจาก

ประเทศคู่แข่งรายอื่น ๆ ทำให้ประเทศไทยมีส่วนครองตลาดในบางประเทศค่อนข้างสูง ซึ่งในกรณีเช่นนี้ประเทศไทยจะเป็นประเทศผู้ส่งออกรายใหญ่ที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดราคาในตลาดโลก และประโยชน์ที่ได้จากการส่งออกจะมีมากหรือน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับลักษณะของเส้น ED เป็นสำคัญ

อุปสงค์ของสินค้าแต่ละชนิดจะตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรหรือปัจจัยต่าง ๆ เราจะเรียกว่า ความยืดหยุ่นของอุปสงค์ (Elasticity Demand) แบ่งออกเป็น 3 ชนิด ได้แก่

1. ความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อการเปลี่ยนแปลงของราคาสินค้าชนิดนั้น (Price Elasticity of Demand) ซึ่งเป็นค่าที่ใช้วัดความมากน้อยของการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเสนอซื้อต่อการเปลี่ยนแปลงของราคาสินค้านั้น ๆ ขนาดของความยืดหยุ่นของอุปสงค์ แบ่งออกเป็น 5 ประเภทคือ

1.1 อุปสงค์ไม่มีความยืดหยุ่นอย่างสมบูรณ์ (Perfect Inelastic Demand) นั่นคือสินค้าชนิดนี้ ปริมาณการซื้อสินค้าจะไม่เปลี่ยนแปลงเลย แม้ว่าราคาสินค้าจะเปลี่ยนแปลงเท่าใดก็ตาม ค่าความยืดหยุ่นจะเท่ากับศูนย์

1.2 อุปสงค์ที่มีความยืดหยุ่นน้อย (Inelastic Demand) นั่นคือ เปรอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงของปริมาณเสนอซื้อน้อยกว่าเปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงของราคา ความยืดหยุ่นจะมีค่าน้อยกว่า 1 กล่าวคือ ถ้าหากราคาสินค้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ปริมาณซื้อจะลดลงหรือเพิ่มขึ้นน้อยกว่าร้อยละ 1

1.3 อุปสงค์ที่มีความยืดหยุ่นเอกภาพ (Unitary Elastic Demand) นั่นคือ เปรอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงของปริมาณเสนอซื้อเท่ากับเปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงของราคา ค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ 1

1.4 อุปสงค์ที่มีความยืดหยุ่นมาก (Elastic Demand) นั่นคือ เปรอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงของปริมาณเสนอซื้อมากกว่าเปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงของราคา ความยืดหยุ่นจะมากกว่า 1 กล่าวคือ ถ้าราคาเพิ่มขึ้นหรือลดลงร้อยละ 1 ปริมาณการซื้อจะลดลงหรือเพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ 1

1.5 อุปสงค์ที่มีความยืดหยุ่นอย่างสมบูรณ์ (Perfectly Elastic Demand) กล่าวคือ ราคาสินค้าเปลี่ยนแปลงไป ปริมาณซื้อจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไม่สามารถที่จะกำหนดได้ ค่าความยืดหยุ่นที่คำนวณได้จะมีค่าเท่ากับค่าอนันต์

2. ความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อรายได้ (Income Elasticity of Demand) ค่าความยืดหยุ่นจะบอกให้ทราบว่า เมื่อรายได้ของผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 ปริมาณการซื้อสินค้า

จะเปลี่ยนแปลงไปร้อยละเท่าใด ค่าความยืดหยุ่นนี้จะมีเครื่องหมายบวก หรือลบก็ได้ ขึ้นอยู่กับสินค้าที่เรากำลังพิจารณาความสัมพันธ์กับรายได้นั้นเป็นสินค้าประเภทใด กล่าวคือ ค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อรายได้มีเครื่องหมายเป็นบวก สินค้านั้นจะเป็นสินค้าปกติ (Normal Goods) ซึ่งหมายถึง สินค้าทั่ว ๆ ไปที่ผู้บริโภคจะทำการซื้อเพิ่มขึ้นเมื่อมีรายได้สูงขึ้น และจะซื้อน้อยลงเมื่อมีรายได้ลดลง และถ้ามีเครื่องหมายเป็นลบ สินค้านั้นจะเป็นสินค้าด้อย (Inferior Goods) หมายถึง สินค้าซึ่งปริมาณเสนอซื้อของผู้บริโภคจะลดต่ำลง เมื่อมีรายได้สูงขึ้น อันแสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรทั้งสองในทิศทางที่ตรงกันข้าม

3. ค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อราคาสินค้าชนิดอื่น (Cross Elasticity of Demand) เป็นค่าที่ใช้วัดความมากน้อยของการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเสนอซื้อสินค้าชนิดหนึ่ง ต่อการเปลี่ยนแปลงของราคาสินค้าอีกชนิดหนึ่ง กล่าวคือ ถ้าราคาของสินค้าชนิดอื่นที่ใช้ทดแทนเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 แล้ว ปริมาณเสนอซื้อสินค้าชนิดนั้นจะเปลี่ยนแปลงไปร้อยละเท่าใด

อัตรารายได้ที่เหมาะสม (Optimum Tariff) คืออัตรารายได้สูงสุดการที่ทำให้สวัสดิการของสังคมมีค่าสูงสุด โดยทั่วไปมีความเป็นไปได้สำหรับประเทศหนึ่งที่จะปรับปรุงอัตรารายได้ของตนโดยการเก็บภาษีจากสินค้านำเข้า เพราะการเก็บภาษีทำให้อุปสงค์ต่อสินค้าเข้าลดลง ส่งผลให้ราคาสินค้านั้นในตลาดโลกลดลง ทำให้อัตรารายได้ของประเทศที่เก็บภาษีมียุทธศาสตร์ขึ้น อัตรารายได้ที่เหมาะสมที่สุด คือ อัตรารายได้ที่ทำให้อัตรารายได้ที่ดีขึ้นสามารถชดเชยการสูญเสียจากปริมาณการค้าที่ลดลง

2.2 ทบทวนวรรณกรรม

ราชศักดิ์ ปรัชญบริรักษ์ (2548) ศึกษาการวิเคราะห์ความได้เปรียบเชิงแข่งขันของผลิตภัณฑ์ไก่แปรรูปแช่แข็งของไทย โดยพิจารณาการเปลี่ยนแปลงส่วนแบ่งตลาดในตลาดส่งออกที่สำคัญของไทยและประยุกต์ใช้ทฤษฎีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของชาติ (Theory of Competitive Advantage of Nations) ของ Michael E. Porter เป็นทฤษฎีที่อธิบายว่า บริษัทใดบริษัทหนึ่งในอุตสาหกรรมจะประสบความสำเร็จในเชิงธุรกิจระหว่างประเทศ หรือมีความสามารถในการแข่งขันกับคู่แข่งในตลาดโลกได้ โดยพิจารณาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นบ่อเกิดแห่งความได้เปรียบเชิงแข่งขันของประเทศ ได้แก่ 1) สถานะปัจจัยการผลิตในประเทศ 2) สถานะอุปสงค์ในประเทศ 3) อุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่องในประเทศ 4) กลยุทธ์โครงสร้างและสภาพการแข่งขันในประเทศของบริษัท และใช้ข้อมูลจากการสอบถามผู้ประกอบการ และข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษารายงานแบ่งตลาด พบว่าในปีพ.ศ. 2542-2546 ประเทศไทยมีปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้นในตลาดญี่ปุ่น อังกฤษและเนเธอร์แลนด์ แต่ลดลงในตลาดเยอรมัน ถึงแม้สินค้าของไทยจะมีราคาสูงกว่าจีนในตลาดญี่ปุ่น ส่วนในตลาดสหภาพยุโรป พบว่าสินค้าของไทยมีราคาถูกกว่าคู่แข่ง

ผลการศึกษาค่าได้เปรียบเชิงแข่งขัน พบว่าประเทศไทยมีความได้เปรียบเชิงแข่งขันในด้านปัจจัยการผลิต อุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่องและด้านกลยุทธ์ โครงสร้างและสภาพการแข่งขันในประเทศของบริษัท เนื่องจากประเทศไทยมีแรงงานที่มีฝีมือ เนื้อไม้มีคุณภาพและอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทำให้สามารถลดความเสียหายเปรียบในด้านต้นทุนอาหารสัตว์ที่สูงได้ และสภาพการแข่งขันที่รุนแรงมีส่วนช่วยให้อุตสาหกรรมมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว แต่ประเทศไทยมีความเสียเปรียบในด้านอุปสงค์ภายในประเทศ เนื่องจากขนาดตลาดในประเทศมีขนาดเล็ก นอกจากนี้เหตุสุดวิสัยยังทำให้ประเทศไทยเสียเปรียบด้านการแข่งขันจากการเกิดโรคระบาดหวัดนกที่ทำให้ผู้ประกอบการรายย่อยไม่สามารถขายสินค้าได้ ขณะที่นโยบายของรัฐบาลมีส่วนช่วยส่งเสริมอุตสาหกรรมไก่ให้มีการพัฒนาทั้งระบบ

รัชพล รัตนภรณ์ (2547) ศึกษาการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์ส่งออกผลิตภัณฑ์ไก่เนื้อของไทยช่วงก่อนและหลังการลดค่าเงินบาท ใช้การวิเคราะห์จากสมการแบบจำลองสมการถดถอยอย่างง่าย (Simple Linear Regression Model) โดยวิธีกำลังสองน้อยที่สุดแบบธรรมดา (Ordinary Least Square) ซึ่งจะพิจารณาจากตลาดที่ส่งออกที่สำคัญของไทย คือ ญี่ปุ่น, เยอรมนี, เนเธอร์แลนด์

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์ส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยในตลาดญี่ปุ่น ขึ้นอยู่กับ ราคาส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยไปญี่ปุ่น อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทของไทยเทียบกับเหรียญสหรัฐ ราคาส่งออกไก่สดแช่แข็งของสหรัฐ ไปญี่ปุ่น โดยมีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ -0.96 , 0.62 , 0.06 ตามลำดับ การลดค่าเงินบาทของไทยส่งผลให้ราคาส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยไปประเทศญี่ปุ่นลดลง ส่วนในตลาดเยอรมนีขึ้นอยู่กับปัจจัย ราคาส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทย มีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ -2.84 ในตลาดประเทศเนเธอร์แลนด์ปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยคือ อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทของไทย โดยมีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ 1.48 ซึ่งการลดค่าเงินบาทของไทยทำให้ปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยเพิ่มขึ้นอันเป็นผลมาจากการลดลงของราคาส่งออก

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์ส่งออกไก่แปรรูปของไทยในตลาดญี่ปุ่น ขึ้นอยู่กับ รายได้ประชาชาติของญี่ปุ่น โดยมีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ 9.68 การลดค่าเงินบาทของไทยทำให้ปริมาณการส่งออกไก่แปรรูปของไทยเพิ่มขึ้น ส่วนในตลาดเยอรมนีขึ้นอยู่กับ

รายได้ประชาชาติของเยอรมนีโดยมีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ 4.76 แสดงให้เห็นว่าไก่อแปรรูปของไทยเป็นสินค้า Normal Goods ในสายตาผู้บริโภค ในตลาดเนเธอร์แลนด์ปัจจัยที่สำคัญขึ้นอยู่กับอัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทของไทยมีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ 1.73 การลดค่าเงินบาทของไทยทำให้ราคาส่งออกไก่อแปรรูปของไทยและปริมาณส่งออกไปในเนเธอร์แลนด์เพิ่มขึ้น

สมนัส กาญจนวาริน (2547) ศึกษาถึงความสามารถในการแข่งขันของการส่งออกของไก่อแปรรูปของไทย ในช่วงปีพ.ศ. 2539-2545 โดยใช้ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage : RCA) และแบบจำลองส่วนแบ่งตลาดคงที่ (Constant Market Share Model : CMS) รวมถึงการศึกษาปัจจัยที่เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันส่งออกไก่อแปรรูปของไทย

ผลการศึกษาโดยใช้ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) ในช่วงปี 2539-2545 พบว่า ค่า RCA ของอุตสาหกรรมไก่อแปรรูปของไทย และประเทศคู่แข่งที่สำคัญของไทยคือ บราซิล สหรัฐอเมริกา และจีน ที่ได้อธิบายได้ว่าตลอดช่วงระยะเวลาที่ศึกษาอยู่นั้น ไทย จีน และบราซิล มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่อแปรรูป และความได้เปรียบเทียบดังกล่าวมีทิศทางเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะบราซิล ขณะที่สหรัฐอเมริกามีค่า RCA ลดน้อยลงและต่ำกว่า 1 ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2542 ซึ่งแสดงว่าสหรัฐอเมริกาไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่อแปรรูปในตลาดโลก

ผลการศึกษาโดยใช้แบบจำลองส่วนแบ่งตลาดคงที่ (CMS) พบว่า มูลค่าส่งออกไก่อแปรรูปของไทยที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าวเป็นผลมาจากความต้องการของตลาดโลกที่เพิ่มขึ้นเป็นสำคัญ รองลงมาคือ ผลจากการกระจายตลาดส่งออก ขณะที่ผลจากการแข่งขันมีค่าเป็นลบ ยกเว้นปีพ.ศ. 2541 ที่ผลจากการแข่งขันมีค่าเป็นบวก โดยปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่มีผลต่อการแข่งขันของไทยคือ การเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนของไทยและประเทศคู่แข่งในแต่ละปี

ผลการศึกษาปัจจัยที่เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของการส่งออกไก่อแปรรูปของไทย พบว่าอุปสรรคสำคัญคือ การพึ่งพาการนำเข้าไก่อพันธุ์และวัตถุดิบอาหารสัตว์ การใช้นโยบายและมาตรการนำเข้าวัตถุดิบอาหารสัตว์ การที่ตลาดส่งออกไก่อแปรรูปของไทยกระจุกตัวอยู่เพียง 2 ตลาดคือ สหภาพยุโรป และญี่ปุ่น ในสัดส่วนที่สูง และในอนาคตคาดว่า การแข่งขันในตลาดส่งออกไก่อแปรรูปจะทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นหลังเกิดการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนก โดยเฉพาะตลาดส่งออกจากจีนและบราซิลซึ่งนอกจากจะมีต้นทุนการผลิตต่ำกว่าไทยแล้ว ยังมีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการผลิตอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการที่ประเทศไทยจะรักษาส่วนแบ่งตลาดส่งออกไก่อแปรรูปให้ได้ต่อไปจึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจาก

ภาครัฐและภาคเอกชนในการแก้ไขอุปสรรคต่าง ๆ ที่มีเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการส่งออกไม้แปรรูปของไทย

สุธินี ฤแก้ว (2547) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจของการส่งออกเนื้อไม้แปรรูปแช่แข็งของไทยไปยังประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป ซึ่งมุ่งเน้นไปที่ประเทศอังกฤษ ประเทศเยอรมนี และประเทศเนเธอร์แลนด์ เป็นสำคัญ ซึ่งงานวิจัยนี้ได้แบ่งการศึกษาเป็น 2 ส่วนคือ การวิเคราะห์ความสามารถในการส่งออกไม้แปรรูปแช่แข็งของไทยโดยใช้ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) และการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์การนำเข้าของประเทศสหภาพยุโรปที่มีต่อผลิตภัณฑ์ไม้แปรรูปแช่แข็งของไทย โดยใช้แบบจำลองสมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Model) เป็นวิธีการทางสถิติใช้หาความสัมพันธ์ของตัวแปรที่เกี่ยวข้องกัน

ผลการวิเคราะห์โดยใช้ดัชนี RCA พบว่า ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2536-2538 ไทยและบราซิลมีค่า RCA อยู่ที่ 7.03 และ 7.41 ตามลำดับ ในช่วงปี พ.ศ. 2539-2541 ไทยและบราซิลมีค่า RCA อยู่ที่ 5.16 และ 5.68 ตามลำดับ และในช่วงปี 2542-2544 ไทยและบราซิลมีค่า RCA อยู่ที่ 6.09 และ 7.26 ตามลำดับ ทั้งนี้ ไทยและบราซิลมีค่า RCA มากกว่า 1 หมายความว่า สัดส่วนการส่งออกไม้แปรรูปแช่แข็งของประเทศทั้งสองต่อการส่งออกสินค้าทั้งสองประเทศสูงกว่าสัดส่วนการส่งออกทั้งหมดของโลก หรือกล่าวได้ว่า ประเทศทั้งสองอยู่ในฐานะที่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในสินค้าไม้แปรรูปแช่แข็งในตลาดโลก

ผลจากการใช้แบบจำลองอุปสงค์เพื่อการส่งออก ชี้ให้เห็นว่าปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออกไม้แปรรูปแช่แข็งของไทยไปอังกฤษสำคัญที่สุด คือ รายได้ประชาชาติของประชากรอังกฤษ มีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ 12.48 รองลงมาคือ ราคาส่งออกไม้แปรรูปแช่แข็งของไทย และราคาเนื้อหมูซึ่งเป็นสินค้าทดแทน มีค่าความยืดหยุ่นของราคาส่งออกเนื้อไม้แปรรูปเท่ากับ -1.09 ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออกไม้แปรรูปแช่แข็งของไทยไปเนเธอร์แลนด์ที่สำคัญที่สุดคือ ราคาเนื้อไม้แปรรูปแช่แข็งของไทย ซึ่งมีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ -6.39 รองลงมาได้แก่ ราคาเนื้อหมูและรายได้ประชาชาติ สรุปได้ว่าปัจจัยด้านรายได้ประชาชาติ ราคาเนื้อไม้แปรรูปแช่แข็ง และราคาเนื้อหมู ไม่มีผลต่อการส่งออกเนื้อไม้แปรรูปแช่แข็งของไทยไปเยอรมนี

จิระนัย ประทีป (2544) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์การส่งออกของผลิตภัณฑ์ไม้แปรรูปแช่แข็งของไทยในตลาดโลกและตลาดญี่ปุ่น ซึ่งแบ่งเป็นการวิเคราะห์ความสามารถในการส่งออกไม้แปรรูปแช่แข็งของไทยโดยใช้ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) และแบบจำลองส่วนแบ่งตลาดคงที่ (CMS) โดยใช้ข้อมูลการค้าจาก FAO Trade Yearbook และ

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์การนำเข้าของประเทศญี่ปุ่นที่มีต่อผลิตภัณฑ์ไก่แปรรูปแช่แข็งของไทย

ผลการวิเคราะห์โดยใช้ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏในช่วงปี พ.ศ. 2534-2536 , 2537-2539 และ 2540-2541 พบว่า ค่า RCA ของอุตสาหกรรมไก่แปรรูปของไทย ตลอดช่วงปีที่ศึกษามีค่าเท่ากับ 1.11 2.07 และ 1.48 ตามลำดับ ซึ่งแสดงว่าไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไก่แปรรูปแช่แข็ง โดยเพิ่มขึ้นในช่วงปี 2537-2539 ซึ่งมีสาเหตุมาจากอัตราแลกเปลี่ยนของค่าเงินบาทไทยอ่อนค่าลง ทำให้ราคาส่งออกไก่แปรรูปแช่แข็งเฉลี่ยของไทยมีราคาถูกลงเมื่อเปรียบเทียบกับจีนซึ่งไม่มีการลดค่าเงินหยวน สำหรับค่า RCA ในช่วงปี 2540-2541 มีค่าลดลง เนื่องมาจากประเทศญี่ปุ่นเริ่มประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ ขณะที่ประเทศคู่แข่งของไทย คือ จีน มีค่า RCA ลดลงดังนี้ 1.61 1.19 และ 0.95 ตามลำดับ ซึ่งแสดงว่าจีนมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบลดลง

ผลการวิเคราะห์โดยใช้ส่วนแบ่งตลาดคงที่ พบว่า มูลค่าส่งออกที่เพิ่มขึ้นในช่วงปีพ.ศ. 2537-2539 เป็นผลจากการปรับการส่งออกผิดหรือถูกทางมากที่สุด รองลงมาเป็นผลจากการแข่งขัน ผลจากการกระจายตลาด และผลจากอัตราขยายตัวตลาดโลก มีค่าเท่ากับ 1,690.91 667.97 410.87 และ 310.73 ล้านบาทตามลำดับ ขณะที่มูลค่าส่งออกที่เพิ่มขึ้นในปีพ.ศ. 2540-2541 เป็นผลมาจากการแข่งขันมากที่สุด แสดงว่าประเทศไทยยังได้เปรียบในด้านการตลาดและคุณภาพสินค้า แต่ก็ต้องพัฒนาการตลาดและคุณภาพของสินค้าให้มีความหลากหลาย ปรับปรุงวิธีการบรรจุหีบห่อวิธีการจำหน่ายและพัฒนาตัวผลิตภัณฑ์ เพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคมากขึ้น รองลงมา เป็นผลจากอัตราขยายตัวของตลาดโลก ผลจากการกระจายตลาด และผลจากการปรับการส่งออก ถูกหรือผิดทาง มีค่าเท่ากับ 6,128.25 276.98 -1,149.77 และ -1,222.28 ล้านบาทตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์การนำเข้าของประเทศญี่ปุ่นที่มีต่อผลิตภัณฑ์ไก่แปรรูปแช่แข็งของไทย พบว่า ค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์การนำเข้าไก่แปรรูปจากไทยของญี่ปุ่นต่อราคานำเข้าไก่แปรรูปของไทยมีค่า -0.5799 ซึ่งน้อยกว่า 1 ดังนั้นประเทศไทยไม่ควรแข่งขันโดยใช้นโยบายทางด้านราคา ต่อราคานำเข้าของจีนมีค่า 0.404 ต่อสัดส่วนของอัตราแลกเปลี่ยนระหว่าง บาท/หยวน กับ หยวน/เยน มีค่า -0.261 หมายถึงมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อปริมาณการนำเข้าของญี่ปุ่น ถ้าอัตราแลกเปลี่ยนไม่มีเสถียรภาพ ญี่ปุ่นจะชะลอหรือระงับการนำเข้าทันที และต่อรายได้ประชาชาติของญี่ปุ่นมีค่า 0.42

ชลัท ทัพประเสริฐ (2546) ศึกษาเรื่องมาตรการสุขอนามัยและสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อ การส่งออกสินค้าอาหารของประเทศไทย ในที่นี้คือ การส่งออกกุ้งแช่แข็ง , ไก่แช่แข็ง และปลาหมึกกระป๋อง ใช้แบบจำลองสมการดุลยภาพปริมาณสินค้าส่งออกจากประเทศไทยไปยัง

ประเทศคู่ค้า ด้วยวิธีการกำลังสองน้อยที่สุด และใช้วิธีศึกษาเชิงประจักษ์ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ ผู้ประกอบการผลิตและส่งออกสินค้าอาหารที่สำคัญทั้งสามชนิด

ผลการศึกษาพบว่า มาตรการสุขอนามัยและสิ่งแวดล้อมของประเทศสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และสหภาพยุโรป จะมาในรูปการกำหนดให้โรงงานผู้ผลิตอาหารต้องมีการจัดทำระบบ HACCP ทำให้มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตหลาย ๆ ด้านด้วยกัน นำมาซึ่งต้นทุนที่สูงขึ้นในกระบวนการผลิต ผู้ผลิตรายใดปรับปรุงให้เข้ากับระบบดังกล่าวได้ก็สามารถส่งออกได้ แต่ผู้ผลิตรายใดไม่สามารถที่จะปรับปรุงให้เข้ากับระบบดังกล่าวได้อันเนื่องมาจาก ไม่มีทุนพอในการปรับตัว ก็จะหันไปส่งออกยังตลาดอื่น ๆ แทน ซึ่งมักได้ราคาต่ำกว่า 3 ตลาดหลักดังกล่าว

ประเทศสหรัฐอเมริกา ผู้ประกอบการที่อยู่ในกระบวนการผลิตกุ้งแช่แข็ง และปลาหมึก นำกระป๋องได้รับผลกระทบจากมาตรการดังกล่าว ทำให้ปริมาณการส่งออกสินค้าทั้ง 2 ชนิดลดลง และผู้ประกอบการต้องมีการปรับปรุงกระบวนการผลิตเพื่อรองรับมาตรการดังกล่าว ทำให้มีต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้นแต่ราคาที่ขายได้เท่าเดิม ส่วนไก่แช่แข็งไม่มีการศึกษาเพราะประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นผู้ผลิตไก่แช่แข็งรายใหญ่ของโลก จึงมีการนำเข้าไก่แช่แข็งจากประเทศไทยน้อยมาก

ประเทศญี่ปุ่น สินค้าที่ได้รับผลกระทบจากมาตรการดังกล่าวก็คือ กุ้งแช่แข็งและปลาหมึก นำกระป๋อง เนื่องจากสาเหตุเดียวกับสหรัฐอเมริกา ส่วนไก่แช่แข็งไม่ได้รับผลกระทบจากมาตรการดังกล่าวเนื่องจาก มาตรฐานการผลิตไก่แช่แข็งของไทยสูงกว่ามาตรฐานที่ทางญี่ปุ่นกำหนดไว้อยู่แล้ว

ประเทศสหภาพยุโรป ได้ผลว่า การส่งออกกุ้งแช่แข็งและปลาหมึก นำกระป๋องไปยังสหราชอาณาจักรลดลงอย่างมีนัยสำคัญ ด้วยเหตุผลเดียวกับการส่งออกที่ลดลงของสหรัฐอเมริกา ส่วนการส่งออกไก่แช่แข็งไปยังประเทศเยอรมันมีการส่งออกมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากประเทศไทยสามารถผลิตไก่แช่แข็งได้ตามมาตรฐานที่ทางสหภาพยุโรปกำหนดไว้ได้ ในขณะที่ประเทศคู่แข่งยังไม่สามารถปฏิบัติตามได้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายคือ หน่วยงานของรัฐควรดูแลอย่างใกล้ชิด รวมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ความรู้กับผู้ผลิตเมื่อมีการประกาศใช้มาตรการหรือข้อกำหนดใหม่ ๆ ของประเทศคู่ค้าที่สำคัญ เพื่อให้ผู้ผลิตเตรียมตัวที่จะรับมือกับมาตรการต่าง ๆ ได้อย่างทันท่วงที

เทัญศรี คำเจริญ (2544) ศึกษาถึงความสามารถในการส่งออกสินค้าของไทยไปญี่ปุ่น จำนวน 18 ชนิด โดยใช้ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) และทำการเปรียบเทียบค่า RCA กับประเทศอื่น ๆ ที่เป็นคู่แข่งในตลาดญี่ปุ่น และใช้วิธีการวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดคงที่ (CMS) ซึ่งเป็นการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการขยายตัวของ การส่งออกสินค้าของไทยไปญี่ปุ่น ในช่วงปีพ.ศ. 2535-2537 และพ.ศ. 2538-2541

ผลการวิเคราะห์ทั้งสองวิธีพบว่า ยางพารา , อาหารทะเลกระป๋อง , เครื่องรับวิทยุ โทรทัศน์และส่วนประกอบ , เครื่องปรับอากาศ , เครื่องคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบ , ไคโอด ทรานซิสเตอร์และอุปกรณ์กึ่งตัวนำ และผลิตภัณฑ์เหล็กและเหล็กกล้า เป็นสินค้าที่มีความสามารถในการส่งออกสูง สำหรับเนื้อพลาสติกแข็ง น้ำตาลทราย และอาหารสัตว์ เป็นสินค้าที่มีความสามารถในการส่งออกต่ำ และกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง ปลาหมึกสดแช่เย็นแช่แข็ง ไก่สดแช่แข็ง เสื้อผ้าสำเร็จรูป อัญมณีและเครื่องประดับ แผงวงจรไฟฟ้า เฟอร์นิเจอร์และชิ้นส่วน เป็นสินค้าที่ไม่มีความสามารถในการส่งออก

จากการที่มีปัจจัยทางด้านสินค้าเป็นลบ สาเหตุที่สินค้าไทยมีความสามารถทางการแข่งขันในตลาด ญี่ปุ่นลดลง เนื่องจากการเสียเปรียบทางด้านต้นทุนการผลิตที่มีสูงกว่าคู่แข่ง แต่การที่มีมูลค่า การส่งออกเพิ่มขึ้น เป็นผลมาจากการขยายตัวของตลาดญี่ปุ่นเป็นสำคัญ คือ เป็นการขยายตัวตาม ปริมาณการนำเข้าของญี่ปุ่นตามปกติ ถ้าตลาดญี่ปุ่นไม่มีการขยายตัวในการนำเข้าสินค้าเหล่านั้น มากนักอาจเนื่องจากการคดค่าทางเศรษฐกิจ หรือการขยายตัวของอุปสงค์ในตลาดเล็กก็จะส่งผล ทำให้การส่งออกสินค้าของไทยไปญี่ปุ่นไม่ขยายตัวตามไปด้วย

ข้อเสนอแนะ สินค้าเกษตรกรรมของไทยที่เสียเปรียบการแข่งขันทางด้านราคา รัฐบาล ควรส่งเสริมให้เอกชนมีการพัฒนาแปรรูปสินค้าเกษตรกรรมส่งออกเพื่อก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มของ สินค้าเพิ่มขึ้น โดยการทำให้เป็นสินค้ากึ่งสำเร็จรูป หรือสินค้าพร้อมที่จะบริโภคได้เลยเพื่อส่งออก ได้มากขึ้น

ปรีชา โปธาธนาพงษ์ (2545) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการส่งออกกุ้งสดแช่เย็น แช่แข็งของไทยไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ ปรากฏ (RCA) ในช่วงปีพ.ศ. 2537-2543 และการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการส่งออกกุ้ง แช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา โดยใช้แบบจำลองอุปสงค์แบบลดถอย เองชันด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด

ผลการศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏของประเทศไทยและประเทศคู่แข่งที่สำคัญ ได้แก่ ประเทศเอกวาดอร์ เม็กซิโก อินโดนีเซีย และอินเดีย พบว่า ทุกประเทศมีค่า RCA มากกว่า 1 นั่นคือ ทุกประเทศมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งไป ยังสหรัฐอเมริกา โดยประเทศไทยมีค่า RCA อยู่ระหว่าง 16.27 ถึง 23.01 แสดงให้เห็นว่ามีความ ได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในขณะที่ประเทศเอกวาดอร์มีค่า RCA อยู่ ระหว่าง 33.5 ถึง 112.46 โดยมีแนวโน้มความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบลดลง ประเทศเม็กซิโกมี แนวโน้มความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบลดลงอย่างต่อเนื่องในช่วงปีพ.ศ. 2537-2543 ประเทศ อินโดนีเซียและอินเดียมีแนวโน้มความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในระหว่างปี

พ.ศ. 2537-2543 ซึ่งถือว่าเป็นคู่แข่งกันที่เด่นชัดของประเทศไทย เพราะประเทศทั้งสองมีข้อได้เปรียบในด้านต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่า และราคากุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งมีราคาถูกกว่า

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทยไปยังสหรัฐอเมริกา พบว่า ปัจจัยทางด้านมาตรการทางการค้าของประเทศสหรัฐอเมริกาว่าด้วยการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเรื่องการอนุรักษ์เต่าทะเล เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการกำหนดอุปสงค์การนำเข้ากุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งจากประเทศไทย ส่วนปัจจัยทางด้านราคามีความสำคัญน้อยมาก ทั้งนี้เพราะประเทศสหรัฐอเมริกานำถึงถึงคุณภาพของกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งเป็นสิ่งสำคัญในการกำหนดการนำเข้ากุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งจากประเทศไทย ส่วนปัจจัยทางด้านรายได้และจำนวนประชากรของสหรัฐอเมริกาพบว่าไม่มีความสำคัญมากนักในการกำหนดอุปสงค์การนำเข้ากุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งจากประเทศไทย

พีระ ตั้งสุวรรณวรรณ (2545) ศึกษาถึงการวิเคราะห์ผลกระทบของมาตรการกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภายในที่มีต่อการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยไปตลาดสหภาพยุโรป โดยใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression) เพื่อประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่ออุปสงค์การนำเข้าไก่สดแช่แข็งของไทยไปยังประเทศเยอรมัน และใช้แบบจำลองสมการถดถอยพหุคูณ เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปทานไก่เนื้อของไทย รวมถึงเปรียบเทียบค่าความยืดหยุ่นของราคาส่งออกและราคาภายในประเทศ

ผลการวิจัยพบว่า ประเทศไทยมีศักยภาพการส่งออก โดยมีค่าความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของการส่งออกไก่สดแช่แข็งในเยอรมันมากกว่า 1 มาดลอค โดยในช่วงที่มีการใช้มาตรการด้าน GMOS ค่าความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบมีความผันผวนและมีแนวโน้มลดลง แต่ก็ยังมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์การนำเข้าไก่สดแช่แข็งของไทย ไปยังประเทศเยอรมัน พบว่า ราคาไก่ของไทย จำนวนประชากรของประเทศเยอรมัน อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และตัวแปรหุ่นที่แสดงถึงมาตรการกีดกันสินค้า GMOS มีผลกระทบในทิศทางเดียวกับอุปสงค์การนำเข้า การใช้มาตรการตัดแต่งพันธุกรรม จะทำให้มีการนำเข้าไก่สดแช่แข็งจากไทยเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากสหภาพยุโรปเริ่มใช้มาตรการด้านสินค้าตัดแต่งพันธุกรรม ทำให้สหภาพยุโรปมีความเข้มงวดในการตรวจสอบก่อนการนำเข้า ทำให้ผู้ส่งออกบางประเทศสามารถส่งไก่สดแช่แข็งมาจำหน่ายที่สหภาพยุโรปได้ลดลง และมีการเพิ่มปริมาณการนำเข้าจากประเทศไทย ซึ่งมีมาตรฐานสุขอนามัย และไม่ผลด้านปัญหาสินค้าตัดแต่งพันธุกรรม จากการศึกษาได้แสดงให้เห็นว่าไก่แช่แข็งของไทยในสายตาของคนเยอรมันเป็น Giffen Goods

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปทานไก่เนื้อของไทย พบว่า ราคาขายส่งไก่เนื้อ มีผลกระทบต่ออุปทานไก่เนื้อในทิศทางเดียวกัน

นิสิต ชีรสุขพิมล (2538) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการส่งออกของประเทศไทย ได้ใช้ทฤษฎี Constant Market Share (CMS) หรือวิธีวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดคงที่ของ Leamer and Stern และอัตราแลกเปลี่ยนเงินโดยอำนาจซื้อเปรียบเทียบ (Purchasing Power Parity)

ผลการวิเคราะห์ พบว่า ในช่วงปีพ.ศ. 2523-2527 ปัจจัยที่สำคัญที่มีผลต่อการเพิ่มการส่งออกของประเทศไทยมากที่สุด ได้แก่ ผลจากความสามารถในการแข่งขัน ในขณะที่ผลจากส่วนประกอบของตลาดมีผลเพียงเล็กน้อย แต่ผลจากส่วนประกอบสินค้า และการเพิ่มการค้าของโลกรวมค่าทำให้การส่งออกลดลง เนื่องจากช่วงเวลานี้เกิดภาวะเศรษฐกิจของโลกตกต่ำจากวิกฤตน้ำมันครั้งที่ 2 ในปี 2522 ส่วนช่วงปี 2527-2531 ก็ยังพบว่า ผลจากความสามารถในการแข่งขันเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการเพิ่มการส่งออกของไทยอยู่ และปัจจัยทางการเพิ่มการค้าของโลกรวมค่ามีความสำคัญเป็นอันดับสอง เนื่องจากเป็นช่วงภาวะเศรษฐกิจของโลกเริ่มฟื้นฟูและเจริญเติบโตขึ้นเรื่อย ๆ สรุปผลกระทบรวมคล้าย ๆ กันคือ ผลจากความสามารถในการแข่งขันมากที่สุด รองลงมา ก็คือการเพิ่มขึ้นของการค้าโลก ในขณะที่ผลจากส่วนประกอบของสินค้าและตลาด ยังเป็นปัจจัยที่ประเทศไทยต้องปรับปรุงอีกมาก

บทที่ 3

สถานการณ์อุตสาหกรรมการผลิตไก่เนื้อเพื่อการส่งออกของไทย

วิวัฒนาการของอุตสาหกรรมการผลิตไก่เนื้อ

การเลี้ยงไก่ในอดีตของเกษตรกรไทย มีลักษณะการเลี้ยงเป็นแบบปล่อยให้ไก่หากินเองตามธรรมชาติ หรือเกษตรกรบางรายอาจจะสร้างเล้าไก่เล็ก ๆ ไว้ให้ไก่นอน หรือเรียกว่าเล้าเปิด มี 2 ประเภทคือ เล้าบนดินและเล้าลอย ซึ่งสร้างแบบยกพื้นมีทั้งยกพื้นบนบก และยกพื้นในน้ำเป็นเล้าบนบ่อปลา เกษตรกรขาดการดูแลเอาใจใส่ในเรื่องการคัดเลือกพันธุ์ การปรับปรุงพันธุ์ การให้อาหารที่มีคุณภาพและที่สำคัญที่สุดคือ ขาดการป้องกันโรคระบาดไก่เช่น โรคนิวคาสเซิล โรคหวัด โรคฝีดาษ เป็นต้น ต่อมาประมาณปีพ.ศ. 2506 หลังจากที่เกษตรกรประสบกับภาวะขาดทุนจากการเลี้ยงไก่ไข่ซึ่งผลิตไข่ได้มากเกินความต้องการบริโภคภายในประเทศ ผู้เลี้ยงจึงหันมาเลี้ยงไก่เนื้อออกจำหน่ายแทน ธุรกิจเลี้ยงไก่เนื้อจึงได้เริ่มขึ้น โดยรัฐบาลและเอกชนได้เข้ามาส่งเสริมการเลี้ยงไก่เนื้ออย่างจริงจัง ได้นำเข้าพ่อแม่ไก่พันธุ์มาตรฐานเข้ามาเลี้ยงเป็นครั้งแรก และสามารถส่งออกไปจำหน่ายยังตลาดต่างประเทศได้เมื่อปีพ.ศ. 2516 โดยส่งไปประเทศญี่ปุ่น ต่อมาได้มีการพัฒนาระบบการเลี้ยงเป็นระบบโรงเรือนปิด ซึ่งเป็นการเลี้ยงที่มีการควบคุมสภาพแวดล้อมไม่ให้เกิดสิ่งรบกวนจากภายนอกเช่น แมลง นก เป็นต้น หรือระบบปิดบางชนิดอาจมีการควบคุมอุณหภูมิ ความชื้น และแสงสว่างให้เหมาะสมกับไก่ ซึ่งทำให้ไก่เจริญเติบโตได้อย่างรวดเร็วและมีอัตราการเปลี่ยนอาหารเป็นเนื้อสูงขึ้น โดยระบบปิดที่มีประสิทธิภาพมากในปัจจุบันคือ การเลี้ยงไก่แบบระบบปรับอากาศ (Evaporative Cooling System) ซึ่งเป็นการควบคุมอุณหภูมิภายในโรงเรือนให้เหมาะสมกับความต้องการของไก่ในอายุนั้น ๆ โดยอาศัยหลักการดูดอากาศร้อนภายในโรงเรือนออก แล้วทำให้อากาศเย็นที่ผ่านการลดอุณหภูมิให้ต่ำลงด้วยชุดทำความเย็นเข้ามาแทนที่ ซึ่งส่งผลให้อุณหภูมิภายในโรงเรือนเย็นลงต่ำกว่าภายนอกประมาณ 4-5 องศา ทำให้สามารถเลี้ยงไก่ในพื้นที่ 1 ตารางเมตรได้มากขึ้น ระบบนี้สามารถเลี้ยงไก่ได้ 15-17 ตัวต่อ 1 ตร.เมตร ซึ่งระบบเดิมสามารถเลี้ยงไก่ได้ 12 ตัวต่อ 1 ตารางเมตร เล้าปิด(อิเว็ป) ทำให้ไก่ไม่มีความเครียด หรือน้อยจึงสามารถเลี้ยงไก่ได้มากขึ้น และมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

ในปีพ.ศ. 2548 ประเทศไทยเป็นประเทศผู้ผลิตไก่เนื้อที่สำคัญของโลก รองจากประเทศสหรัฐอเมริกา บราซิล จีน เม็กซิโก โดยได้รับเทคโนโลยีการผลิตไก่สมัยใหม่เข้ามาในประเทศไทยมานานกว่า 20 ปี โดยเฉพาะพันธุ์ไก่ที่ต้องนำเข้าพันธุ์ไก่ระดับปู่ย่า (Grand Parent

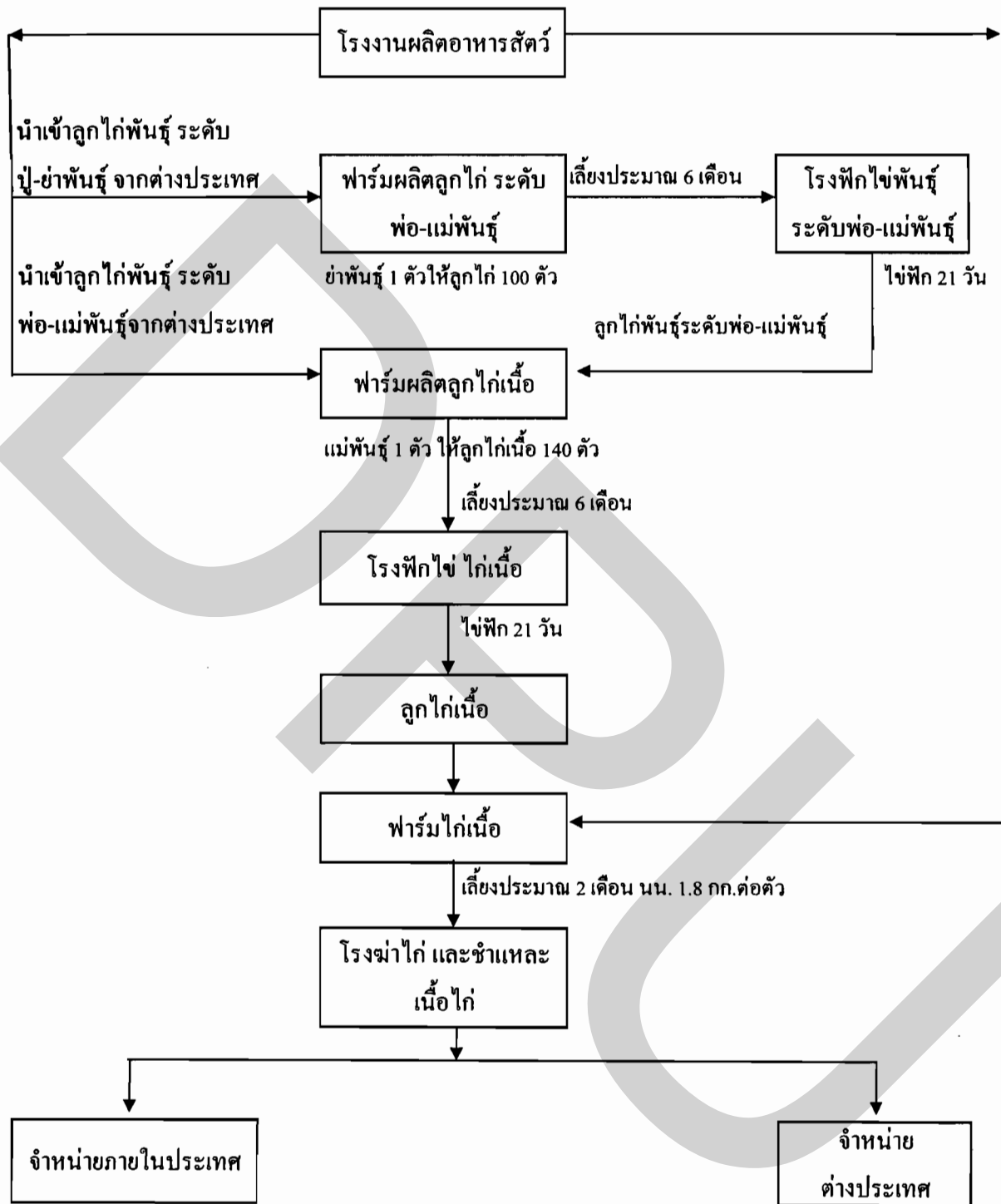
Stock,GP) มาผลิตไก่อระดับพ่อแม่พันธุ์ และนำเข้าพ่อแม่พันธุ์ (Parent Stock) แต่ปัจจุบันผู้ผลิตไทยสามารถเพาะไก่อพ่อแม่พันธุ์ได้เอง แต่ยังคงต้องมีการนำเข้าไก่อปุ่ย่าพันธุ์ ซึ่งพันธุ์ไก่อที่นิยมกันส่วนใหญ่ ได้แก่ พันธุ์อาเบอร์ เอเคอร์ (Arbor Acres) พันธุ์ฮับบาร์ด (Hubbard) พันธุ์ไฮโบร (Hybro) และพันธุ์รอสวัน (Ross One) ซึ่งลักษณะที่สำคัญของพันธุ์ไก่อเหล่านี้คือ เป็นพันธุ์ลูกผสม (Cross-Breed) มีอัตราการเจริญเติบโตที่รวดเร็ว ให้เนื้อมาก เลี้ยงง่าย กินอาหารน้อย และมีอัตราแลกเนื้อที่สูง ทนต่อโรค พันธุ์ของไก่อลูกผสมที่มีจำหน่ายในประเทศทั้งหมดได้จากการส่งระดับปุ่ย่าพันธุ์หรือพ่อแม่พันธุ์ จากต่างประเทศเข้ามาเลี้ยงเพื่อจำหน่ายให้แก่ผู้เลี้ยงภายในประเทศอีกทอดหนึ่ง ส่วนใหญ่จะนำเข้าจากประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และเนเธอร์แลนด์ เป็นต้น จนถึงปัจจุบันประเทศไทยสามารถผลิตไก่อเนื้อเพื่อการส่งออก และบริโภคภายในประเทศได้ปีละ 900-1,000 ล้านตัว ซึ่งประมาณร้อยละ 40 ได้ส่งออกไปขายต่างประเทศ ร้อยละ 60 ใช้บริโภคภายในประเทศ และเนื้อไก่อที่ใช้บริโภคกว่าร้อยละ 90 เป็นเนื้อที่ได้จากการเลี้ยงไก่อเนื้อในระบบอุตสาหกรรม

กลุ่มผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการผลิตไก่อเนื้อของไทย สามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มคือกลุ่มบริษัทขนาดใหญ่ซึ่งทำธุรกิจแบบครบวงจร คือ ตั้งแต่นำเข้าระดับปุ่ย่าเข้ามา มีโรงฟักไข่ มีโรงฆ่าไก่อที่ทันสมัย มีโรงงานผลิตอาหารสำเร็จรูป และส่งเนื้อไก่อออกต่างประเทศ ซึ่งมีหลายรูปแบบเช่น ส่งออกไก่อแช่แข็งทั้งตัว เนื้อไก่อลดกระดูก หรือชิ้นส่วนของเนื้อในรูปแบบต่าง ๆ นำรายได้เข้าประเทศเป็นจำนวนมาก และกลุ่มผู้ประกอบการรายย่อยเลี้ยงไก่อเนื้ออิสระ ต้องสั่งซื้อลูกไก่อและอาหารไก่อจากบริษัทที่มีการผลิตครบวงจร แต่จะมีไม่มาก เนื่องจากต้องลงทุนสูง และมีอัตราการเสี่ยงจากราคาที่ไม่แน่นอน รวมถึงไม่มีตลาดการผลิตเป็นของตนเอง ดังนั้นจึงมีเกษตรกรส่วนหนึ่งรับจ้างเลี้ยงไก่อเนื้อให้แก่บริษัทใหญ่ หรือที่เรียกว่า “ไก่อประกัน” ระบบนี้ทุกอย่างบริษัทใหญ่จะจัดหาให้ เกษตรกรต้องใช้ที่ดินของตนเอง ต้องลงทุนสร้างโรงเรือนและแรงงานในการเลี้ยง ถึงเวลาขายไก่อบริษัทจะดำเนินการให้ทุกอย่าง โดยได้มีการตกลงราคาซื้อขายกันไว้ล่วงหน้าก่อนทำการเลี้ยง สามารถประกันความเสี่ยงได้ในระดับหนึ่ง การผลิตไก่อเนื้อในประเทศไทยเกือบทั้งหมดอยู่ภายใต้การดำเนินงานของบริษัทอาหารสัตว์ขนาดใหญ่ 12 บริษัทซึ่งมีสัดส่วนประมาณการผลิตมากกว่าร้อยละ 90 ของประมาณการผลิตทั้งประเทศ ได้แก่

บริษัท	ปริมาณเชือดไก่อเนื้อ (ตัวต่อวัน)
1. บริษัท เจริญโภคภัณฑ์ จำกัด	683,333
2. บริษัท เบทาโกร จำกัด	270,000
3. บริษัท สหฟาร์ม จำกัด	320,000
4. บริษัท แหลมทองสหการ จำกัด	160,417

5. บริษัท เซนทาโกร จำกัด	50,000
6. บริษัท ชัลเวลเลย์ จำกัด	247,542
7. บริษัท แกรมเปียน จำกัด	89,667
8. บริษัท ไทยแลนด์พาวทรีกรี๊ป จำกัด	82,750
9. บริษัท ชันฟูคส์ จำกัด	74,000
10. บริษัท จีเอฟพีที จำกัด(มหาชน)	129,000
11. บริษัท ชูสูงอุตสาหกรรม จำกัด	4,417
12. บริษัท ก้าวหน้าไก่อสด จำกัด	56,909

ในอนาคตอันใกล้นี้คาดว่า ธุรกิจไก่อเนื้อจะหันมาเลี้ยงไก่แบบครบวงจรด้วยตัวเอง เกือบทั้งหมดจากการที่ต้องปรับตัวตามสภาวะการส่งออกเนื้อไก่ เนื่องจากจะช่วยลดต้นทุนการผลิตและมีแหล่งวัตถุดิบไก่อเน่แน่นอน สามารถพัฒนาประสิทธิภาพการเลี้ยง ปรับปรุงโรงเรือน ไก่อเน่มีขนาดน้ำหนักที่ต้องการ และสามารถขยายฐานการตลาดได้อย่างมั่นคง ซึ่งโครงสร้างของธุรกิจอุตสาหกรรมผลิตไก่อเนื้อครบวงจร สามารถอธิบายตามแผนภาพที่ 3.1 ได้ กล่าวคือ บริษัทที่มีโรงงานผลิตอาหารสัตว์จะเริ่มผลิตลูกไก่อเนื้อ โดยนำเข้าลูกไก่อระดับปุ๋-ชำพันธุ์ อายุ 1 วัน เลี้ยงประมาณ 6 เดือนด้วยอาหารสัตว์จากโรงงานเอง ไก่อชำพันธุ์เริ่มให้ไข่และจะให้ไข่เป็นระยะเวลา 9 เดือนจึงปลด นำไข่ไปฟักนานประมาณ 21 วัน จะได้ลูกไก่อพ่อแม่พันธุ์ เลี้ยงต่ออีกประมาณ 6 เดือนจึงจะเริ่มให้ไข่และนำไข่ไปฟักประมาณ 21 วัน จะได้ลูกไก่อเนื้อซึ่งเลี้ยงประมาณ 50-55 วัน มีน้ำหนักประมาณ 1.8 -2.0 กก. ต่อตัว จะสามารถนำออกขายเข้าโรงฆ่าไก่และโรงชำแหละเนื้อไก่ได้เพื่อจำหน่ายภายในประเทศและส่งออกต่างประเทศ รวมระยะเวลานำลูกไก่อปุ๋-ชำพันธุ์จากต่างประเทศเข้ามาจนกระทั่งขายเป็นไก่อเนื้อเข้าโรงชำแหละ ใช้เวลาประมาณ 17 เดือน

ภาพที่ 3.1 โครงสร้างของอุตสาหกรรมไก่เนื้อครบวงจร

ที่มา : สายงานการพัฒนาธุรกิจ เครือเบทาโกร

โครงสร้างอุตสาหกรรม มีผู้ผลิตประเภทฟาร์ม 12,998 ฟาร์ม โรงงานชำแหละ (มาตรฐานส่งออก) 25 โรงงาน โรงงานแปรรูป(มาตรฐานส่งออก) 66 โรงงาน มีผู้ส่งออก 20 ราย จำนวนคนงานรวมเกษตรกร 600,000 คน กำลังการผลิตประมาณ 1 ล้านตันต่อปี (ไม่รวมเครื่องใน) มีโครงสร้างราคาคือ ใช้ปัจจัยการผลิตในประเทศ ร้อยละ 87.2 ใช้ปัจจัยการผลิตนอกประเทศ ร้อยละ 4.6 และใช้ Approximate Margin ร้อยละ 8.2 (กรมส่งเสริมการส่งออก, 2548)

สถานการณ์การผลิตและการบริโภคไก่เนื้อในไทย

การผลิตและการส่งออกของอุตสาหกรรมไก่เนื้อของไทยมีศักยภาพ มีการขยายกำลังการผลิตไก่เนื้ออย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด การผลิตไก่เนื้อในประเทศ ในภาวะปกติมีจำนวนไม่น้อยกว่า 1,000 ล้านตัวต่อปี ผลิตเนื้อไก่ปริมาณเฉลี่ย 1 ล้านตันต่อปี จากตารางที่ 3.1 และตารางที่ 3.2 พบว่าในปี 2545 ไทยมีกำลังการผลิตประมาณ 1.26 ล้านตัน แบ่งเป็นสัดส่วนการบริโภคในประเทศ ร้อยละ 63 หรือบริโภค 12.5 กก.ต่อคนต่อปี และการส่งออก ร้อยละ 34 แหล่งผลิตส่วนใหญ่กระจายอยู่ทั่วภูมิภาคของไทย แต่มีการผลิตมากที่สุดในภาคกลาง เนื่องจากใกล้โรงฆ่าชำแหละและโรงงานแปรรูป ทั้งนี้ได้มีปริมาณการเลี้ยงเพิ่มขึ้นเพื่อสนองความต้องการของตลาดภายใน ประเทศ และตลาดส่งออกที่กำลังขยายตัว ในปี 2546 ไทยได้ผลิตไก่เพิ่มขึ้นเป็น 1.35 ล้านตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.5 จากปริมาณการผลิตในปี 2545 มีการบริโภคในประเทศ ร้อยละ 60 หรือบริโภค 13.3 กก.ต่อคนต่อปี และส่งออกร้อยละ 40 ราคาเฉลี่ยของไก่เนื้อในประเทศเป็น 26.62 บาทต่อกก. ซึ่งสูงกว่าปี 2545 ร้อยละ 1.8

แต่ในปี 2547 ซึ่งเกิดวิกฤตการณ์โรคไข้หวัดนกระบาดในสัตว์ปีก ทำให้มีการนำเข้าไก่พันธุ์ลดลงจากปี 2546 ประมาณร้อยละ 60 ส่วนไก่เนื้อมีการผลิตลดลงจากปี 2546 ในอัตราร้อยละ 31 หรือผลิตได้ 9 แสนตันต่อปี ซึ่งเป็นผลมาจากความต้องการเนื้อไก่ส่งออกลดลงอย่างมาก เหลือเพียงร้อยละ 23 จากร้อยละ 40 ในปี 2546 และผู้บริโภคในประเทศเกิดความกลัว ไม่กล้าบริโภคไก่ ขาดความมั่นใจในความปลอดภัยด้านอาหาร เนื่องจากในช่วงแรกยังไม่มีความเข้าใจในโรคไข้หวัดนกซึ่งเป็นโรคใหม่ที่เพิ่งระบาดในประเทศไทย ประกอบกับภาพทางสื่อเกี่ยวกับการทำลายไก่ หรือแม้กระทั่งข่าวการเสียชีวิตของผู้ที่ติดโรคไข้หวัดนกจากไก่ ไม่เฉพาะในประเทศไทย แต่มีในเว็คนาม รวมทั้งประเทศอื่นในเอเชียด้วยกัน และข่าวการทำลายสัตว์ปีกเพิ่มขึ้นทุกวัน จึงส่งผลให้ปริมาณการบริโภคลดลงเหลือ 5 แสนตัน จาก 8 แสนตันต่อปีในปี 2546 หรือลดลงประมาณร้อยละ 36 ผู้บริโภคหันไปบริโภคเนื้อสุกรทดแทนเกือบ 100% นอกจากนั้นยังส่งผลให้ราคาไก่เนื้อตกต่ำอย่างมาก ราคาเฉลี่ย 15.51 บาทต่อกก. ทางกรมปศุสัตว์ได้สรุปยอดการทำลายไก่เนื้อมากถึง 70 % ของไก่เนื้อทั้งหมดในการระบาดรอบแรก และในช่วงเดือนกรกฎาคม ถึง

กันยายน เกิดการระบาดรอบสอง ราคาไก่เนื้อลดลงเหลือ 23.02 บาทต่อกก. แต่การระบาดรอบสองไม่รุนแรงเท่าครั้งแรก ความเชื่อมั่นและการบริโภคของผู้บริโภคจึงกลับมาเร็ว ประกอบกับช่วงปลายปีได้นำไก่ค้ำสต็อกที่ไม่สามารถส่งออกได้มาขายในพื้นที่ ทำให้ตลาดไก่ในประเทศเกิดการปรับตัวอีกครั้ง ส่งผลให้ราคาไก่เนื้อเฉลี่ยปรับลดลงอีกเหลือ 21.66 บาทต่อกก. ต่ำกว่าปี 2546 ที่มีราคาเฉลี่ย 26.62 บาทต่อกก.

จากการวิเคราะห์เศรษฐกิจในเชิงจุลภาค พบว่าในปี 2547 ซึ่งเป็นช่วงที่เกิดวิกฤตไข้หวัดนกอย่างรุนแรงในประเทศไทย ได้ส่งผลกระทบต่ออุปทานไก่ในตลาด เนื่องจากจำนวนไก่เนื้อที่ถูกทำลายมีจำนวนมาก แม้ว่ารัฐบาลจะจ่ายเงินชดเชยให้แก่เกษตรกรแล้วแต่ก็ไม่สามารถทดแทนอุปทานไก่ในตลาดได้ เพราะไก่เนื้อต้องใช้เวลาเลี้ยงถึง 45 วัน กว่าที่จะฆ่าและขายได้ ส่วนไก่ไข่ต้องใช้เวลาถึง 5 เดือนกว่าจะได้ไข่ออกสู่ตลาด และยังส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมต้นน้ำและปลายน้ำของไก่ด้วย กล่าวคือ อุตสาหกรรมต้นน้ำของไก่ เช่น การผลิตอาหารไก่ มีปริมาณการผลิตลดลง และราคาจะสูงขึ้นในระยะสั้น โดยคาดว่าอุปสงค์ของข้าวโพด และปลาป่นจะลดลงประมาณร้อยละ 15 เป็นต้น อุตสาหกรรมปลายน้ำของไก่ เช่น โรงฆ่าสัตว์ ภัตตาคาร อาหารที่ทำจากเนื้อไก่ และอุตสาหกรรมที่นำไก่ไปเป็นวัตถุดิบ จะมีปริมาณลดลงตามปริมาณวัตถุดิบประเภทไก่ลดลง เป็นต้น รวมถึงผลกระทบที่มีต่อเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่และด้านแรงงาน จำนวนกว่าร้อยละ 70 ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ทั้งหมดอยู่ในพื้นที่ภาคกลาง ซึ่งเป็นพื้นที่ที่โรคไข้หวัดนกระบาด และกว่าร้อยละ 80 ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ในภาคกลาง ต้องสูญเสียรายได้ไปกว่า 1,000 ล้านบาท

ปี 2548 ไทยผลิตไก่เนื้อเพิ่มขึ้นจากปี 2547 เล็กน้อย ผลิตได้ 9.5 แสนตัน มีการบริโภคในประเทศร้อยละ 68 เพิ่มขึ้นจากปี 2547 ร้อยละ 13 หรือประมาณ 1.3 แสนตัน และส่งออกร้อยละ 28 จะเห็นได้ว่า ถึงแม้ปี 2548 จะมีการผลิตไก่เนื้อเพิ่มมากขึ้น ผู้บริโภคหันมาบริโภคเนื้อไก่มากขึ้น แต่เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงก่อนเกิดวิกฤตไข้หวัดนกในปี 2545-2546 แล้ว ปริมาณการผลิตที่ได้ยังต่ำกว่าภาวะปกติอยู่ประมาณร้อยละ 30 หรือ 4 แสนตันต่อปี ปริมาณการบริโภคต่ำกว่าประมาณร้อยละ 19 หรือ 1.5 แสนตันต่อปี สาเหตุจากในช่วงไตรมาสที่ 3 และ 4 ของปี 2548 ยังคงเกิดการระบาดของโรคไข้หวัดนกในรอบที่ 3 อยู่ แต่เกิดความเสียหายไม่มากเท่าครั้งที่แล้วมา มีการทำลายสัตว์ปีกลดลงจากรอบที่ 1 และ 2 เกือบ 100% ในจำนวนนี้เป็นการทำลายไก่เนื้อเพียง 3 หมื่นตัวจากรอบแรกที่ต้องทำลายไก่เนื้อถึง 10 ล้านตัว ซึ่งเป็นการระบาดที่ไม่รุนแรง แต่ผู้บริโภคบางส่วนยังไม่มั่นใจในเนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ ยังคงระมัดระวังหรือหลีกเลี่ยงที่จะบริโภคเนื้อไก่อยู่ ทางด้านเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ยังต้องใช้เวลาในการฟื้นตัวจากผลกระทบของวิกฤตไข้หวัดนก โดยได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลและสถาบันการเงินที่จะชดเชยค่าเสียหาย และสนับสนุนเงินลงทุน ในส่วนโรงฆ่าและโรงงานแปรรูปเนื้อสัตว์ปีก ก็ต้องใช้เวลาในการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตให้

สอดคล้องกับมาตรการควบคุมที่กรมปศุสัตว์กำหนด ด้วยปัจจัยต่าง ๆ ที่กล่าวข้างต้นจึงทำให้ยอดผลิตไก่เนื้อเพิ่มจากปี 2546 แต่ยังไม่เท่ากับปีก่อนเกิดวิกฤตไข้หวัดนก

ตารางที่ 3.1 อุตสาหกรรมไก่เนื้อของไทย ปี 2545 – 2548

อุตสาหกรรมไก่เนื้อของไทย	2545	2546	2547	2548
ไกมีชีวิต (ล้านตัว)	907	975	700	720
เนื้อไก่ (พันตัน)	1,257	1,351	928	950
% เปลี่ยนแปลง +/-		7.48	(31.31)	2.37
ปริมาณการบริโภค (พันตัน)	790	805	518	650
การบริโภคต่อคนต่อปี (ก.ก.)	12.50	13.30	8.10	10.10
สัดส่วนการบริโภค ต่อการผลิต %	62.8%	59.6%	55.8%	68.4%
Stock (พันตัน)			200	200
ปริมาณส่งออกเนื้อไก่ (พันตัน)	431	486	218	263
มูลค่าการส่งออก (ล้านบาท)	41,615	46,701	26,766	31,553
จำนวนประชากร (ล้านคน)	63.15	63.66	64.20	64.40
สัดส่วนการส่งออก ต่อการผลิต %	34.3%	36.0%	23.5%	27.7%

ที่มา : สมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อส่งออกไทย

ตารางที่ 3.2 ราคาเฉลี่ยในประเทศของไก่เนื้อ ปี 2545 – 2548

ไก่เนื้อ / ปี	2545	2546	2547	2548
ราคาเฉลี่ย (บาท/กก.)	26.13	26.62	21.66	31.94
ราคาสูงสุด	31.00	34.06	27.80	37.63
ราคาต่ำสุด	21.26	19.17	15.51	26.25
% เปลี่ยนแปลง +/-	(9.24)	1.84	(18.64)	47.52

ที่มา : สมาคมผู้ผลิตอาหารสัตว์ไทย

สถานการณ์การส่งออกไก่เนื้อ

จากตารางที่ 1.2 (หน้า 5) ในปี 2549 ประเทศไทยส่งออกเนื้อไก่ปริมาณ 272,571 ตัน มูลค่าส่งออก 32,165 ล้านบาท โดยมีการขยายตัวจากปี 2547 ซึ่งเป็นปีที่เกิดการระบาดของไข้หวัดนก ประมาณ 25 เปอร์เซ็นต์หรือ 54,850 ตัน สินค้าที่ส่งออกมี 2 ประเภทได้แก่ ไก่สดแช่แข็ง ส่งออกปริมาณ 2,225 ตัน โดยประเทศในเอเชียและยุโรปที่เป็นตลาดสำคัญของไทยไม่นำเข้าเลยหรือลดลง 100 เปอร์เซ็นต์ สินค้าอีกประเภทหนึ่งคือ ไก่แปรรูป ส่งออกปริมาณ 270,345 ตัน หรือ 99 เปอร์เซ็นต์ของปริมาณที่ส่งออกทั้งหมดในปี 2549 ซึ่งปีที่ผ่านมามีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นทุกปี โดยเฉพาะในช่วงเกิดโรคไข้หวัดนก ไทยสามารถส่งออกไก่แปรรูปได้เพิ่มขึ้นอย่างมากประมาณ 25 – 35 เปอร์เซ็นต์จากช่วงก่อนเกิดโรคไข้หวัดนก เนื่องจากตลาดสำคัญของไทยหันมานำเข้าไก่แปรรูปแทนไก่สดแช่แข็ง เพราะปลอดภัยจากโรคและถูกสุขลักษณะ โดยเฉพาะประเทศญี่ปุ่น นำเข้าไก่แปรรูปจากไทยในสัดส่วนที่สูงเป็นอันดับหนึ่ง คือ 50 เปอร์เซ็นต์

ไทยส่งออกไก่สดและไก่แปรรูปไปยังตลาดที่สำคัญในเอเชีย และยุโรป ตามปริมาณส่งออกมากที่สุดได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น ออสเตรเลีย เนเธอร์แลนด์ เยอรมนี ฮองกง และเกาหลีใต้ ตามลำดับ โดยที่ญี่ปุ่นมีแนวโน้มขยายการนำเข้าไก่จากไทยเพิ่มขึ้น เนื่องจากผู้ส่งออกได้รับการรับรองสุขอนามัยจากญี่ปุ่น และสินค้าไก่ของไทยมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับในตลาดโลกซึ่งในแต่ละประเทศดังกล่าวได้นำเข้าไก่จากประเทศคู่แข่งของไทยด้วย

บทที่ 4

สถานการณ์และนโยบายเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก

โรคไข้หวัดนก หมายถึง โรคที่เกิดจากการติดเชื้อไข้หวัดใหญ่ type A ในตระกูล Orthomyxoviridae ซึ่งก่อให้เกิดการติดเชื้อทั้งในมนุษย์ และสัตว์หลายชนิด เช่น ไก่ สุกร นก ม้า แมว เป็นต้น โรคไข้หวัดนกเป็นโรคระบาดของสัตว์ปีกที่มีความสำคัญทางการค้ารองจากโรคนิวคาสเซิล ซึ่งต้องให้ความสำคัญในการควบคุมการระบาด เชื้อไวรัสไข้หวัดนก ชนิดสายพันธุ์ H5N1 ซึ่งถือเป็นสายพันธุ์ชนิดก่อโรครุนแรง ในประเทศไทยพบการระบาดครั้งแรกเมื่อเดือนมกราคม ปี 2547 โดยพบการระบาดเป็นรอบแรกรวม 42 จังหวัด รอบที่ 2 ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2547 พบการระบาดรวม 51 จังหวัด และรอบที่ 3 ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2548 จนถึงเดือนพฤศจิกายน 2548 รวม 11 จังหวัด ทำให้มีการทำลายสัตว์ปีกทั้งสามรอบไปประมาณ 64 ล้านตัว ในจำนวนนี้มีไก่เนื้อที่ถูกทำลายประมาณ 11 ล้านตัว การระบาดของโรคไข้หวัดนกในไก่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยอย่างมาก เกิดความเสียหายต่อเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อ ผู้ประกอบการโรงงานชำแหละ และผู้ส่งออกไก่ คิดเป็นเงินประมาณ 8-9 หมื่นล้านบาท

ประวัติการเกิดโรคไข้หวัดนก

โรคไข้หวัดนก (Bird Flu) หรือโรคไข้หวัดใหญ่สัตว์ปีก (Avian Influenza) เป็นโรคของสัตว์ปีก พบครั้งแรกที่ประเทศอิตาลีเมื่อกว่าร้อยปีมาแล้ว ต่อมาพบว่าเกิดขึ้นในทุกภูมิภาคทั่วโลก แบ่งเป็นชนิดรุนแรง และชนิดไม่รุนแรง ซึ่งเชื้อไข้หวัดนกชนิดรุนแรงสายพันธุ์ H5N1 สามารถแพร่ติดต่อมาถึงคนได้เป็นครั้งแรกที่ประเทศฮ่องกงในปี 2540 และ 2546 มีผู้ป่วย 20 ราย เสียชีวิต 7 ราย นอกจากนั้นยังพบเชื้อสายพันธุ์ H9N2 ทำให้เกิดโรคไข้หวัดใหญ่อย่างอ่อนทั้งในสัตว์ปีกและในคน และเชื้อสายพันธุ์ H7N7 ทำให้เกิดโรคตาแดงอักเสบในประเทศเนเธอร์แลนด์ ในปี 2547 ที่ประเทศเวียดนามพบเชื้อสายพันธุ์ H5N1 และประเทศไทยได้พบเชื้อสายพันธุ์ H5N1 เป็นครั้งแรกในปี 2547 มีผู้ป่วย 11 ราย เสียชีวิต 7 ราย

โรคไข้หวัดนก เกิดจากเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ชนิด A ในตระกูล Orthomyxoviridae ซึ่งเป็น RNA ไวรัสชนิดมีเปลือกหุ้ม โดยที่เปลือกของเชื้อยังมี antigen อีกสองชนิดคือ Hemagglutinin(H) มี 15 ชนิดคือ H1-H15 และ Neuraminidase(N) มี 9 ชนิดคือ N1-N9 ซึ่งเชื้อ

ชนิด H5,H7 จะเป็นเชื้อที่ทำให้เกิดการระบาดอย่างรุนแรง เชื้อไวรัส Influenza แบ่งเป็น 3 type ได้แก่

Type A แบ่งย่อยเป็น 15 subtype ตามความแตกต่างของ H และ N antigen พบได้ในคน และสัตว์ต่าง ๆ เช่น สุกร ม้า และสัตว์ปีกทุกชนิด

Type B ไม่มี subtype พบเฉพาะในคน

Type C ไม่มี subtype พบเฉพาะในคนและสุกร

การแพร่ระบาดของเชื้อโรค

เชื้อที่เป็นสาเหตุของการระบาดได้แก่ Influenza A ซึ่งมีวิธีระบาดได้ 2 วิธีคือ Highly – Pathogenic Avian Influenza (HPAI) คือการระบาดชนิดรุนแรงซึ่งทำให้เกิดอัตราการตายสูง และวิธี Low – Pathogenic Avian Influenza (LPAI) เป็นการระบาดไม่รุนแรง สัตว์ปีกทุกชนิดมีความไวต่อเชื้อไวรัสไข้หวัดนก สามารถแยกเชื้อได้จากนกน้ำ รวมทั้ง นกชายทะเล นกนางนวล ห่าน และนกป่า เป็ดป่า ซึ่งมีความต้านทานต่อเชื้อโรคนี้อย่างไม่แสดงอาการป่วย ถือว่าเป็นแหล่งรังโรค และพาหะของโรคที่สำคัญในสัตว์ปีก เชื้อนี้สามารถอยู่ในสิ่งแวดล้อมได้นาน ในน้ำที่อุณหภูมิ 22 องศาสามารถอยู่ได้นาน 4 วัน ที่อุณหภูมิ 0 องศาสามารถอยู่ได้นาน 30 วัน

ช่องทางการแพร่ติดต่อ มีทั้งการติดต่อในฝูงสัตว์ และติดต่อจากสัตว์มาสู่คน โดยที่ การติดต่อในฝูงสัตว์ มีนกน้ำที่อพยพมาเป็นแหล่งโรคในธรรมชาติ เชื้อจะถูกขับออกมากับมูลสัตว์ หลังการติดเชื้ออยู่ประมาณ 1-2 สัปดาห์ ทำให้สัตว์ปีกอื่น ๆ ติดเชื้อทางเชือบุทางเดินอาหาร และอาจเข้าที่ทางเดินหายใจได้ด้วย ไวรัสนี้ยังสามารถพบในเปลือกไข่ชั้นในและชั้นนอก แต่การ ติดโรคผ่านไข่ไปยังฟาร์มอื่นนั้นมักเกิดจากการปนเปื้อนเชื้อที่เปลือกไข่ หรือถาดไข่ เท่านั้น ยังไม่ มีการรายงานว่ามีการติดต่อจากแม่ไก่ผ่านมายังลูกไก่ทางไข่แต่อย่างใด ส่วนการติดต่อจากสัตว์มาสู่คน จากการสอบสวนโรคพบว่าผู้ป่วยโรคไข้หวัดนกเกือบทั้งหมดมีประวัติชัดเจนว่าในช่วง 7 วัน ก่อนป่วยได้สัมผัสโดยตรงกับสัตว์ปีกที่ป่วยหรือตาย บางรายมีประวัติสัมผัสสิ่งแวดล้อมที่ ปนเปื้อนเชื้อโรคในพื้นที่ที่เกิดโรคระบาด ปัจจุบันยังไม่เคยพบการติดเชื้อจากการกินเนื้อสัตว์ปีก หรือไข่

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ตั้งแต่เกิดโรคระบาดไข้หวัดนกทั่วโลกในปี 2546 จนถึงปี 2549 มีจำนวนผู้ป่วยทั้งสิ้น 147 ราย และผู้เสียชีวิตด้วยโรคไข้หวัดนกจำนวน 78 ราย ซึ่งประเทศที่มีผู้ป่วยและเสียชีวิตสูงสุดในเอเชียคือ ประเทศเวียดนาม มีจำนวนทั้งสิ้น 135 คน

ตารางที่ 4.1 จำนวนผู้ป่วยและเสียชีวิตด้วยโรคไข้หวัดนก

(หน่วย : ราย)

ประเทศ	2546		2547		2548		2549		รวม	
	ป่วย	ตาย	ป่วย	ตาย	ป่วย	ตาย	ป่วย	ตาย	ป่วย	ตาย
ไทย	0	0	17	12	5	2	0	0	22	14
อินโดนีเซีย	0	0	0	0	16	11	0	0	16	11
กัมพูชา	0	0	0	0	4	4	0	0	4	4
เวียดนาม	3	3	29	20	61	19	0	0	93	42
จีน	0	0	0	0	7	5	1	0	8	5
ตุรกี	0	0	0	0	0	0	4	2	4	2
รวม	3	3	46	32	93	41	5	2	147	78

หมายเหตุ ข้อมูลตั้งแต่วันที่ 26 ธันวาคม 2546 – 10 มกราคม 2549

ที่มา : องค์การอนามัยโลก (www.who.int)

อาการของโรคไข้หวัดนก

ไก่ป่วยด้วยเชื้อ AIV หรือ Avian Influenza virus ชนิดความรุนแรงต่ำ มักแสดงอาการทางระบบทางเดินหายใจไม่รุนแรง หรือผลผลิตไข่ลดลง แต่ถ้ามีความเครียดร่วมด้วย เช่น การติดเชื้อชนิดอื่น การได้รับวัคซีนเชื้อเป็น การระบายอากาศไม่ดี หรือการควบคุมอุณหภูมิในเล้าไม่เพียงพอ ไก่จะแสดงอาการป่วยชัดเจน และมีอันตรายสูง สำหรับเป็ดและสัตว์ปีกชนิดอื่นที่อยู่ในน้ำไม่แสดงอาการหรือตายเมื่อได้รับเชื้อนี้ แต่จะเป็นตัวเก็บเชื้อทำให้โรคแพร่กระจาย ทำให้โรคแพร่กระจายไปตามหลอดลม ถ้าใส่ และตรวจพบเชื้อได้ในระยะแรกของการติดเชื้อ ตรงข้ามกับ AIV ชนิดรุนแรงมาก ซึ่งแพร่กระจายในอวัยวะภายใน โดยเชื้อจะเจริญที่ผนังภายในหลอดเลือดแล้วแพร่ไปตามระบบโลหิตเข้าสู่สมอง หัวใจ ซึ่งทำให้อวัยวะทำงานไม่ปกติและตาย

ไก่ที่ได้รับเชื้อ AIV ชนิดรุนแรงมาก จะหยุดการผลิตไข่ มีอัตราการตายสูง 20-100 เปอร์เซ็นต์ ภายใน 1 สัปดาห์ ไก่ป่วยหลายรายมีอาการของการบวมหน้า หงอนและเหนียงมีสีหมองคล้ำ มีจุดเลือดออกที่ผิวหนังของหน้าแข้ง ท้องเสีย หายใจลำบาก มีสารยูเรตสะสมในไต อาการที่เกิดขึ้นไม่สามารถแยกจากโรคนิวคาสเซิลชนิดรุนแรงมาก ควรพิจารณาการป่วยเป็นโรคนี้จากการที่ไก่ได้รับการทำวัคซีนป้องกันโรคนิวคาสเซิลแล้วและยังมีอัตราการตายสูงอยู่

อาการป่วยในคน จะมีอาการทางระบบทางเดินหายใจแบบเฉียบพลัน เริ่มจากมีไข้สูง หนาวสั่น ปวดศีรษะ ปวดเมื่อยเนื้อตัว อ่อนเพลีย เจ็บคอ ไอแห้ง ๆ และอาจมีตาแดงด้วย ผู้ป่วยที่เป็นเด็ก ผู้สูงอายุ หรือผู้มีโรคประจำตัวอาจป่วยรุนแรง เกิดอาการหายใจลำบากหรือหอบจากปอดบวมอักเสบ และอาจมีอาการระบบหายใจล้มเหลวอย่างรวดเร็ว จนกระทั่งเสียชีวิตได้ ระยะเวลาป่วยนาน 5-13 วัน อัตราป่วยตายสูงถึงร้อยละ 70

ระยะฟักตัวของเชื้อ

ในไก่ ประมาณ 1 – 28 วัน ซึ่งนานกว่าในนกป่า

สถานการณ์โรคไข้หวัดนกในประเทศไทย

ในประเทศไทย พบการระบาดของเชื้อไวรัสไข้หวัดนก ชนิดสายพันธุ์ H5N1 ครั้งแรก เมื่อวันที่ 23 มกราคม 2547 จากตารางที่ 4.2 สามารถสรุปสถานการณ์การเกิดโรคแบ่งเป็น 3 ช่วงเวลา ได้แก่

การระบาดของโรคไข้หวัดนกรอบที่ 1 (23 มกราคม – 24 พฤษภาคม 2547) พบโรคไข้หวัดนกชนิดสายพันธุ์ H5N1 ครั้งแรกเมื่อวันที่ 23 มกราคม 2547 ในฟาร์มไก่ไข่ จังหวัดสุพรรณบุรี และพบครั้งสุดท้ายในรอบแรกเมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2547 ที่ฟาร์มไก่ในภาควิทยาศาสตร์ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ การระบาดในครั้งนี้นับว่ามีโรคไข้หวัดนกทั้งหมด 190 ครั้ง ใน 141 ตำบล 89 อำเภอ 42 จังหวัด พื้นที่ที่พบโรคมามากที่สุดได้แก่ ภาคเหนือตอนล่าง พื้นที่ที่ไม่พบการเกิดโรคได้แก่ ภาคใต้ตอนล่าง และชนิดสัตว์ปีกที่ให้ผลบวกต่อเชื้อไวรัสไข้หวัดนก เรียงลำดับมากไปหาน้อย ได้แก่ ไก่พื้นเมือง 64% ไก่เนื้อ 11% ไก่ไข่ 10% เป็ด 6% และสัตว์ปีกอื่น ๆ 8%

สรุปยอดการทำลายสัตว์ปีกในครั้งนี้อยู่รวม 60.8 ล้านตัว แบ่งออกเป็น ไก่ไข่ 17.4 ล้านตัว ไก่เนื้อ 10.4 ล้านตัว ไก่พื้นเมือง 18 ล้านตัว เป็ด 7.6 ล้านตัว และสัตว์ปีกอื่น 7.4 ล้านตัว

การระบาดของโรคไข้หวัดนกรอบที่ 2 (3 กรกฎาคม 2547 – 12 เมษายน 2548) พบโรคไข้หวัดนกครั้งแรกในการระบาดรอบที่ 2 เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2547 ที่ฟาร์มไก่ไข่ ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และพบโรคไข้หวัดนกครั้งสุดท้ายในรอบที่สอง เมื่อวันที่ 12 เมษายน 2548 ในไก่ชนที่จังหวัดลพบุรี การระบาดในครั้งนี้นับว่ามีโรคไข้หวัดนกทั้งหมด 1,539 ครั้ง ใน 784 ตำบล 264 อำเภอ 51 จังหวัด พื้นที่ที่พบมากที่สุดได้แก่ ภาคเหนือตอนล่าง และชนิดสัตว์ปีกที่ให้ผลบวกต่อเชื้อไวรัสไข้หวัดนก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ไก่พื้นเมือง 58% เป็ด 29% ไก่เนื้อ 5% ไก่ไข่ 5% และสัตว์ปีกอื่น 3%

สรุปยอดการทำลายสัตว์ปีกในครั้งนี้อยู่รวม 3.2 ล้านตัว แบ่งออกเป็น เป็ด 1.6 ล้านตัว ไก่เนื้อ 6 แสนตัว ไก่ไข่ 5 แสนตัว ไก่พื้นเมือง 8 หมื่นตัว และสัตว์ปีกอื่น ๆ 5 แสนตัว

การระบาดของโรคไข้หวัดนกในรอบที่ 3 (1 กรกฎาคม 2548 – 30 พฤศจิกายน 2548) พบโรคไข้หวัดนกครั้งแรกในรอบที่สาม ที่ฟาร์มนกกระทา อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี การระบาดในครั้งนี้อยู่พบว่า มีโรคไข้หวัดนกทั้งหมด 75 ครั้ง 55 ตำบล 27 อำเภอ 11 จังหวัด พื้นที่ที่พบมากที่สุดได้แก่ ภาคกลาง ส่วนพื้นที่ที่พบน้อยที่สุดเพียง 2 ครั้ง คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และชนิดสัตว์ปีกที่ให้ผลบวกต่อเชื้อไวรัสไข้หวัดนก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ไก่พื้นเมือง 76% นกกระทา 8% เป็ด 6% ไก่เนื้อ 5% ไก่ไข่ 3% และสัตว์ปีกอื่น ๆ 1%

สรุปยอดการทำลายสัตว์ปีกในรอบที่ 3 รวม 4 แสนตัว แบ่งออกเป็น เป็ด 4 หมื่นตัว ไก่เนื้อ 3 หมื่นตัว ไก่ไข่ 3 พันตัว ไก่พื้นเมือง 2 หมื่นตัว และสัตว์ปีกอื่น ๆ 3 แสนตัว

ตารางที่ 4.2 จำนวนการระบาดของโรคไข้หวัดนกในประเทศไทย

ภาค	รอบที่ 1		รอบที่ 2		รอบที่ 3	
	ราย	จังหวัด	ราย	จังหวัด	ราย	จังหวัด
กลาง	24	7	594	10	37	6
ตะวันออกเฉียงเหนือ	37	4	112	9	1	1
ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง	11	5	73	7	-	-
ตะวันออกเฉียงเหนือ	21	6	16	4	2	1
เหนือตอนบน	22	6	3	2	-	-
เหนือตอนล่าง	55	8	631	9	25	1
ตะวันตก	15	5	80	5	10	2
ใต้ตอนบน	5	1	13	1	-	-
ใต้ตอนล่าง	-	-	17	4	-	-
รวม	190	42	1,539	51	75	11

ที่มา : ศูนย์ควบคุมโรคไข้หวัดนก สำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์

สถานการณ์โรคไข้หวัดนกในต่างประเทศ

จากข้อมูลในตารางที่ 4.2 โรคไข้หวัดนกมีการระบาดในต่างประเทศมานาน ตั้งแต่ปี 2502 ในประเทศสก๊อตแลนด์ จนถึงปัจจุบัน (ปี 2550) สรุปแยกเป็นรอบของการระบาดได้ดังนี้

การระบาดรอบที่ 1 (ค.ศ.2546 – มี.ค.2547) พบเชื้อไข้หวัดนก 12 ประเทศ ส่วนใหญ่ พบในไก่ ได้แก่ ประเทศเกาหลีใต้ เวียดนาม ญี่ปุ่น ไต้หวัน กัมพูชา ลาว อินโดนีเซีย จีน ปากีสถาน อเมริกา แคนาดาและเนเธอร์แลนด์

การระบาดรอบที่ 2 (มี.ย. 2548) พบเชื้อไข้หวัดนก 6 ประเทศ ในไก่อันกกระจอกเทศ ไก่วง เป็ด และนกอพยพ ได้แก่ ประเทศแคนาดา จีน แอฟริกาใต้ บรูไน อเมริกา และเวียดนาม

การระบาดในปัจจุบัน (ก.ค.-ส.ค.2548) พบเชื้อไข้หวัดนกใน 5 ประเทศ ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น ฟิลิปปินส์ รัสเซีย คาซัคสถาน และมองโกเลีย พบในไก่ เป็ด ไก่วง ห่าน และนกอพยพ

ตารางที่ 4.3 สถานการณ์โรคไข้หวัดนกในต่างประเทศ

ประเทศ	ปี ค.ศ.	ชนิดสัตว์ปีก	subtype ของโรค
สก๊อตแลนด์	1959	ไก่	H5N1
แอฟริกาใต้	1961	Tern (<i>Sterna hirundo</i>)	H5N1
	2005 (10 มี.ย.)	นกกระจอกเทศ	H5
อังกฤษ	1963	ไก่วง	H7N3
	1979	ไก่วง	H7N7
	1991	ไก่วง	H5N1
เยอรมัน	1972	Finch (<i>Carduelis</i> sp.)	H7N1
	1979	ไก่, gulls	H7N7
	2003	ไก่	H7N7
	1966	ไก่วง	H5N9
แคนาดา	2004 (19 ก.พ.)	ไก่	H7N3
	2005 (2 มี.ย.)	ไก่วง	H3
	2005 (18 พ.ย.)	เป็ด	H5
ออสเตรเลีย	1976	ไก่	H7N7
	1985	ไก่	H7N7
	1992	ไก่	H7N3

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ประเทศ	ปี ค.ศ.	ชนิดสัตว์ปีก	subtype ของโรค
	1994	ไก่	H7N3
	1997	ไก่	H7N4
	1983 - 1984	ไก่	H5N2
สหรัฐอเมริกา (รัฐเดลาแวร์)			H7N2
รัฐเพนซิลเวเนีย	2004 (11 ก.พ.)	ไก่	H2N2
รัฐเท็กซัส			H5N2 , H7N3
รัฐแมริแลนด์			H7N2
รัฐนิวยอร์ก	2005 (16 มิ.ย.)	เป็ด	H7N2
ไอร์แลนด์	1983 - 1985	ไก่วง	H5N8
เม็กซิโก	1994 - 1995	ไก่	H5N2
ปากีสถาน	1994 - 1996	ไก่	H7N3
	2004 (6 ก.พ.)	ไก่	H7
อิตาลี	1997	ไก่	H5N2
	1999 - 2000	ไก่วง , ไก่	H7N1
ฮ่องกง	1997	ไก่	H5N1
	1999	เป็ด , ห่าน	H5N1
	2000 - 2001	เป็ด , ห่าน , ไก่	H5N1
	2002	นกน้ำ , นกฟลามิงโก	H5N1
	2003	ไก่	H5N1
	2005 (14 ม.ค.)	ไก่	H5N1
เนเธอร์แลนด์	2003	ไก่	H7N7
	2004 (18 มี.ค.ป)	ไก่	H7 , H5
เบลเยียม	2003	ไก่	H7N7
เกาหลีใต้	2003 (12 ธ.ค.)	ไก่	H5N1
เวียดนาม	2004 (8 ม.ค.)	เป็ด , ไก่ , นกกระทา	H5
	2005 (18 มิ.ย.)	ไก่	H5N1
ญี่ปุ่น	2004 (12 ม.ค.)	ไก่	H5N1
	2005 (1 ก.ค.)	ไก่	H5N2
	2005 (31 ต.ค.)	ไก่	H5N2

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ประเทศ	ปี ค.ศ.	ชนิดสัตว์ปีก	subtype ของโรค
ไต้หวัน	2004 (20 ม.ค.)	ไก่	H5N2
กัมพูชา	2004 (24 ม.ค.)	ไก่	H5N1
ลาว	2004 (27 ม.ค.)	ไก่	H5
อินโดนีเซีย	2004 (2 ก.พ.)	ไก่	H5N1
จีน	2004 (4 ก.พ.)	ไก่	H5N1
	2005 (9 มิ.ย.)	นกอพยพ	H5N1
บรูไน	2005 (10 มิ.ย.)	ไก่	H5N1
ฟิลิปปินส์	2005 (15 ก.ค.)	เป็ด, ไก่	H5
รัสเซีย	2005 (24 ก.ค.)	ไก่, ไก่วง, เป็ด, ห่าน	H5N1
คาซัคสถาน	2005 (5 ส.ค.)	เป็ด, ห่าน	H5N1
มองโกเลีย	2005 (12 ส.ค.)	นกอพยพ	H5
ตุรกี	2005 (13 ต.ค.)	ไก่วง	H5N1
โรมาเนีย	2005 (15 ต.ค.)	เป็ด	H5N1
กรีซ	2005 (17 ต.ค.)	ไก่วง	H5N1
โครเอเชีย	2005 (21 ต.ค.)	นกอพยพ	H5N1
คูเวต	2005	นกฟลามิงโก	H5N1

ที่มา : องค์การ โรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ (OIE)

การเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกในประเทศไทย

เนื่องจากโรคไข้หวัดนกเป็นโรคระบาดร้ายแรงมีอัตราการตายสูง สามารถแพร่ระบาดไปในวงกว้าง และเป็นโรคติดต่อจากสัตว์สู่คน มีผลกระทบอย่างมหาศาลต่อเศรษฐกิจของประเทศ กรมปศุสัตว์จึงดำเนินการเฝ้าระวังโรคในระยะยาว โดยดำเนินการควบคู่ไปกับการเฝ้าระวังโรคนิวคาสเซิล คือ ระบบการเฝ้าระวังเชิงรับ และเชิงรุก

1. การเฝ้าระวังเชิงรับ (Passive Surveillance) ใช้ระบบรายงานโรคที่กรมปศุสัตว์มีอยู่ คือการรายงานโรคจากพื้นที่ และรายงานโรคจากห้องปฏิบัติการ ซึ่งหากเจ้าหน้าที่พบสัตว์ปีกที่แสดงอาการป่วยตามลักษณะที่กำหนด (Case Definition) ของโรค จะรายงานด่วนไปยังกลุ่มระบาดวิทยา สำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ และ

จัดเก็บตัวอย่างส่งสถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ หรือศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตว์แพทย์
ใกล้เคียงในทันที

2. การเฝ้าระวังเชิงรุก (Active Surveillance) ดำเนินการเก็บตัวอย่างจากมาตรการเฝ้า
ระวังโรค คือ การเฝ้าระวังโรคนิวคาสเซิล และโรคไขหวัดนกในพื้นที่ส่งออก ในโรง
ฆ่าสัตว์ปีก ในนกอพยพ รวมทั้งระบบกักกันสัตว์และรับรองสุขภาพ โดยการเก็บ
ตัวอย่างจากสัตว์ปีกที่มีสุขภาพดีจากหมู่บ้านในพื้นที่ส่งออก โรงฆ่าสัตว์ หรือฟาร์มนก
ส่งออก ปริมาณการเก็บตัวอย่างเป็นไปตามหลักเกณฑ์ทางระบาดวิทยา หรือ
มาตรฐานสากล เช่น EU Guidelines for ND Sampling ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%
(งบประมาณการดำเนินการเฝ้าระวังดังกล่าวของกรมปศุสัตว์ ประมาณ 10 ล้านบาท
ต่อปี)

บทที่ 5 ผลการศึกษา

การนำเข้าไก่แช่แข็งรวม ปริมาณนำเข้าของประเทศผู้นำเข้าขึ้นอยู่กับรายได้ของคนในประเทศนั้น อัตราแลกเปลี่ยน และเดือนที่เกิดโรคไข้หวัดนกในประเทศไทย ซึ่งประมาณค่าสัมประสิทธิ์ด้วยสมการต่อไปนี้

$$\begin{aligned} QJM &= a_0 + a_1GDPJ + a_2EJ + a_3D_t \dots\dots\dots \text{สมการที่ 1} \\ QJC &= a_0 + a_1GDPJ + a_2EJ + a_3D_t \dots\dots\dots \text{สมการที่ 2} \\ QGM &= a_0 + a_1GDPG + a_2EG + a_3D_t \dots\dots\dots \text{สมการที่ 3} \\ QGC &= a_0 + a_1GDPG + a_2EG + a_3D_t \dots\dots\dots \text{สมการที่ 4} \end{aligned}$$

จากผลการวิเคราะห์ของผลกระทบของโรคไข้หวัดนกที่มีต่อปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งและไก่แปรรูปแช่แข็งของประเทศไทยไปยังตลาดหลักในเอเชียและยุโรป ได้แก่ ญี่ปุ่น และเยอรมนี โดยใช้แบบจำลองสมการถดถอยเชิงซ้อน ผ่านค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อสมการอุปสงค์ส่งออกไก่แช่แข็งของไทย และใช้ข้อมูลรายไตรมาส ตั้งแต่ปี 2543 - 2549 รวมทั้งหมด 7 ปี $n = 27$ ซึ่งมีผลการศึกษาดังนี้

5.1 ประเทศญี่ปุ่น จะศึกษา 2 กรณีคือ

5.1.1 กรณีนำเข้าไก่สดแช่แข็งจากไทย

$$\begin{aligned} QJM &= 147497.7 - 0.2499GDPJ + 268.3322EJ - 7891.54D \\ t\text{-Statistic} & \quad (1.1198) \quad (-1.0490) \quad (0.1655) \quad (-1.7772)* \end{aligned}$$

$$R^2 = 0.8506, F\text{-Statistic} = 29.8934, D.W. = 1.4593$$

* = มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 10 เปอร์เซ็นต์

โดยกำหนดให้

QJM = ปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยไปยังประเทศญี่ปุ่น (พันตัน)
 GDPJ = รายได้ประชาชาติของประชากรในประเทศญี่ปุ่น (เยน/คน)
 EJ = อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทของไทยเทียบกับเงินเยนญี่ปุ่น (บาท/100เยน)
 D = ตัวแปรหุ่นแทนเดือนที่เกิดโรคไข้หวัดนกในประเทศไทย (ในไตรมาสที่เกิดการระบาด = 1 , ปีที่ไม่มีการระบาด = 0)

ผลจากการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของสมการ พบว่า ปริมาณส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยไปยังประเทศญี่ปุ่น มีความสัมพันธ์กับตัวแปรหุ่นที่ใช้แทนเดือนที่เกิดการระบาดของโรคไข้หวัดนกในไทย ในเชิงลบ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 10 เปอร์เซ็นต์ กล่าวคือ ในช่วงเดือนที่เกิดโรคไข้หวัดนก จะทำให้ปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งไปญี่ปุ่นลดลงร้อยละ 7,891.54 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้

ปริมาณส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยมีความสัมพันธ์ กับ รายได้ประชาชาติของประชากรประเทศญี่ปุ่นในเชิงลบ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งหมายความว่า รายได้ประชาชาติของประชากรในญี่ปุ่น ไม่สามารถอธิบายปริมาณส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยไปยังญี่ปุ่นได้ เพราะมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 30 เปอร์เซ็นต์

ปริมาณส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทย มีความสัมพันธ์กับอัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทของไทยเทียบกับเงินเยนในเชิงบวก อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งหมายความว่า อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทของไทยเทียบกับเงินเยน ไม่สามารถอธิบายปริมาณส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยไปญี่ปุ่นได้

สมการนี้ มีตัวแปรอิสระ คือ รายได้ประชาชาติ อัตราแลกเปลี่ยน และตัวแปรหุ่น ซึ่งสามารถอธิบายผลการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยไปญี่ปุ่นได้คิดเป็นร้อยละ 85.06 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 1 เปอร์เซ็นต์ ($F = 29.8934$) โดยมีค่า $D.W. = 1.4593$ ซึ่งอยู่ในช่วงที่ไม่สามารถอธิบายได้ว่า ไม่มีปัญหา autocorrelation หรือ สหสัมพันธ์เชิงอนุกรมเวลาหรือไม่

5.1.2 กรณีการนำเข้าไก่แปรรูปจากไทย

QJC	=	-19027.30	+	0.0556GDPJ2	+	632.5182EJ	-	2063.842D
t-Statistic		(-0.2400)		(0.7010)		(0.5458)		(0.4544)

$R^2 = 0.7557$, $F\text{-Statistic} = 16.2422$, $D.W. = 1.9775$

โดยกำหนดให้

QJC = ปริมาณการส่งออกไก่แปรรูปแช่แข็งของไทยไปยังประเทศญี่ปุ่น (พันตัน)

ส่วนตัวแปร GDPJ, EJ และ DJ มีความหมายเช่นเดียวกับในสมการที่ 1

ผลจากการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของสมการ พบว่า ปริมาณส่งออกไก่แปรรูปของไทยไปประเทศญี่ปุ่นมีความสัมพันธ์กับ รายได้ประชาชาติของประชากรในญี่ปุ่น และ อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทของไทยเทียบกับเงินเยน ในเชิงบวกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งหมายความว่า รายได้ประชาชาติของประชากรในญี่ปุ่น และอัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทของไทยเทียบกับเงินเยน ไม่สามารถอธิบายปริมาณส่งออกไก่แปรรูปของไทยไปญี่ปุ่นได้

ปริมาณส่งออกไก่แปรรูปของไทยไปยังญี่ปุ่น มีความสัมพันธ์กับ ตัวแปรหุ่นที่ชี้แทนช่วงเดือนที่เกิดการระบาดของโรคไข้หวัดนกในไทยในเชิงลบ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งหมายความว่า ช่วงที่เกิดการระบาดของโรคไข้หวัดนกในไทยไม่สามารถอธิบายปริมาณส่งออกไก่แปรรูปของไทยไปญี่ปุ่นได้

สมการนี้ มีตัวแปรอิสระคือ รายได้ประชาชาติ อัตราแลกเปลี่ยน และตัวแปรหุ่นซึ่งสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของปริมาณส่งออกไก่แปรรูปของไทยไปญี่ปุ่น ได้คิดเป็นร้อยละ 75.57 และไม่มีปัญหา autocorrelation

5.2 ประเทศเยอรมนี จะศึกษา 2 กรณีคือ

5.2.1 กรณีการนำเข้าไก่สดแช่แข็งจากไทย

$$\begin{array}{l} \text{QGM} = 177105.9 - 350.8304\text{GDPG} + 233.4046\text{EG} - 2589.551\text{DG} \\ \text{t-Statistic} \quad (4.7758) \quad (-4.4853)^{***} \quad (1.9187)^* \quad (-1.2691) \end{array}$$

$$R^2 = 0.7632, F\text{-Statistic} = 16.9285, D.W. = 1.8996$$

*** = มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 1 เปอร์เซ็นต์

* = มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 10 เปอร์เซ็นต์

โดยกำหนดให้

QGM = ปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยไปยังประเทศเยอรมนี (พันตัน)

GDPG = รายได้ประชาชาติของประชากรในประเทศเยอรมนี (เยน/คน)

EG = อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทของไทยเทียบกับเงินยูโร (บาท/ยูโร)

D = ตัวแปรหุ่นแทนเดือนที่เกิดโรคไข้หวัดนกในประเทศไทย (ในไตรมาสที่เกิดการระบาด = 1 , ปีที่ไม่มีการระบาด = 0)

ผลจากการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของสมการ พบว่า ปริมาณส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยไปยังเยอรมนี มีความสัมพันธ์กับ รายได้ประชาชาติของประชากรในเยอรมนีในเชิงลบ

และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 1 เปอร์เซนต์ กล่าวคือ ถ้าหากรายได้ประชาชาติของเยอรมนีเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้ประเทศเยอรมนีนำเข้าเนื้อไก่สดแช่แข็งจากไทยลดลงร้อยละ 350.83 หมายความว่า ในสายตาของคนเยอรมนี มองไก่สดแช่แข็งเป็นสินค้าด้อย (Inferior Goods) ถ้าคนเยอรมนีมีรายได้สูงขึ้นจะลดการบริโภคเนื้อไก่สดแช่แข็งลง

ปริมาณส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยไปยังเยอรมนี มีความสัมพันธ์กับ อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทของไทยเทียบกับเงินยูโรในเชิงบวก และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 10 เปอร์เซนต์ กล่าวคือ เมื่ออัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทของไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 แสดงว่า ค่าเงินบาทลดลง เงินยูโรแข็งค่าขึ้น สินค้าไก่สดแช่แข็งของไทยถูกลงในสายตาของผู้ซื้อจากเยอรมนี ทำให้ปริมาณส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 233.40

ปริมาณส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยไปยังเยอรมนี มีความสัมพันธ์กับ ตัวแปรหุ่นที่ใช้แทนช่วงเดือนที่เกิดการระบาดของโรคไข้หวัดนกในไทยในเชิงลบ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งหมายความว่า ในช่วงที่เกิดการระบาดของโรคไข้หวัดนกในไทย ไม่สามารถอธิบายปริมาณส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยไปเยอรมนีได้

สมการนี้ มีตัวแปรอิสระคือ รายได้ประชาชาติ อัตราแลกเปลี่ยน และตัวแปรหุ่นซึ่งสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของปริมาณส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยไปเยอรมนีได้คิดเป็นร้อยละ 76.32 และไม่มีปัญหา autocorrelation

5.2.2 กรณีการนำเข้าไก่แปรรูปจากไทย

$$\begin{array}{l} \text{QGC} = -17991.80 + 37.0659\text{GDPG} + 14.2691\text{EG} + 81.2806\text{DG} \\ \text{t-Statistic} \quad (-7.0522) \quad (6.9471)^{***} \quad (1.8109)^* \quad (0.4657) \end{array}$$

$$R^2 = 0.8749, F\text{-Statistic} = 36.7240, D.W. = 1.9500$$

*** = มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 1 เปอร์เซนต์

* = มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 10 เปอร์เซนต์

โดยกำหนดให้

QGC = ปริมาณการส่งออกไก่แปรรูปของไทยไปยังประเทศเยอรมนี (พันตัน)

ส่วนตัวแปร GDPG, EG และ D มีความหมายเช่นเดียวกับในสมการที่ 3

ผลจากการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของสมการ พบว่า ปริมาณส่งออกไก่แปรรูปของไทยไปยังประเทศเยอรมนี มีความสัมพันธ์กับ รายได้ประชาชาติของประชากรเยอรมนีในเชิงบวก และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 1 เปอร์เซนต์ กล่าวคือ ถ้ารายได้ประชาชาติของประชากรใน

เยอรมนีเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้ปริมาณส่งออกไก่แปรรูปของไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 37.06 หมายความว่า ในสายตาของคนเยอรมนี สินค้าไก่แปรรูปของไทยเป็นสินค้าปกติ (Normal Goods) เมื่อคนเยอรมนีมีรายได้สูงขึ้น จะบริโภคไก่แปรรูปเพิ่มขึ้น

ปริมาณส่งออกไก่แปรรูปของไทยไปยังเยอรมนี มีความสัมพันธ์กับ อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทของไทยเทียบกับเงินยูโร ในเชิงบวก และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 10 เปอร์เซ็นต์ กล่าวคือ เมื่ออัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทของไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 แสดงว่า ค่าเงินบาทลดลง เงินยูโร แข็งค่าขึ้น สินค้าไก่แปรรูปของไทยถูกลงในสายตาของผู้ซื้อจากเยอรมนี ทำให้ปริมาณส่งออกไก่แปรรูปของไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.26

ปริมาณส่งออกไก่แปรรูปของไทยไปยังเยอรมนี มีความสัมพันธ์กับ ตัวแปรหุ่นที่ใช้แทนช่วงเดือนที่เกิดการระบาดของโรคไข้หวัดนกในไทยในเชิงบวก อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งหมายความว่าในช่วงที่เกิดการระบาดของโรคไข้หวัดนกในไทย ไม่สามารถอธิบายปริมาณส่งออกไก่แปรรูปของไทยไปยังเยอรมนีได้

สมการนี้ มีตัวแปรอิสระคือ รายได้ประชาชาติ อัตราแลกเปลี่ยน และตัวแปรหุ่น ซึ่งสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของปริมาณส่งออกไก่แปรรูปของไทยไปเยอรมนีได้ คิดเป็นร้อยละ 87.49 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 1 เปอร์เซ็นต์ ($F = 36.7240$) โดยมีค่า $D.W. = 1.95$ ซึ่งอยู่ในช่วงที่อธิบายได้ว่าไม่มีปัญหา autocorrelation

จากการวิเคราะห์ผลการศึกษข้างต้น อาจสรุปผลการศึกษาได้ตามตารางที่ 5.1 ดังนี้

ตารางที่ 5.1 สรุปผลการศึกษาทางสถิติ

ตัวแปร	ไก่สดแช่แข็ง		ไก่แปรรูป	
	J	G	J	G
GDP	X	99%	X	99%
E	X	90%	X	90%
D	90%	X	X	X

หมายเหตุ สัญลักษณ์แทนชื่อประเทศ ดังนี้

J แทน ประเทศญี่ปุ่น

G แทน ประเทศเยอรมนี

นโยบายของรัฐที่เกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก

1) มาตรการช่วยเหลือเกษตรกรของภาครัฐ

รัฐบาลได้มีมาตรการให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรผ่านกระทรวงต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

1. ให้มีการชดเชยให้แก่เกษตรกรที่ถูกล่าลายสัตว์ปีกตามความจริง โดยให้มีทางเลือกในการชดเชยให้เป็นเงินสด หรือขอรับเป็นปัจจัยการผลิต
2. ให้มีการผ่อนผันการชำระคืนเงินกู้ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยให้เกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากมาตรการป้องกันโรคระบาด
3. ให้มีการพิจารณาความช่วยเหลือ เพื่อบรรเทาผลกระทบอันเนื่องมาจากสูญเสียรายได้ในระหว่างการเฝ้าระวังเพื่อป้องกันโรคระบาด

กระทรวงอุตสาหกรรม

1. กรณีเกษตรกรกู้เงินจากธนาคาร หรือสถาบันการเงินเฉพาะหนี้ที่เกิดจากการลงทุนเลี้ยงสัตว์ปีก และได้รับความเสียหายจากภาวะโรคระบาด จะขอพักการชำระดอกเบี้ยและขยายเวลาชำระเงินต้นออกไป 6 เดือน โดยรัฐจะชดเชยเงินให้เป็นระยะเวลา 6 เดือน
2. ใช้มาตรการช่วยเหลือผู้ประกอบการตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 มูลค่าประมาณ 3,185,000 บาท
  - 2.1 ช่วยเหลือยกเว้นค่าธรรมเนียมรายปีของโรงงานจำนวน 5 ปี ในปีพ.ศ. 2547 – 2551
  - 2.2 ช่วยเหลือยกเว้นค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน 5 ปี ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2547 – 2551
  - 2.3 ช่วยเหลือยกเว้นค่าธรรมเนียมจดทะเบียนกรรมสิทธิ์เครื่องจักรเพื่อใช้ในการแปลง สินทรัพย์เป็นทุน เพื่อนำไปขอสินเชื่อกับสถาบันการเงิน
  - 2.4 ให้ความร่วมมือกับกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในการตรวจสอบ เอกสารใบนำเข้าสัตว์ปีก และส่งออกผลิตภัณฑ์สัตว์ปีกของผู้ประกอบการ
3. ใช้มาตรการให้การสนับสนุนโดยผ่าน SMEs Bank
  - 3.1 ยืดเวลาในการชำระหนี้คืน 6 เดือน โดยไม่คิดดอกเบี้ยและไม่มีค่าปรับ (มูลค่าประมาณ 300 ล้านบาท)
  - 3.2 ให้วงเงินสินเชื่อผู้ประกอบการเลี้ยงสัตว์ปีกในการสร้างระบบ EVAP เพื่อป้องกันเหตุที่จะเกิดต่อไปในภาคหน้า

ทั้งนี้ในการดำเนินการตามมาตรการข้อ 3.1 และ 3.2 นั้น กระทรวงอุตสาหกรรมขอเสนอให้เป็นการดำเนินการแบบ PSA (Public Service Account)

กระทรวงสาธารณสุข

เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2547 คณะรัฐมนตรีอนุมัติเงินงบกลาง รายการเงินสำรองจ่าย เพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นจำนวน 285,500,000 บาท ตามที่กระทรวงสาธารณสุขเสนอเพื่อการดำเนินโครงการลดผลกระทบทางเศรษฐกิจจากโรคติดเชื้อเกิดใหม่ เช่น โรค SARS หรือไข้หวัดนกใหม่ โดยการพัฒนาขีดความสามารถของระบบการแพทย์ และสาธารณสุขของประเทศให้สามารถทำการตรวจสอบ วินิจฉัย รักษา และควบคุมมิให้เกิดการระบาดของโรคทั้งในโรงพยาบาลและในชุมชนให้ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

2) มาตรการการป้องกันควบคุมโรคในสัตว์

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 ดำเนินการควบคุมการระบาดของโรคไข้หวัดนก ดังนี้

1. การควบคุมการระบาดของเชื้อ

1.1 ในฟาร์มที่ระบาดต้องทำลายสัตว์ปีกทั้งหมด รวมทั้งสัตว์ปีกในพื้นที่ควบคุมในรัศมี 1-5 กิโลเมตร โดยรัฐบาลสนับสนุนค่าชดเชยซากให้แก่เกษตรกร ผู้ทำหน้าที่ทำลายสัตว์ต้องสวมอุปกรณ์ป้องกันร่างกาย เช่น หน้ากาก ถุงมือ ฯ และหมั่นล้างมือบ่อย ๆ

1.2 ซากไก่ เป็ด ไช้ รวมทั้งมูลสัตว์ในพื้นที่ระบาด ต้องทำลายทั้งหมดอย่างถูกสุขลักษณะ(ฝังหรือเผา) ห้ามนำมาบริโภค หรือนำไปทำปุ๋ยหรือเลี้ยงสัตว์ พบว่า แมวและเสือกินซากไก่ดิบ ๆ ติดเชื้อไวรัสนี้และมีอาการรุนแรง

1.3 ในพื้นที่เคยเกิดโรคระบาด ห้ามนำสัตว์ปีกเข้ามาเลี้ยงใหม่จนกว่าจะตรวจสอบไม่พบการติดเชื้อเป็นเวลาอย่างน้อย 21 วัน และพิจารณาแล้วว่าไม่มีการเสี่ยงต่อการระบาดซ้ำ โดยเฉพาะต้องมีการปรับปรุงมาตรฐานฟาร์มด้านสุขาภิบาลที่เคร่งครัดก่อน

1.4 มีโปรแกรมควบคุมพาหะของโรค เช่น แมลง สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม หนู และนก เนื่องจากสัตว์เหล่านี้จะเป็นตัวนำพาเชื้อโรคจากอุจจาระของสัตว์ป่วยไปยังที่ต่าง ๆ ได้

1.5 ป้องกันการสะสมของแหล่งน้ำภายในฟาร์ม ซึ่งเพิ่มปริมาณของนกที่เคลื่อนย้ายเข้ามา และมีโอกาสเป็นสื่อให้การแพร่กระจายของโรคขยายวงออกไป

1.6 ให้สุศึกษา และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กับประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มเลี้ยงให้มีความรู้ความเข้าใจถูกต้อง และให้ความร่วมมือในการควบคุมป้องกันโรค โดยเฉพาะการปฏิบัติตามกฎหมาย เช่น ไม่นำสัตว์ออกนอกพื้นที่ระบาดโดยเด็ดขาด

2. การควบคุมการเคลื่อนย้าย

2.1 ห้ามเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและเผ่าระวางการติดเชื้อในพื้นที่ควบคุมรัศมี 50 กิโลเมตร

2.2 จัดระบบควบคุมการเข้า-ออกฟาร์มของบุคคลภายนอกและบุคคลภายในฟาร์ม

2.3 ลดการเคลื่อนย้ายระหว่างภายในฟาร์มและภายนอกฟาร์ม โดยใช้ระบบสื่อสารทางโทรศัพท์และโทรสาร

2.4 ใช้มาตรการทำลายเชื้อโรคของคนที่เข้า-ออกฟาร์ม

3. การรักษาสุขอนามัย โดยใช้มาตรการทำลายเชื้อโรคในฟาร์มที่เกิดโรคหรือควบคุมให้เกษตรกรดำเนินการ ทำลายเชื้อโรคคังนี ยานพาหนะ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ในโรงเรือน โรงเรือน ถาดไข่ ไข่ และติดตามการทำลายเชื้อโรคในพื้นที่เสี่ยงต่อโรคระบาด เช่น โรงฆ่าสัตว์ สถานที่รับซื้อสัตว์ปีก

กรมปศุสัตว์ ได้กำหนดมาตรการสำหรับเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่และผู้เกี่ยวข้อง ที่ควรปฏิบัติไว้ อาทิเช่น มาตรการสำหรับฟาร์มไก่เนื้อและไก่ไข่ ,มาตรการสำหรับฟาร์มไก่พื้นเมือง ซึ่งสอดคล้องกับมาตรการป้องกันควบคุมโรคในสัตว์ ส่วนโรงฆ่าสัตว์ปีก ต้องงดซื้อสัตว์ปีกป่วยเข้ามา ถ้าสัตว์ปีกหรือเครื่องในมีความผิดปกติให้รีบแจ้งเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ทันที ซึ่งกรมปศุสัตว์ได้กำหนดมาตรการควบคุมโรงฆ่าสัตว์และโรงงานแปรรูปเนื้อสัตว์ปีก ดังนี้

1. ขึ้นทะเบียน โรงฆ่าสัตว์และโรงงานแปรรูปทั้งหมด
2. ปรับปรุงกฎหมายเดิมให้ครอบคลุมโรงฆ่าสัตว์ปีก (อยู่ระหว่างการพิจารณาของกรม.)
3. ปรับปรุงโรงฆ่าสัตว์ปีกและการฆ่าสัตว์ปีกให้ถูกต้องตามกฎหมาย
4. ควบคุมการส่งสัตว์จากฟาร์มเข้าสู่โรงฆ่าสัตว์ โดยให้นำสัตว์จากฟาร์มที่ได้รับรองมาตรฐานและมีใบรับรองของสัตว์แพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม
5. โรงฆ่าทุกโรงต้องมีพนักงานเจ้าหน้าที่ และพนักงานตรวจโรคสัตว์ (ซึ่งควรเป็นสัตว์แพทย์)
6. การขนส่งซากสัตว์จากโรงฆ่าสัตว์ไปยังสถานที่จำหน่ายต้องถูกสุขอนามัย (ใช้รถห้องเย็น)
7. โรงฆ่าสัตว์ใดที่ไม่ดำเนินการปรับปรุงหรือไม่มีมาตรฐานต้องหยุดดำเนินการฆ่าสัตว์ทั้งหมด
8. ปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับโรงฆ่าสัตว์

3) มาตรการป้องกันควบคุมโรคในคน

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2523 ประกาศให้โรคไข้หวัดใหญ่ รวมทั้งไข้หวัดใหญ่จากสัตว์ เป็นโรคติดต่อที่ต้องแจ้งความ และได้กำหนดมาตรการป้องกันควบคุมการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนกในคน ซึ่งประกอบด้วย

3.1 การแจ้งเตือนสถานการณ์และพื้นที่ระบาด และการสุกศึกษาประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อทุกชนิด และโดยกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขที่ออกเยี่ยมบ้านทุกหลังคาเรือนทั่วประเทศ

3.2 การเฝ้าระวังโรคเชิงรุกเพื่อค้นหาผู้ป่วยผู้สัมผัสสัตว์ปีกในพื้นที่เกิดโรคระบาด

3.3 การป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาล ต้องแยกรักษาผู้ป่วยอย่างถูกต้องโดยเร็วที่สุด หากต้องเคลื่อนย้ายผู้ป่วยออกนอกห้องต้องสวมหน้ากากอนามัยทุกครั้ง ห้ามแพทย์หรือญาติที่เป็นหวัดเยี่ยมผู้ป่วย หากจะเข้าใกล้ผู้ป่วยน้อยกว่า 3 ฟุตต้องสวมหน้ากากอนามัยทุกครั้ง ผู้ที่เข้าไปดูแลผู้ป่วยต้องสวมถุงมือ เสื้อคลุมทุกครั้ง และถอดออกเมื่อออกนอกห้อง ล้างมือก่อนและหลังสัมผัสผู้ป่วยทุกครั้ง ผู้ป่วยโรคไข้หวัดนกจำเป็นต้องได้รับยาต้านไวรัสภายใน 48 ชั่วโมง

3.4 การเผยแพร่คำแนะนำ วิธีป้องกันการติดเชื้อสำหรับประชาชน ประชาชนทั่วไป ควรติดตามสถานการณ์การระบาดของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกระทรวงสาธารณสุขอย่างใกล้ชิด ควรช่วยกันเฝ้าระวังการระบาดในสัตว์ปีก โดยเฉพาะไก่ เป็ดที่เลี้ยงอยู่ตามบ้าน และระมัดระวังเด็กไม่ให้ไปสัมผัสสัตว์ปีกหรือสิ่งแวดล้อมที่อาจปนเปื้อนเชื้อ ควรรีบแจ้งเจ้าหน้าที่เมื่อพบสัตว์ปีกตายผิดปกติ เพื่อขอรับคำแนะนำรวมทั้งวิธีการเก็บตัวอย่างส่งตรวจที่ปลอดภัย ต้องไม่จับต้องสัตว์ปีกด้วยมือเปล่า ควรใช้ถุงมือยางหรือถุงมือพลาสติก และกำจัดซากสัตว์ปีกตัวอื่น ๆ ที่เหลือ โดยนำไปฝังให้ลึกอย่างน้อย 1 เมตร หรือนำไปเผา และต้องรีบล้างมือด้วยน้ำและสบู่ทันทีที่ทำงานเสร็จ ผู้ที่มีไข้สูงและมีประวัติสัมผัสสัตว์ปีกที่ป่วยหรือตาย ต้องรีบไปพบแพทย์ทันที

4) มาตรการช่วยเหลือฟื้นฟูเกษตรกร และผู้ประกอบการสัตว์ปีก ได้แก่

1. การชดเชยและช่วยเหลือเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีก คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบเมื่อมกราคม 2547 ในแนวทางการชดเชยและช่วยเหลือเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีก โดยขยายการให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรที่ได้รับความเสียหาย นับตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2546

ในระยะแรก จะจ่ายเป็นเงินค่าชดเชยและเงินช่วยเหลือตามมติคณะรัฐมนตรีให้แก่เกษตรกร โดยขณะนี้ ได้โอนเงินให้จังหวัดที่ขอเงินชดเชยแล้ว 5,287 ล้านบาท (จนถึงตุลาคม 2548)

ในระยะที่สองจนถึงเดือนกรกฎาคม 2548 ให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรเป็นค่าชดใช้จากการทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาดหรือสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาดในอัตราร้อยละ 75 ของราคาสัตว์ซึ่งอาจขายได้ในตลาดท้องถิ่นก่อนเกิดโรคระบาด โดยขณะนี้ได้ดำเนินการไปแล้วเป็นเงิน 195.1 ล้านบาท

มาตรการในปัจจุบัน ณ พฤศจิกายน 2548 กระทรวงการคลัง ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคารออมสิน SME Bank สมาคมธนาคารไทย และกรมปศุสัตว์ ได้ประชุมขอความช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากโรคไข้หวัดนก มีข้อสรุปและมติดังนี้

1.1 มอบหมายให้ SME Bank รับประเด็นให้ความช่วยเหลือเกษตรกร ร่วมกับธนาคารอาคารสงเคราะห์ และธนาคารออมสิน ตามประเภทของเกษตร

1.2 มอบให้กรมปศุสัตว์ไปพิจารณาส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีกทั้งระบบเข้าสู่ระบบการเลี้ยงแบบโรงเรือนปิดทั้งระบบ

1.3 มอบหมายให้กระทรวงการคลัง ประสานงานกับธนาคารแห่งประเทศไทย ขยายเวลาให้ความช่วยเหลือออกไปอีก เช่นเดียวกับกรณีพิบัติ ให้ความช่วยเหลือทั้งเกษตรกรที่สัตว์เลี้ยงถูกทำลายและเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีกอื่นที่ต้องการเลี้ยงสัตว์ปีกเข้าสู่ระบบโรงเรือนปิด และขยายวงเงินสินเชื่อเพื่อการนี้เพิ่มเติม

2. การช่วยเหลือผู้ประกอบการสัตว์ปีกที่ได้รับผลกระทบจากโรคระบาดสัตว์ปีกที่ผ่านมา

2.1 กระทรวงแรงงาน โดยคณะกรรมการประกันสังคมขยายเวลาการส่งเงินสมทบประกันสังคมออกไป และให้กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ให้ความช่วยเหลือในการศึกษาวิธีการสร้างโรงเรือนแบบปิด รวมทั้งประเมินวิธีการสร้างและประเมินราคาตามกำหนดแนวทางการกู้เงินจาก SML และ SME

2.2 ประเทศญี่ปุ่นได้ส่งเจ้าหน้าที่จำนวน 4 คน มาตรวจรับรองโรงงานเนื้อไก่-เป็ดปรุงสุกของไทย และผ่านการรับรองสามารถส่งออกได้ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2547 จำนวน 22 แห่ง

2.3 ประเทศเกาหลีใต้ ได้ส่งเจ้าหน้าที่มาตรวจรับรองโรงงานผลิตเนื้อไก่-เป็ดปรุงสุกของไทย และประกาศรับรองโรงงานผลิตเนื้อไก่-เป็ดปรุงสุกของไทยเมื่อเดือนมิถุนายน 2547 จำนวน 7 โรงงาน

2.4 การแก้ไขปัญหาการส่งออกเนื้อไก่ปรุงสุก ที่ทางสมาคมผู้ผลิตและส่งออกไก่ปรุงสุกเสนอให้รัฐบาลช่วยขยายตลาดส่งออก และสร้างความเชื่อมั่นแก่ประเทศนำเข้าไก่ในกรรมวิธีผลิตไก่แปรรูปของไทยให้มากขึ้น

บทที่ 6

สรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 สรุป

ประเทศไทยส่งออกไก่แช่แข็งเป็นอันดับ 4 ของโลก รองจากสหรัฐอเมริกา บราซิล และสหภาพยุโรป และมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด ไก่แช่แข็งที่ส่งออกประกอบด้วยไก่สดแช่แข็งและไก่แปรรูป โดยมีโครงสร้างการส่งออกของไก่สดแช่แข็ง และไก่แปรรูป เป็น 70 : 30 ในปี 2546 ไทยหันมาส่งออกไก่แปรรูปมากขึ้นโดยเฉพาะในตลาด EU เนื่องจากหลีกเลี่ยงการกีดกันทางการค้าในเนื้อไก่สด ทำให้ตลาด EU เช่น เนเธอร์แลนด์ มีสัดส่วนการส่งออกไก่สดแช่แข็งและไก่แปรรูปเป็น 40 : 60 ในปี 2547 และ 2548 ซึ่งเป็นปีที่เกิดการระบาดของโรคไข้หวัดนกในไทย ส่งผลให้ไทยส่งออกไก่แช่แข็งลดลงอย่างมาก กล่าวคือส่งออกได้ 217,720 ตัน และ 263,483 ตัน ตามลำดับ ลดลงจากปี 2546 ที่ส่งออกได้ 485,509 ตัน คิดเป็น ลดลงร้อยละ 55 และ 45 ตามลำดับ ส่งผลให้สัดส่วนการส่งออกไก่สดแช่แข็ง และไก่แปรรูป ต้องปรับเปลี่ยนเป็น 10 : 90 การส่งออกไก่แปรรูปมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 33 โดยเฉพาะในประเทศอังกฤษ นำเข้าไก่ปรุงสุกเพิ่มขึ้นร้อยละ 50 และมีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่อง เป็นผลมาจากการที่ผู้ส่งออกไทยได้ปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิต เพื่อเน้นการส่งออกไก่แปรรูป โดยได้นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการผลิตจากการที่โรงงานแปรรูปของไทย ได้รับการรับรองด้านสุขอนามัยจากประเทศญี่ปุ่น และเกาหลีได้เพิ่มขึ้น ในขณะที่ส่งออกไก่สดแช่แข็งลดลงถึงร้อยละ 90 จนกระทั่งในปี 2548 และ 2549 ไทยไม่สามารถส่งออกไก่สดแช่แข็งได้ทั้งในตลาดเอเชียและยุโรป

จากการศึกษาผลกระทบจากการระบาดของโรคไข้หวัดนก ต่อการส่งออกไก่แช่แข็งของไทยไปยังตลาดหลักในเอเชียและยุโรป สรุปผลได้ดังนี้

6.1.1 ประเทศญี่ปุ่น

ผลการวิเคราะห์อุปสงค์ส่งออกไก่แช่แข็งของไทยไปประเทศญี่ปุ่น พบว่า ปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยไปประเทศญี่ปุ่น ขึ้นอยู่กับช่วงที่เกิดการระบาดของโรคไข้หวัดนกในไทยโดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 90 กล่าวคือ เมื่อเกิดการระบาดของโรคไข้หวัดนกในไทย จะทำให้ญี่ปุ่นนำเข้าไก่สดแช่แข็งจากไทยลดลง ส่วนการส่งออกไก่แปรรูปของไทย พบว่าตัวแปรทั้ง 3 ได้แก่ รายได้ประชาชาติของประชากรญี่ปุ่น อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทของไทยเทียบ

กับเงินเยน และตัวแปรหุ่นที่ใช้แทนเดือนที่เกิดการระบาดของโรคไข้หวัดนกในไทย ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติคือ ไม่สามารถอธิบายได้ว่าตัวแปรทั้ง 3 มีผลกระทบต่อปริมาณนำเข้าไก่แปรรูปของญี่ปุ่นหรือไม่ จึงควรศึกษาปัจจัยในด้านอื่น ๆ ที่มีผลต่อปัจจัยการนำเข้าไก่แปรรูป เช่น รสนิยมวัฒนธรรมการบริโภค เป็นต้น

6.1.2 ประเทศเยอรมนี

ผลการวิเคราะห์อุปสงค์ส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยไปยังประเทศเยอรมนี พบว่า เมื่อคนเยอรมนีมีรายได้สูงขึ้น จะบริโภคไก่สดแช่แข็งลดลง จากผลการศึกษาทางสถิติ มีนัยสำคัญที่ระดับ 99 นั่นคือ ในสาขาของคนเยอรมนี ไก่สดแช่แข็งเป็นสินค้าด้อย (Inferior Goods) แต่อัตราแลกเปลี่ยนเงินไทยเทียบกับเงินยูโร มีนัยสำคัญที่ระดับ 90 กล่าวคือ ถ้าเงินยูโรแข็งค่าขึ้น จะนำเข้าสินค้าไก่สดแช่แข็งเพิ่มขึ้น ส่วนสินค้าไก่แปรรูป พบว่าในสาขาของคนเยอรมนี มองไก่แปรรูปเป็นสินค้าปกติ (Normal Goods) จากผลการศึกษาทางสถิติ มีนัยสำคัญที่ระดับ 99 กล่าวคือ ถ้าคนเยอรมนีมีรายได้สูงขึ้น จะบริโภคไก่แปรรูปเพิ่มขึ้น และถ้าเงินยูโรแข็งค่าขึ้น จะนำเข้าไก่แปรรูปจากไทยเพิ่มขึ้น แต่การระบาดของโรคไข้หวัดนกไม่สามารถอธิบายได้ว่ามีผลกระทบต่อปริมาณส่งออกไก่สดแช่แข็งและไก่แปรรูปไปยังเยอรมนีหรือไม่

6.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับนโยบาย

6.2.1 ผลกระทบของโรคไข้หวัดนกเป็นปัญหาสำคัญระดับโลก สิ่งที่สำคัญในขณะนี้คือ จะต้องเร่งสร้างความมั่นใจในด้านความปลอดภัยด้านอาหาร (Food Safety) โดยรัฐบาลต้องส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการฟื้นฟูและพัฒนาระบบการเลี้ยงสัตว์ปีกของประเทศไทยในระยะยาวอย่างครบวงจร เช่น การกำหนดมาตรฐานฟาร์ม การเพิ่มขีดความสามารถในการเฝ้าระวังในเขตพื้นที่เสี่ยง ให้มีการร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศและประเทศที่มีปัญหาทางด้านการระบาดของโรคไข้หวัดนก เพื่อพัฒนาทางด้านการวิจัยและด้านเทคโนโลยีในการป้องกันโรคระบาดของโรคไข้หวัดนกในอนาคต

6.2.2 รัฐบาลควรเร่งรณรงค์โดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีกทั้งระบบเข้าสู่ระบบการเลี้ยงแบบโรงเรือนปิด หรือระบบปรับอากาศ (Evaporative Cooling System (EVAP)) โดยให้วงเงินสนับสนุนที่เพียงพอ และดอกเบี้ยต่ำ เนื่องจากเป็นระบบการเลี้ยงที่มีประสิทธิภาพสูง สามารถควบคุมสภาพแวดล้อมได้ส่งผลให้มีผลผลิตดีขึ้น ซึ่งปัจจุบันทั้งไก่เนื้อและไก่ไข่ ได้ทยอยเปลี่ยนเป็นระบบการเลี้ยงแบบ EVAP

6.2.3 รัฐบาลควรแก้ไขปัญหาคาการส่งออกไก่แปรรูป หรือเนื้อไก่ปรุงสุก โดยหาช่องทางขยายตลาดในการส่งออกไก่ปรุงสุกนอกเหนือจากตลาดที่มีอยู่เดิม เนื่องจากสภาวะด้านการ

ส่งออกมีการแข่งขันสูงระหว่างประเทศผู้ส่งออกไก่แปรรูปในตลาดต่างประเทศ รวมทั้งมีข้อกำหนดที่เข้มงวดในบางประเทศเพื่อรักษาผลประโยชน์ของประเทศผู้นำเข้าเอง และรัฐบาลควรช่วยเร่งรัดรัฐบาลญี่ปุ่น ให้ส่งเจ้าหน้าที่มาตรวจรับรองโรงงานที่ผลิตและส่งออกไก่ปรุงสุกที่ยังไม่ตรวจรับรอง เพื่อให้สามารถส่งออกไก่ปรุงสุกได้ตามมาตรฐานที่ยอมรับ

6.2.4 การเพิ่มความรู้ ทักษะ และจิตสำนึกด้านการจัดการฟาร์ม และการควบคุมป้องกันโรคระบาด โดยจัดให้มีการอบรมเกษตรกรเลี้ยงสัตว์ หรือผู้ประกอบการสัตว์ปีกอย่างต่อเนื่องทุกปี อบรมเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบด้านการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ปีก และเจ้าหน้าที่ตรวจสอบรับรองมาตรฐานฟาร์ม

6.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานวิจัยครั้งต่อไป

6.3.1 ศึกษาผลกระทบของโรคไข้หวัดนกต่อปริมาณส่งออกของสัตว์ปีกประเภทอื่น เช่น เป็ด หรือ ห่าน เนื่องจากเป็นสินค้าส่งออกอันดับรองจากไก่แช่แข็ง เพื่อขยายตลาดส่งออกจากที่มีมูลค่าส่งออกเดิมประมาณร้อยละ 5 ของมูลค่าส่งออกปศุสัตว์ทั้งประเทศ

6.3.2 ศึกษาถึงแหล่งรังโรค หรือพาหะของโรคในสัตว์ปีก เช่น นกน้ำ หรือเป็ดป่า ซึ่งมีความต้านทานต่อเชื้อโรคโดยไม่แสดงอาการป่วย เพื่อหาแนวทางป้องกันและกำจัดเชื้อโรคไข้หวัดนก รวมถึงศึกษาเกี่ยวกับไก่นกที่ยังเป็นประเด็นพาหะนำโรคด้วยเช่นกัน

ด

ร

บรรณานุกรม

ค

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

อุดม เกิดพิบูลย์. (2543). **ทฤษฎีและนโยบายการค้าระหว่างประเทศ**. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิทยานิพนธ์

จีระนัย ประทีป. (2544). **การวิเคราะห์การส่งออกของผลิตภัณฑ์ไก่แปรรูปแช่แข็งของไทยในตลาดโลกและตลาดญี่ปุ่น**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาธุรกิจ การเกษตร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ดาปี วัชรางกูร. (2545). **การวิเคราะห์อุปทานส่งออกและอุปสงค์นำเข้าไก่สดแช่แข็งของไทยในตลาดญี่ปุ่นและเยอรมนี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาธุรกิจ การเกษตร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นิติต ชีรสุมพิมล. (2538). **การวิเคราะห์ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการส่งออกของประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ปรีชา โปธาธนาพงษ์. (2545). **ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งของประเทศไทยไปประเทศสหรัฐอเมริกา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ ธุรกิจ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พีระ ตั้งสุนาวรรณ. (2545). **การวิเคราะห์ผลกระทบของมาตรการกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภายใต้ที่มีต่อการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยไปตลาดสหภาพยุโรป กรณีศึกษาสินค้าตัดแต่ง พันธุ์กรรม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาธุรกิจการเกษตร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เพ็ญศรี คำเจริญ. (2544). **การศึกษาความสามารถในการส่งออกสินค้าของไทยไปญี่ปุ่น**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- ราชศักดิ์ ปรัชญูริรักษ์. (2548). การวิเคราะห์ความได้เปรียบเชิงแข่งขันของผลิตภัณฑ์ไก่แปรรูปแช่แข็งของไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- รัชพล รัตนารณ. (2547). การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์ส่งออกผลิตภัณฑ์ไก่เนื้อของไทยช่วงก่อนและหลังการลดค่าเงินบาท. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจการเกษตร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุธินี คูแก้ว. (2547). การวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจการส่งออกเนื้อไก่แปรรูปแช่แข็งของไทยไปยังกลุ่มในประเทศสหภาพยุโรป. ภาคนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจการเกษตร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมนัส กาญจนวาริน. (2547). การศึกษาความสามารถในการแข่งขันของการส่งออกของไก่แปรรูปของไทย. ภาคนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สารสนเทศจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์

- ศูนย์ควบคุมโรคไข้หวัดนก สำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์. (2549). การควบคุมโรคไข้หวัดนกในประเทศไทย. สืบค้นเมื่อ 30 มิถุนายน 2549, จาก <http://www.dld.go.th/birdflu>
- กรมปศุสัตว์. (2550). สถิติการส่งออกเนื้อไก่สดแช่แข็ง และเนื้อไก่สุก แสดงเป็นรายประเทศ. สืบค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2550, จาก <http://www.dld.go.th>
- สมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อส่งออกไทย. (2550). สรุปการส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทยรายเดือน. สืบค้นเมื่อ 19 มกราคม 2550, จาก <http://www.thaichickenandduck.com>
- สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค. (2547). รายงานเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์. สืบค้นเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2548, จาก http://epid.moph.go.th/home_menu_20001.html
- สำนักควบคุม ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์. (2547). โรคไข้หวัดนก. สืบค้นเมื่อ 15 สิงหาคม 2549, จาก <http://www.dld.go.th>
- สำนักโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2547). โรคไข้หวัดใหญ่สัตว์ปีก (Avian Influenza) หรือโรคไข้หวัดนก (Bird Flu). สืบค้นเมื่อ 16 สิงหาคม 2547, จาก <http://www-ddc.moph.go.th>

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง. (2547). ผลกระทบของโรคไข้หวัดนก และมาตรการภาครัฐ.

สืบค้นเมื่อ 21 ตุลาคม 2548, จาก <http://www.fpo.go.th>

กรมส่งเสริมการส่งออก. (2548). สรุปสถานการณ์ส่งออกสินค้าอาหาร ประจำเดือน.

สืบค้นเมื่อ 30 มิถุนายน 2549, จาก <http://depthai.go.th>

ภาษาต่างประเทศ

BOOKS

International Monetary Fund. (2000). **International Financial Statistics.**

_____. (2001). **International Financial Statistics.**

_____. (2002). **International Financial Statistics.**

_____. (2003). **International Financial Statistics.**

_____. (2004). **International Financial Statistics.**

_____. (2005). **International Financial Statistics.**

_____. (2006). **International Financial Statistics.**

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
ปริมาณและมูลค่าส่งออกไก่แช่แข็งของไทย

ตารางแสดงปริมาณและมูลค่าการส่งออก เนื้อไก่สดแช่แข็ง ของประเทศไทย แยกตามรายประเทศที่สำคัญ ปี 2543 - 2549

ปริมาณ : ตัน

มูลค่า : ล้านบาท

ประเทศ	2543		2544		2545		2546		2547		2548		2549	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
ญี่ปุ่น	130,504 (55.9)	8,888.74 (56.2)	147,785 (49.9)	11,665.26 (47.4)	170,171 (56.0)	13,697.00 (60.6)	154,849 (46.8)	11,820.18 (52.1)	9,650 (40.3)	725.72 (41.8)	-	-	-	-
เกาหลีใต้	10,866 (4.7)	621.91 (3.9)	23,730.8 (8.0)	1,404.6 (5.7)	24,650.0 (8.1)	1,399.0 (6.2)	40,749.4 (12.3)	1,730.9 (7.6)	1,400.6 (5.8)	86.3 (5.0)	-	-	-	-
ฮ่องกง	8,000 (3.4)	307.43 (1.9)	8,975.0 (3.0)	389.8 (1.6)	4,752.0 (1.6)	222.0 (1.0)	6,601.2 (2.0)	250.5 (1.1)	264.6 (1.1)	10.3 (0.6)	-	-	-	-
เยอรมัน	30,825 (13.2)	2,327.63 (14.7)	45,536.5 (15.4)	4,872.0 (19.8)	35,230.0 (11.6)	2,597.0 (11.5)	46,474.2 (14.0)	3,512.9 (15.5)	4,450.4 (18.6)	306.3 (17.6)	-	-	-	-
อังกฤษ	11,288.0 (4.8)	913.85 (5.8)	18,509.8 (6.2)	1,857.5 (7.6)	16,389.0 (5.4)	1,404.0 (6.2)	18,145.7 (5.5)	1,438.0 (6.3)	1,532.2 (6.4)	151.4 (8.7)	-	-	18.6 (0.8)	1.9 (2.1)
เนเธอร์แลนด์	18,003 (7.7)	1,361.64 (8.6)	21,884.7 (7.4)	2,186.3 (8.9)	17,570.0 (5.8)	1,308.0 (5.8)	16,924.0 (5.1)	1,293.7 (5.7)	2,665.3 (11.1)	208.0 (12.0)	-	-	24.0 (1.1)	1.3 (1.4)
ประเทศอื่น ๆ	24,005 (10.3)	1,400.62 (8.9)	30,003.4 (10.1)	2,216.7 (9.0)	35,204.0 (11.6)	1,964.0 (8.7)	47,301.8 (14.3)	2,639.6 (11.6)	3,990.6 (16.7)	250.3 (14.4)	64.5 (100.0)	2.2 (100.0)	2,182.8 (98.1)	87.1 (96.5)
รวม	233,491	15,821.82	296,425	24,592.18	303,966	22,591.00	331,045	22,685.82	23,954	1,738.13	65	2.17	2,225	90.27
สัดส่วน (ร้อยละ)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บคือ สัดส่วนการส่งออก มีค่าเป็นร้อยละ

ที่มา : สำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ รวบรวมโดย กรมปศุสัตว์

ตารางแสดงปริมาณและมูลค่าการส่งออก เนื่องจากแปรรูป ของประเทศไทย แยกตามรายประเทศที่สำคัญ ปี 2543 - 2549

ปริมาณ : ตัน

มูลค่า : ล้านบาท

ประเทศ	2543		2544		2545		2546		2547		2548		2549	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
ญี่ปุ่น	43,710 (49.3)	4,780.92 (51.9)	52,145 (44.7)	7,450.07 (48.0)	65,844 (51.5)	8,086.12 (51.4)	66,073 (42.8)	8,216.13 (44.1)	102,114 (52.7)	13,307.50 (55.7)	143,697 (54.6)	17,540.07 (55.6)	146,631 (54.2)	17,711.12 (55.2)
เกาหลีใต้	686 (0.8)	72.82 (0.8)	3,267 (2.8)	410.85 (2.6)	2,261 (1.8)	271.50 (1.7)	1,960 (1.3)	234.85 (1.3)	5,494 (2.8)	526.53 (2.2)	3,413 (1.3)	350.69 (1.1)	2,734 (1.0)	303.42 (0.9)
ฮ่องกง	3,281 (3.7)	312.74 (3.4)	3,500 (3.0)	447.78 (2.9)	3,320 (2.6)	424.85 (2.7)	3,520 (2.3)	435.66 (2.3)	3,332 (1.7)	367.61 (1.5)	3,363 (1.3)	374.27 (1.2)	3,312 (1.2)	345.51 (1.1)
เยอรมัน	2,409 (2.7)	272.64 (3.0)	3,841 (3.3)	585.31 (3.8)	3,040 (2.4)	399.37 (2.5)	7,542 (4.9)	912.95 (4.9)	9,028 (4.7)	1,002.84 (4.2)	8,557 (3.2)	975.79 (3.1)	8,576 (3.2)	1,046.88 (3.3)
อังกฤษ	15,015 (17.0)	1,360.31 (14.8)	20,716 (17.8)	2,931.36 (18.9)	28,894 (22.6)	3,805.06 (24.2)	42,395 (27.4)	5,334.81 (28.6)	42,738 (22.1)	5,327.97 (22.3)	62,819 (23.8)	7,566.16 (24.0)	69,175 (25.6)	8,118.49 (25.3)
เนเธอร์แลนด์	16,012 (18.1)	1,604.46 (17.4)	24,528 (21.0)	2,768.23 (17.8)	15,224 (11.9)	1,557.51 (9.9)	21,912 (14.2)	2,081.59 (11.2)	19,107 (9.9)	2,021.74 (8.5)	21,554 (8.2)	2,389.90 (7.6)	21,715 (8.0)	2,453.09 (7.6)
ประเทศอื่น ๆ	7,462 (8.4)	814.20 (8.8)	8,653 (7.4)	939.94 (6.1)	9,391 (7.3)	1,180.78 (7.5)	11,063 (7.2)	1,414.91 (7.6)	11,954 (6.2)	1,355.87 (5.7)	20,016 (7.6)	2,353.95 (7.5)	18,202 (6.7)	2,096.11 (6.5)
รวม	88,575	9,218.08	116,650	15,533.54	127,974	15,725.20	154,464	18,630.91	193,767	23,910.06	263,419	31,550.82	270,345	32,074.61
สัดส่วน (ร้อยละ)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บคือ สัดส่วนการส่งออก มีค่าเป็นร้อยละ

ที่มา : สำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ รวบรวมโดย กรมปศุสัตว์

ภาคผนวก ข

ข้อมูลการคำนวณ และผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

ตารางแสดงข้อมูลที่ใช้คำนวณทางสถิติ ของประเทศญี่ปุ่น

64

ประเทศญี่ปุ่น - ใกล้เคียง

ประเทศญี่ปุ่น - เนื้อใกล้เคียง

ไตรมาส	รายได้ ประชากร	อัตราแลกเปลี่ยน บาทต่อ 100 เยน	ไตรมาส	รายได้ประชากร	อัตราแลกเปลี่ยน บาทต่อ 100 เยน
1 / 2543	527,304	34.8200	1 / 2543	527,304	34.8200
2 / 2543	532,227	35.9100	2 / 2543	532,227	35.9100
3 / 2543	535,836	37.7400	3 / 2543	535,836	37.7400
4 / 2543	543,236	39.1200	4 / 2543	543,236	39.1200
1 / 2544	545,858	36.2853	1 / 2544	545,858	36.2853
2 / 2544	538,144	36.7358	2 / 2544	538,144	36.7358
3 / 2544	531,313	36.6584	3 / 2544	531,313	36.6584
4 / 2544	529,896	35.5733	4 / 2544	529,896	35.5733
1 / 2545	530,794	32.7528	1 / 2545	530,794	32.7528
2 / 2545	535,741	33.4274	2 / 2545	535,741	33.4274
3 / 2545	540,054	34.9493	3 / 2545	540,054	34.9493
4 / 2545	538,292	35.1451	4 / 2545	538,292	35.1451
1 / 2546	538,109	35.6747	1 / 2546	538,109	35.6747
2 / 2546	543,864	35.3530	2 / 2546	543,864	35.3530
3 / 2546	546,888	34.8509	3 / 2546	546,888	34.8509
4 / 2546	558,684	36.2132	4 / 2546	558,684	36.2132
1 / 2547	567,045	36.2804	1 / 2547	567,045	36.2804
2 / 2547	566,798	36.3724	2 / 2547	566,798	36.3724
3 / 2547	566,561	37.2534	3 / 2547	566,561	37.2534
4 / 2547	568,302	37.7081	4 / 2547	568,302	37.7081
1 / 2548	531,537	36.6218	1 / 2548	531,537	36.6218
2 / 2548	535,762	36.9750	2 / 2548	535,762	36.9750
3 / 2548	539,514	36.8294	3 / 2548	539,514	36.8294
4 / 2548	542,268	34.7494	4 / 2548	542,268	34.7494
1 / 2549	545,902	33.3711	1 / 2549	545,902	33.3711
2 / 2549	547,449	33.0318	2 / 2549	547,449	33.0318
3 / 2549	548,601	32.1448	3 / 2549	548,601	32.1448

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

International Monetary Fund . 2000-2006

ประเทศเยอรมนี - ไม้สัดแช่แข็ง

ประเทศเยอรมนี - เนื้อไม้แปรรูป

ไตรมาส	รายได้ ประชาชาติ	อัตราแลกเปลี่ยน บาทต่อเงินยูโร	ไตรมาส	รายได้ ประชาชาติ	อัตราแลกเปลี่ยน บาทต่อเงินยูโร
1 / 2543	487	18.8343	1 / 2543	487	18.8343
2 / 2543	493	18.2864	2 / 2543	493	18.2864
3 / 2543	494	18.7975	3 / 2543	494	18.7975
4 / 2543	494	19.0991	4 / 2543	494	19.0991
1 / 2544	496	39.5390	1 / 2544	496	39.5390
2 / 2544	496	39.3005	2 / 2544	496	39.3005
3 / 2544	496	39.6812	3 / 2544	496	39.6812
4 / 2544	496	39.3697	4 / 2544	496	39.3697
1 / 2545	497	38.0274	1 / 2545	497	38.0274
2 / 2545	498	38.9409	2 / 2545	498	38.9409
3 / 2545	499	41.0077	3 / 2545	499	41.0077
4 / 2545	498	43.0425	4 / 2545	498	43.0425
1 / 2546	497	45.5476	1 / 2546	497	45.5476
2 / 2546	496	47.6738	2 / 2546	496	47.6738
3 / 2546	497	46.1030	3 / 2546	497	46.1030
4 / 2546	521	46.9400	4 / 2546	521	46.9400
1 / 2547	523	48.6675	1 / 2547	523	48.6675
2 / 2547	524	48.1294	2 / 2547	524	48.1294
3 / 2547	524	50.1038	3 / 2547	524	50.1038
4 / 2547	523	51.7356	4 / 2547	523	51.7356
1 / 2548	523	50.1939	1 / 2548	523	50.1939
2 / 2548	525	50.1363	2 / 2548	525	50.1363
3 / 2548	527	50.0167	3 / 2548	527	50.0167
4 / 2548	529	48.4465	4 / 2548	529	48.4465
1 / 2549	533	46.9644	1 / 2549	533	46.9644
2 / 2549	539	47.5366	2 / 2549	539	47.5366
3 / 2549	542	47.6673	3 / 2549	542	47.6673

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

Dependent Variable: QJM				
Method: Least Squares				
Date: 05/01/07 Time: 21:28				
Sample(adjusted): 2543:2 2549:3				
Included observations: 26 after adjusting endpoints				
Convergence achieved after 13 iterations				
Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	147497.7	131707.4	1.11989	0.2754
GDPJM	-0.249981	0.238292	-1.049053	0.3061
EJM	268.3322	1620.794	0.165556	0.8701
DJM	-7891.540	4440.346	-1.777235	0.0900
AR(1)	0.905432	0.104444	8.669062	0.0000
R-squared	0.850612	Mean dependent var		25361.81
Adjusted R-squared	0.822157	S.D. dependent var		22491.71
S.E. of regression	9485.072	Akaike info criterion		21.32387
Sum squared resid	1.89E+09	Schwarz criterion		21.56581
Log likelihood	-272.2103	F-statistic		29.8934
Durbin-Watson stat	1.459316	Prob(F-statistic)		0.000000
Inverted AR Roots	0.91			

Dependent Variable: QJC				
Method: Least Squares				
Date: 05/01/07 Time: 21:36				
Sample(adjusted): 2543:2 2549:3				
Included observations: 26 after adjusting endpoints				
Convergence achieved after 11 iterations				
Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	-19027.3	79276.85	-0.240011	0.8126
GDPJC	0.055691	0.143067	0.389269	0.701
EJC	632.5182	1030.231	0.613958	0.5458
DJC	-2063.842	2707.46	-0.76228	0.4544
AR(1)	0.901794	0.110046	8.194698	0.0000
R-squared	0.755726	Mean dependent var		22712.46
Adjusted R-squared	0.709197	S.D. dependent var		10702.01
S.E. of regression	5771.177	Akaike info criterion		20.33018
Sum squared resid	6.99E+08	Schwarz criterion		20.57212
Log likelihood	-259.2924	F-statistic		16.24223
Durbin-Watson stat	1.977521	Prob(F-statistic)		0.000003
Inverted AR Roots	0.90			

Dependent Variable: QGM				
Method: Least Squares				
Date: 05/03/07 Time: 14:04				
Sample(adjusted): 2543:2 2549:3				
Included observations: 26 after adjusting endpoints				
Convergence achieved after 14 iterations				
Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	177105.9	37083.38	4.775885	0.0001
GDPGM	-350.8304	78.21754	-4.485317	0.0002
EGM	233.4046	121.643	1.918768	0.0687
DGM	-2589.551	2040.319	-1.269189	0.2183
AR(1)	0.194422	0.242535	0.801622	0.4317
R-squared	0.763284	Mean dependent var		6933.846
Adjusted R-squared	0.718196	S.D. dependent var		6659.821
S.E. of regression	3535.382	Akaike info criterion		19.35007
Sum squared resid	2.62E+08	Schwarz criterion		19.59201
Log likelihood	-246.5509	F-statistic		16.92851
Durbin-Watson stat	1.899691	Prob(F-statistic)		0.000002
Inverted AR Roots	0.19			

Dependent Variable: QGC				
Method: Least Squares				
Date: 05/03/07 Time: 14:06				
Sample(adjusted): 2543:2 2549:3				
Included observations: 26 after adjusting endpoints				
Convergence achieved after 7 iterations				
Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	-17991.80	2551.227	-7.052213	0.0000
GDPGC	37.06591	5.335404	6.947161	0.0000
EGC	14.26911	7.879149	1.810996	0.0845
DGC	81.28069	174.5066	0.465774	0.6462
AR(1)	-0.068971	0.231061	-0.298497	0.7683
R-squared	0.874923	Mean dependent var		1570.192
Adjusted R-squared	0.851098	S.D. dependent var		793.0125
S.E. of regression	306.0059	Akaike info criterion		14.45613
Sum squared resid	1966432	Schwarz criterion		14.69807
Log likelihood	-182.9297	F-statistic		36.72402
Durbin-Watson stat	1.950098	Prob(F-statistic)		0.000000
Inverted AR Roots	-0.07			

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล

นางสาวจรรวรรณ เหลือถิ่น

ประวัติการศึกษา

สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีบริหารธุรกิจบัณฑิต คณะ
บริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ในปีการศึกษา 2531
และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ เมื่อปีพ.ศ. 2545

ตำแหน่งและสถานที่ทำงานปัจจุบัน

ผู้จัดการแผนกอาวุโสแผนกบัญชีบริหาร
บริษัท ศูนย์วิทยาศาสตร์เบทาโกร จำกัด